

**ARANY JÁNOS ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKISKOLA,
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA ÉS EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI
MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY**

OM azonosító: 038491
8000 Székesfehérvár, Szekfű Gyula u. 6
06 22/504-674, 504-675 || aranyzfvar@gmail.com || www.aranyegymi.hu

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Egybeszerkesztett változat

Nevelési program

SZÉKHELYINTÉZMÉNY

MOTTÓ

- A**kadálymentesítés *a sérült, sajátos nevelési igényű gyermekek és környezetük közötti fizikai, lelki korlátok, akadályok kiküszöbölése*
- R**ugalmasság, *a gyermekek egyéni képességeihez, aktuális állapotához, érdeklődéséhez való maximális alkalmazkodás*
- A**llkotó légkör, *mely magasabb teljesítményre ösztönöz, melyben gyermek, tanuló jól érzi magát, kibontakoztathatja tehetségét, a képességének megfelelő legmagasabb szintre juthat*
- N**yitottság *egymás iránt, új módszerek, eszközök, partneri kapcsolatok iránt*

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az Arany János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény nevelőtestülete elkötelezett a humanisztikus nevelési értékek és a minőségi oktatás iránt.

Gyógypedagógiai tevékenységünk fő célja az, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek, fiatalok számára – akár szegregáltan, akár integráltan nevelkednek -, olyan befogadó, egyben ösztönző pedagógiai légkört teremtsünk, mely igazodik a gyermek tudás-és fejlettségi szintjéhez, fejlődési üteméhez, perspektívájához.

A cél érdekében intézményünk kilép hagyományos, elkülönített világából, és szolgáltatásaival a többségi intézményekben jelentkezik. A gyógypedagógiai szolgáltatás végigkíséri a sajátos nevelési igényű gyermeket születésüktől az igény fennállásáig.

BEVEZETÉS

Az intézmény alapfeladata

Intézményünk a Klebelsberg Központ Székesfehérvári Tankerületi Központja által fenntartott egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény, mely székhelyintézmény, tagintézmény és telephely feladatellátási helyekkel rendelkezik.

Rövid névhasználatban: Arany János EGYMI

Az Arany János EGYMI intézményegységei:

- alapfokú oktatás intézményegység
- autizmus specifikus oktatás intézményegység
- szakiskolai intézményegység
- utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori intézményegység
- óvodai és fejlesztő iskolai intézményegység (Tagintézmény)

Szerteágazó tevékenységrendszerünk két fő területe a **nevelő-oktató munka** és az **utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori ellátás**.

Tanulóinkat a Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján iskolázzuk be. Ebben az értelemben iskolánk bemenet-szabályozott intézmény. Tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, halmozottan fogyatékos és autizmussal élő tanulókat oktatunk-nevelünk.

Autizmussal élő tanulóink számára külön csoportokat működtetünk Ligetsori és Budai úti telephelyeinken. Értelmileg akadályozott tanulóink tagintézményünkben részesülnek nevelő-oktató tevékenységben. Szakiskolás tanulóink számára a Székesfehérvári Tankerületi Központ a 2017/2018-as tanévtől új telephelyet létesített.

Az intézmény feladat ellátási helyei

- Székhelyintézmény Székesfehérvár, Szegfű Gyula utca 6.
- Tagintézmény Székesfehérvár, Havranek utca 4., Telephely: Polgárdi Somlyói u. 2.a
- Budai Úti Telephely
- Ligetsori Telephely
- Seregélyesi Úti Telephely

Szakmai munkánk elsődleges célja a sajátos nevelési igény kielégítése, a rehabilitáció, rehabilitáció megvalósítása sérülésspecifikus eszközök, tartalmak, terápiák alkalmazásával. Nevelési folyamataink a tanuló egyéni nevelési szükségletére, mikrofolyamatokban differenciált tevékenységre épülnek. A rehabilitációs/rehabilitációs céljaink helyi tantervünk egészét áthatják, megmutatkoznak a tantárgyi programban, de elsődlegesen a tanítás-tanulás napi gyakorlatában az órákon és a tanítási órán kívüli tevékenységben.

Olyan iskolai légkört teremtünk, amelyben a felnőtt, a gyermek egyaránt jól érzi magát, ahol az emberi, társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a különösséget, a másságát is elfogadva.

Iskolánk széleskörű szolgáltatást kínál, napközit, tanulószobát, szakkört, sportkört, kutyás terápiát szervez, gyógytestnevelést biztosít, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet végez.

A tanulók különleges gondozási igényét figyelembe véve fejlesztő és terápiás csoportokat szervezünk. Tanácsadással, ügyeik konkrét intézésével is segítjük a családokat. Eseti gondozó, ellátó munkával járulunk hozzá a tanulók egészségügyi ellátásához, a segédeszközök beszerzéséhez, a folyamatos használatának elsajátításához.

A hétfégi programkínálatunkkal, a szünidei táborokkal tesszük változatossá, tartalmassá a tanulók szabadidőtöltését.

Az intézmény kapcsolatrendszere

Nevelés-oktatás

- Klebelsberg Központ Székesfehérvári Tankerületi Központja
- Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központ
- Arany János Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola , Készségfejlesztő Iskola és EGYMI szülői munkaközössége
- Arany János EGYMI Ezredéves Óvodája, Általános Iskolája és Készségfejlesztő Iskolája
- Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Autisták Országos Szövetsége
- SINOSZ - Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- LÁRKE - Látássérültek Regionális Közhasznú Egyesülete
- Szakiskolák Országos Egyesülete
- MAGYE - Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete

- Beszédvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
- Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
- Hallásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
- Felsőoktatás (gyógypedagógus hallgatók közoktatási és klinikai gyakorlata)
  - ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Kar
  - Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
  - Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar
- Minerva 90 Felsőoktatási és Tanfolyamszervező Kft.
- Best-Work Kft

Gyermekvédelem, tanulóink szociális támogatása

- Székesfehérvári Kistérségi Szociális Alapszolgáltatási Központ
  - Gyermekjóléti Központ
  - Családsegítő Szolgálat
- Szivárvány Szociális Alapítvány
- Civilek Háza
- SZÉNA - Széna Egyesület a Családokért
- SMART Grand Alapítvány
- Máltai Szeretetszolgálat
- Alba Caritas Hungarica Alapítvány

Gyógypedagógiai szolgáltatások szempontjából

- Székesfehérvári Tankerületi Központ közoktatási intézményei
- Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Városi védőnői hálózat
- Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények Országos Egyesülete

Az intézményi működés legfontosabb dokumentumai

Jogsabályok

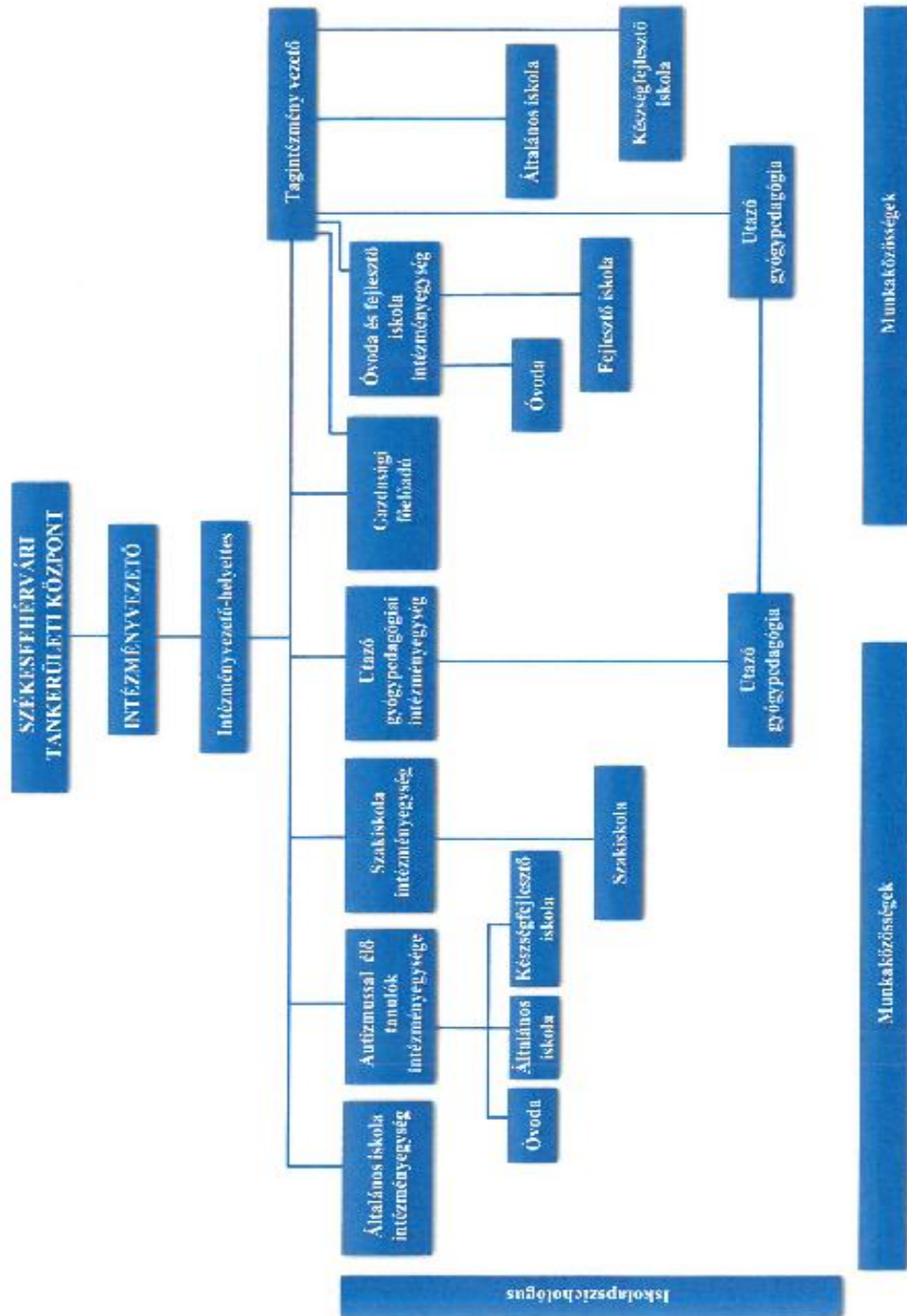
- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2013. évi CCXXXII. törvény a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól
- 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- 14/2013. (IV. 5.) NGM rendelet a szakképzési kerettantervekről
- 27/2012.(VIII.27.) NGM rendelet a szakmai és vizsgakövetelményekről
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet. a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 20/2012. (VIII. 1.) EMMI rendelet a nevelési-oktatás intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Belső szabályozók

- Pedagógiai Program
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Munkaköri leírások

Helyzetelemzés

Szervezeti felépítés

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk tagjainak a gyógypedagógiai tanári, valamint konduktor-tanítói, a szakoktatáshoz szükséges pedagógiai végzettsége nevelő-oktató munkánk alapja. Emellett, többes diplomaként nagy számban újabb gyógypedagógiai tanári szakkal, okleveles gyógypedagógus, az inkluzív nevelés tanára mesterképzéssel, pedagógus szakvizsgával, általános iskolai tanári képesítéssel is rendelkeznek.

Folyamatos szakmai megújulásunkat szolgálja az akkreditált képzéseken, továbbképzéseken, tanfolyamokon szerzett tudás beépítése napi pedagógiai gyakorlatunkba.

A gyógypedagógusok munkáját felsőfokú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

A pedagógusok szakmai munkáját segítő munkaközösségek

- Általános iskola 1.-8. évfolyamokon tanítók szakmai munkaközössége
Székhelyintézmény
- Testnevelők és mozgásfejlesztők szakmai munkaközössége
Székhelyintézmény
- Autizmussal élő tanulókat tanítók szakmai munkaközössége
Ligetsori Telephely
- Autizmussal élő tanulókat tanítók szakmai munkaközössége
Budai Úti Telephely
- Osztályfőnöki, tanórai és tanórán kívüli tevékenységek szakmai munkaközössége
Seregélyesi Úti Telephely
- Szakmai képzésben oktatók szakmai munkaközössége
Seregélyesi Úti Telephely

Tárgyi feltételek

Az iskola épületei részben akadálymentesítettek. A megfelelő számú és méretű tanteremmel, rajz és informatika szaktanteremmel rendelkezünk. Rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez rendelkezésre állnak kisméretű foglalkoztatók. A mozgásfejlesztést, logopédiai terápiát szakszerűen berendezett, csoportos fejlesztésre is alkalmas helyiségekben végezzük. A megfelelő mozgásfejlesztő teremmel nem rendelkező, integráló intézmények számára ambuláns rehabilitációs foglalkozásokat tartunk székhelyintézményünkben.

Infokommunikációs szempontból iskolánk fejlesztést igényel, további digitális táblák, internet lefedettség, tanári-tanulói laptopok, tabletek beszerzése szükséges. A mindennapos testnevelést megfelelő méretű tornaterem hiányában nehézségek árán tudjuk csak biztosítani. Úszásoktatásunk helyszíne Székesfehérvár Városi Uszodája. Pormentes, aszfaltozott sportpályákkal székhelyintézményünkben és Budai Úti Telephelyünkön rendelkezünk, többi feladat ellátási helyünkön ennek hiányában nehéz megoldani a szabadtéri testnevelést, sportolást.

Módszertani intézményi működésünket székhelyintézményünkben Forrásszoba, szakkönyvtár, fejlesztő játék- és eszköztár segíti.

1. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI

1. 1. Pedagógiai alapelvek

Intézményünk olyan pedagógiai munka végzésére törekszik, melynek középpontjában a sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos, autizmussal élő és halmozottan fogyatékos tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll, az alapkompenciák fejlesztésére építve, a környezeti feltételek figyelembe vételével.

Nevelésfilozófiánk alapvetése a ránk bízott gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vétele szellemiségében és gyakorlatában egyaránt.

Ennek érdekében:

- a tanulók szükségleteinek, a felnőtt életben való boldogulásának, a társadalmi és szülői elvárásoknak megfelelő korszerű ismeretek nyújtására törekszünk
- a tanulók személyiségének, képességstruktúrájának megismerése után határozzuk meg a gyermekhez és csoporthoz igazodó adaptív tanulásszervezési eljárásokat
- pedagógiai gyakorlatunkban a motívumrendszer, a készség- és képességrendszer, a személyiség fejlődésének segítésén, valamint a kulcskompetenciák fejlesztésén van a hangsúly
- pedagógiai munkánk kiemelten fókuszál az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságára és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságára, hasznosságára
- a tanuló terhelésekor teljes személyiségét vesszük figyelembe: egyedi elbírálást a haladási tempóban, módszerválasztásban, a kiemelkedő képességek és fejlesztendő készségek kibontakoztatásában
- a gyermek lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, kereteket jelölünk meg ott, ahol erre szükség van
- a tanulásszervezés során előtérbe helyezzük a differenciálást
- az iskoláztatás teljes időszakában biztosítjuk a fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátások körét

1.2. Nevelő-oktató és fejlesztő munkánk értékei, céljai

Intézményünk gyógypedagógiai intézmény, ennek értelmében célja és egyben feladata is, hogy gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítsa a sajátos nevelési igényű tanulók szükségletéből adódó iskolai nevelést, oktatást, fejlesztést, terápiák alkalmazását.

Kiemelten fontosnak tarjuk:

- a személyiség érzelmi, akarati oldalának fejlesztését
- értékek és érzelmek befogadására és átadására nevelését
- reális önismeret, önfelfogás, önfejlesztés képességének kialakítását
- fogékonyságot az emberi kapcsolatokra, a barátságra
- önmaga és társai másságának ismeretét
- a szokások, hagyományok elfogadását, más értékek tiszteletét
- egészséges életmódra nevelést
- a minél magasabb szintű önálló életvitel készségeinek megalapozását
- a választott szakma megszerettetését, megbecsülését
- a természeti környezet értékeinek megóvását, a velük való együttélés képességének kialakítását
- a szülőföld, a lakóhely értékeinek megismerését, megbecsülését és az ezekhez való kötődés kialakítását

A kulcskompetenciák területén, figyelembe véve tanulóink eltérő adottságait, képességeit, az alábbi célok elérésére törekszünk:

- anyanyelvi kommunikáció
Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésének az értelmi fogyatékos és az autizmussal élő gyermekek oktatásában kitüntetett helye van. Célunk az egyéni képességeknek megfelelő szókincsfejlesztés, az információgyűjtés és feldolgozás technikáinak megtanítása, a kommunikációs helyzetekhez való alkalmazkodás alakítása, a nyelvi hátrányok csökkentése, valamint a különböző segédeszközök (pl. képcserés kommunikáció) használatának elsajátítása.
- idegen nyelvi kommunikáció
Tanulóink sajátos fejlődésmenete miatt a nyelvtanulás során arra törekszünk, hogy egyszerű szóbeli közléseket megértsenek, elmondjanak. A nyelvtanulás a természetes nyelvelsajátításra épül. Célunk, hogy alakuljon ki kedvező attitűd és motiváció a nyelvtanulás, a tanult nyelv, és az azon beszélő emberek és kultúrájuk megismerésére.

- matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztésével a – kognitív funkciók sajátosságait figyelembe véve –, célunk a tanulók egyéni képességeihez igazodó intellektuális kapacitás növelése, a mindennapi életben jelentkező problémák megoldására való felkészítés, és ezzel a cselekvési képességük növelése.

- természettudományos kompetencia

Célunk, hogy tanulóink egyéni képességeiknek megfelelően szerezzenek ismereteket a természeti – környezeti világ elemi fogalmairól, tulajdonságairól, jelenségeiről: alakuljon ki pozitív viszonyuk a természethez, szűkebb és tágabb környezetükhöz, sajátítsák el az egyén és a társadalom számára fontos konstruktív magatartás-és viselkedésformákat (egészséges életmód, egészségvédő életvitel, környezettudatos viselkedés).

- digitális kompetencia

Célunk a munkához és a mindennapi életvitelhez kapcsolódó informatikai praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés. Az informatikai ismerethordozók használatának megismerése alapvető fontosságú és az esélyegyenlőség megteremtése és a személyes életvitel szempontjából is. Ez ad lehetőséget a gyors, korszerű ismeretszerzésre.

- hatékony önálló tanulás

Célunk, hogy enyhén értelmi fogyatékos és autizmussal élő tanulóink – képességeikhez mérten megismerjék a hatékony és önálló tanulás feltételeit: saját tanulási stratégiáikat, készségeik és tudásuk erős és gyenge pontjait. A tanulási folyamatban az önállóság növelésére törekszünk.

- szociális és állampolgári kompetencia

Célunk a tanulók egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttesének figyelembevételével életmóddá, szokás-, viselkedés- és magatartásformává szervezni a fejlesztés kiemelt területeit: fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretek; normatudat; a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok ismerete; nemzeti kulturális identitás kialakítása; az európai identitás megértése; tájékozódás a szűkebb és tágabb társadalmi-gazdasági dimenziókban; az egyenlőség és demokrácia tisztelete. Az aktív állampolgári lét biztosításához szükséges napjainkban egyre növekvő információhalmazban való tájékozódás képességének kialakítása.

- kezdeményezőkéesség és vállalkozói kompetencia
Célunk tanulóink egyedi képességeinek figyelembevételével minimális ismeretek nyújtás a gazdaság működéséről, az egyéni és csoportmunkában történő munkavégzés képességének alakítása és az önismeret fejlesztése. Autizmussal élő tanulóinknál ez a kompetencia nagyon korlátozottan fejleszhető. Célunk az önellátás és az önálló munkavégzés képességének fejlesztése.
- esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőkéesség
Célunk olyan élményszerű ismeretek nyújtása, melyek hozzájárulnak a harmonikus személyiség kialakulásához. Értékközvetítő és értékörző tevékenységekkel igyekszünk tanulóinkat aktív befogadásra és alkotásra készíteni.

A fejlesztés területén

- az enyhe fokú értelmi fogyatékoságból, illetve az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása
- a meglévő ép funkciók bevonás a hiányok pótlása érdekében
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- a legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése

1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

1.3.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A nevelő-oktató és fejlesztő munka kiemelt feladatai pedagógiai alapelveinkre és a nevelés-oktatás céljaira épülnek. Alapvető feladatunk biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek az enyhén értelmi fogyatékos és az autizmussal élő tanulók sajátos iskolai neveléséhez szükségesek.

Ennek érdekében:

- az iskolázás teljes időtartamában - a szükségleteknek megfelelően – biztosítanunk kell az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátást

- megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal lehetővé kell tenni, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt érvényesüljön a differenciált, az egyéniesített fejlesztés
- a tanuláshoz, önálló ismeretszerzéshez szükséges pszichés funkciók fejlesztését folyamatosan biztosítani kell
- a lehető legmagasabb szintű önállóság eléréséhez, a társadalmi együttéléshez nélkülözhetetlen tevékenységek gyakorlása kiemelt feladatunk
- a szülők és az iskola között olyan kapcsolatot kell teremtenünk, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő
- a szülőket folyamatosan tájékoztatnunk kell a gyermekeik fejlődéséről, az elért eredményekről, lehetőségekről
- a tanítás-tanulás folyamatában a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva meg kell értetni és elsajátíttatni az egészség megővésének fontosságát, a környezettudatos magatartást
- a gyermekvédelmi tevékenységet úgy szervezzük és működtetjük, hogy lehetőség szerint csökkentse a szociális hátrányból eredő különbségeket, és valódi védelmet jelentsen az arra rászoruló gyermek számára.

Az autizmussal élő tanulók oktatásának sajátos feladatai

- a sérülésből adódó szükségletekhez protetikusan, segítő környezet megteremtése
- az autista gyermekek beilleszkedését főként akadályozó kommunikációs és szociális képességek, valamint a képzelet kiemelt fejlesztése
- a tanulást akadályozó pszichés zavarok, viselkedésproblémák csökkentése, alternatív viselkedések tanítása viselkedésterápiával
- az ismeretek, készségek valamennyi élettevékenység során történő alkalmazásának biztosítása
- az integrált nevelésre alkalmas tanulók felkészítése az együttnevelés lehetőségére

1. 3. 2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

Tanulásszervezési eljárások

A tanítás-tanulás során a hangsúly a tanulás irányítására helyeződik. Az egyéni képességekhez, sajátosságokhoz, egészségi állapothoz, érdeklődéshez való alkalmazkodás csak a differenciális

pedagógia módszereivel lehetséges, amely során figyelembe vesszük a személyközpontú, interaktív eljárásokat:

- individualizált munka
- páros munka
- rétegmunka
- csoportmunka
- kooperatív csoportmunka
- pedagógiai projekt
- témanap, témahét

Alkalmazott módszerek kiválasztásának alapelvei

- A tanuló fejlettsége, életkori sajátosságai, előzetes tudása, személyisége
- Pedagógiai cél és tartalom
- A sérülés specifikuma
- Cselekvésből kiinduló gondolkodás, tapasztalatszerzés lehetősége
- Problémaközpontú megközelítés
- Alkotóképesség, kreativitás kibontakoztatása
- Az önállóság gyakorlásának lehetősége
- A strukturálatlan idő minimalizálása

Speciális módszerek az autisztikus tanulók fejlesztésében

- Az idő, a tanítási helyzetek, tevékenységek pontos, gondos, gyermek által átlátható strukturálása
- Speciális, egyéni motivációs, kommunikációs rendszer kialakítása
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség gyakorlati alkalmazhatósága

1. 3. 2. 1. Az ellenőrzés, értékelés, minősítés

Az ellenőrzés, értékelés mindig a tanuló egyéni adottságainak, személyiségének figyelembe vételével, differenciáltan történik. Alapja a követelményekhez viszonyított teljesítmény és a tanuló önmagához mért fejlődése.

Ellenőrzési-értékelési rendszerünk két nagy területe:

- Tantárgyak, tanulmányi munka
- Magatartás, szorgalom

A tanulmányi munka ellenőrzése

- szóbeli feleltetés (elsősorban magasabb évfolyamokon)
- írásbeli számonkérés

A tanulásban akadályozott és a székhelyintézménybe integrált autizmussal élő tanulók az első évfolyamon és a második évfolyam első félévében szöveges értékelést kapnak. A többi évfolyamon a törvényi előírások szerinti értékelést, minősítést alkalmazzuk. A kiemelkedő tanulmányi eredményt a nevelőtestület tantárgyi dicsérettel ismeri el.

Az **1. évfolyamon** a tanuló akkor nem léphet magasabb évfolyamba, ha a tanév folyamán óránál többet mulasztott, vagy a szülő kérésére.

2-8. évfolyamon a tanuló magasabb évfolyamba léphet, ha a követelményeket mindentárgyból teljesítette a tanév végére.

A követelmények teljesítését a tanulók évközi tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A továbbhaladáshoz a 2-8. évfolyamon év végére az elégséges osztályzatot kell elérni minden tantárgyból.

A magatartás értékelése és minősítése

Az értékelés alapelvei, szempontjai

- személyre szóló, fejlesztő, ösztönző
- helyes magatartási szokások kialakulásának elősegítése
- folyamatos és rendszeres
- az értékelés az iskolai követelményeire épül
- a tanuló önmagához mért fejlődését veszi figyelembe
- az iskolai elvárások, közösségi normák és a házirend betartása
- a tanuláshoz való viszony

A tanulók minősítésének szempontjai

Példás - aki az intézményi értékelési szempontoknak megfelel

Jó - akinek a viselkedésében kisebb hiányosságok időnként előfordulnak

Változó - aki a közösség és a házirend szabályait több alkalommal megszegi

Rossz - aki a közösség és a házirend szabályait sorozatosan megszegi

Súlyos magatartási, fegyelmi vétség esetén a fokozatosság betartásával, a nevelő hatást figyelembe véve alkalmazunk írásbeli figyelmeztetést. Ennek fokozatai:

- osztályfőnöki/szaktanári figyelmeztetés
- osztályfőnöki intő
- igazgatói figyelmeztetés
- igazgatói intő

A szorgalom értékelése, minősítése

A szorgalmi osztályzat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezi ki a munkához, a tanuláshoz való viszonyt.

Példás - a tanórákon képességei szerint igyekszik részt venni, házi feladatait elkészíti, felszerelését életkorának megfelelően rendben tartja

Jó - tanórai részvétele nem minden esetben felel meg a tőle elvárhatónak, de többnyire képességei szerint tanul, házi feladatait elkészíti, felszerelését életkorának megfelelően rendben tartja

Változó - akinek tanórai teljesítménye változó, feladatait nem mindig készíti el képességei szerint, felszerelésének rendben tartására figyelmeztetni kell

Hanyag - a tanórákon szándékosan nem figyel, magatartásával zavarja saját és társai munkáját, házi feladatait rendszeresen nem készíti el, felszerelését nem tartja rendben

A magatartás és a szorgalom értékelése havonta legalább egy osztályzattal történik a tanulók véleményének kikérésével. A félévi és év végi értékelésnek összhangban kell lenniük az évközi osztályzatokkal.

1. 3. 3. A pedagógusok, osztályfőnökök feladatai

Pedagógusok

- Ismerje meg a tanulókat, fejlessze képességeiket, segítse őket az önállósodásban, munkájukban
- Készüljön a tanítási órákra
- Javítsa a tanulók dolgozatait
- Rendszeresen értékelje a tanulók munkáját
- Adminisztrációs feladatait pontosan, határidőre készítse el
- Az előírt vegyen részt és vállaljon feladatot az osztályozó és a javító vizsgán
- Vegyen részt versenyek, tanulmányi kirándulások, ünnepélyek, szabadidős programok szervezésében, kijelölt feladata alapján segítse azok megrendezését
- A házirend előírása szerint vegyen részt fogadóórán
- Vegyen részt nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- Vegyen részt a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- Vegyen részt a munkaközösségi értekezleteken
- Felügyeljen a tanulókra óráközi szünetekben
- Működjön közre az iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában
- Tanítás nélküli munkanapokon végezzen az igazgató által elrendelt, az éves munkatervben meghatározott feladatokat

A pedagógusok munkaköri leírása évenként megújítva, részletesen tartalmazza munkakörük legfontosabb feladatait

Osztályfőnökök

- Segítse és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját
- Az iskola pedagógiai programjának szellemében nevelje osztályának tanulóit, munkája során legyen tekintettel a személyiségfejlődésükre,
- Ismerje fel a tanulók testi, lelki, szociális jólétét veszélyeztető problémákat, tegye meg a szükséges jelzéseket, intézkedéseket
- Tanulmányi eredmény jelentős, a tanuló képességeivel nem magyarázható romlása esetén hívjon össze esetmegbeszélést, irányítsa a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felzárkóztatását

- Kísérje figyelemmel a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét
- Szükség esetén hospitáljon az osztálya tanítási óráin és tanórán kívüli foglalkozásain
- A tanulók magatartásának és szorgalmának minősítését az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével végezze
- Az osztályfőnöki munkakörrel kapcsolatos adminisztrációs feladatait pontosan, határidőre készítse el
- Tegyen javaslatot a tanulók továbbtanulásával, jutalmazásával, fegyelmi büntetésével kapcsolatos ügyekben
- Hangolja össze az iskola és a család nevelőmunkáját
- Munkája során kölcsönösen működjön együtt a szülőkkel a tanulók személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában
- Folyamatosan tartson kapcsolatot a szülőkkel
- Évente két alkalommal szülői értekezletet hívjon össze, ahol számoljon be osztálya neveltségi szintjéről, magatartásáról. Ismertesse az osztály előtt álló követelményeket, feladatokat, a tanévi tervezett programokat
- Az egész osztályt érintő fegyelmi vagy tanulmányi probléma esetén, kiscsoportos megbeszélést hívjon össze a betanító szaktanárok közreműködésével
- Segítse az osztálya szülői munkaközösségének munkáját
- Tájékoztató füzet útján tájékoztassa a szülőket a tanuló munkájáról. A betanító szaktanárokkal közösen ellenőrizze a tájékoztató füzetbe és naplóba beírt jegyeket
- Nézze át év elején a gyerekek szakértői véleményét, ellenőrizze az iskolakijelöléseket, kontrollok időpontját, tantárgyi felmentéseket
- Készítse el minden év május 31-ig a szakértői kontrollvizsgálat dokumentációját, szükség esetén írjon pedagógiai véleményt
- Vezesse az egyéni fejlesztési tervet készítő team munkáját

2. SZEMÉLYISÉG- ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

Az iskola közvetíti mindazokat az értékeket és követelményeket, melyeket a tanulók az iskola közösségében elsajátítanak, s felnőttként társadalmi gyakorlatként alkalmazni tudnak, hozzásegítve tanulóinkat az iskolában szerzett tapasztalatok későbbi hasznosításához. Nevelésünk, oktatásunk egészét át kell, hogy hassa az a szemlélet és gyakorlat, hogy életünket kisebb-nagyobb közösségekben éljük, a harmonikus együttélés szabályainak elfogadása, betartása, betartatása a közösség egésze és a közösséget alkotó egyének közös érdeke. Ez a feladat szoros összefüggésben, kölcsönhatásban valósul meg a személyiségfejlesztéssel. Ebben a folyamatban meghatározó a családi háttér megnyerése, megerősítése.

Az elvárások teljesítésének alapja a türelem, a folyamatos pozitív megerősítés, odafordulás, elfogadás. A sajátos nevelési igény szükségessé teszi a személyiség- és közösségfejlesztési feladatainkat áthassa a korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás pedagógiai szemlélet az alábbi kiemelt területeken:

- szociális, személyközi kompetenciák
- valamennyi tanuló pozitív irányultságú befolyásolása
- tapasztalatszerzés az intézmény kisebb és nagyobb közösségeinek működéséről
- megértésen alapuló együttműködés, felelősségvállalás
- önzetlenség, tolerancia, másság elfogadása
- előítélet mentes gondolkodás és attitűd alakítása
- az egyéni értékek felismerése, egymás tiszteletben tartása mások gondjainak, nehézségeinek felismerése
- egymás segítése a tanulásban, napközi otthoni és szabadidős tevékenységek során
- kommunikációs képességek fejlesztése
- mintanyújtás konfliktuskezelési technikák alkalmazására
- intézményi hagyományok ápolása, folyamatos megújítása
- a természet- és környezettudatos magatartásformák kialakítása
- érzelmi élet gazdagítása, barátságon alapuló tartós kapcsolatok segítése
- az osztály, mint elsődleges tanuló- és baráti közösség
- az iskolához tartozás, kötődés alakítása
- az együttélési normák, írott és íratlan szabályok belsővé vált elfogadása, alkalmazása

- bevonás egyéni habitusuk, személyiségjegyeik tiszteletben tartásával az életüket, közösségüket érintő tervezésbe, szervezésbe, megvalósításba
- felkészülés, felkészítés a felnőtt életre, a családban betöltendő szerepek megismerésére
- a városi programokban való aktív részvétellel tapasztalatokat szerezni a szélesebb, helyi, társadalmi közösségekben való viselkedésről, ezek szerepéről, az ott szereshető élményekről

Speciális feladatok az autista tanulók személyiségfejlesztésében

- a szociális viselkedést megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása
- a taníthatóságot megalapozó szociális készségek
- egyszerű szociális rutinok megtanítása
- a legnyilvánvalóbb érzelmi reakciók felismerése és az azokhoz illő, megfelelő viselkedés szabályai

Személyiség- és közösségfejlesztés színterei

- tanítási óra
- napközi otthon
- tanulószoba
- szakkörök
- diáksport egyesület programjai, rendezvényei
- ünnepek, hagyományok
- szabadidős tevékenységek (tanulmányi kirándulások, iskolai táborok, versenyek, városi rendezvények, társintézmények rendezvényei, színház- és hangverseny látogatások, múzeumpedagógiai foglalkozások, egyéb)

3. AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK, PARTNEREINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

3. 1. Az iskola szereplőinek együttműködése

SZÜLŐK

Intézményünk a törvényi előírások és a belső szabályozók figyelembe vételével alakítja a szülő és az iskola együttműködésének, elveit, formáit, fejlesztésének lehetőségeit.

A szülők és pedagógusok közös érdeke és joga, hogy minden olyan, a tanulókat érintő információt megkapjon, amely személyiségfejlődésükkel, iskolai előmenetelükkel kapcsolatos.

Intézményi szülői munkaközösség

Az egyes osztályok szülői munkaközössége által delegált szülők alkotják az intézményi szülői munkaközösséget.

Évente két alkalommal tartott értekezleteiken véleményezési joguk van azokban az ügyekben, amelyekben a SZMSZ felhatalmazza a közösséget. Munkájukkal segítik az intézményi programok, éves munkaterv megvalósítását. Egyebekben a törvényi előírás szerinti jogok illetik meg.

Szülői értekezlet

A szülőkkel való együttműködés, tájékoztatás legfontosabb fóruma.

Az osztályok szülői közössége számára tanévenként kettő szülői értekezletet, szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk az osztályfőnökök vezetésével, amelyeken az intézmény működésével, gyermekük iskolai életével kapcsolatos aktuális témák mellett tájékoztatást nyújtunk:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről
- a helyi tanterv követelményeiről
- a pedagógusok értékelő munkájáról
- saját gyermekük tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről
- az iskola és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról

A szülők kérdéseinek, véleményét, javaslatait szóban vagy írásban továbbítjuk az intézmény vezetője felé.

Fogadóóra

A szülők és a pedagógusok személyes találkozója során havonta egy alkalommal, vagy igény szerint a tanulók előmeneteléről, magatartásáról, fejlődéséről adunk tájékoztatást.

Nyílt nap

Évente egy alkalommal lehetővé tesszük a szülők, hozzátartozók számára, hogy részt vegyenek gyermekük két tanóráján, szabad foglalkozásán, ahol betekintést nyerhetnek az iskolai nevelő, oktató és fejlesztő munka mindennapjaiba, megismerkedhetnek az osztályközösség életével. Intézményünk hagyománya szerint ezt az anyák napja körüli időpontban tartjuk.

Tájékoztató füzet

A szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve különféle iskolai vagy osztályszintű programokról és aktuális információkról. Az osztályfőnök havonta ellenőrzi az osztálynapló és az ellenőrző érdemjegyeinek azonosságát.

A PEDAGÓGUSOK ÉS TANULÓK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A tanulókat az iskola életéről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök, pedagógusok tájékoztatják. Egyéni fejlődésükről, előmenetelükről döntően a tanórán kapnak visszajelzést.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat megoszthatják az iskola igazgatójával, pedagógusaival.

Célunk folyamatos, kiegyensúlyozott légkör biztosításával, hatékony konfliktuskezeléssel az egyéni képességeknek megfelelő eredmények elérése, a személyiség kibontakoztatása a nevelő-oktató munkában. A pedagógusok és tanulók közötti együttműködés formái:

- tanórai munka
- osztályfőnöki órák
- közösségi programok
- egyéni beszélgetések
- diákönkormányzat

Intézményi honlap

Teljes körűen mutatja be intézményünk sokrétű feladatellátását, az intézmény egységeit és vezetőit, elért eredményeit. A képgaléria segítségével betekintést nyújt programjainkról, rendezvényeinkről. Az aktuális információk rendszeresen nyomon követhetők.

3. 2. Az iskola partnereinek együttműködése

Kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, szervezetekkel, társadalmi szereplőkkel, akik hatékonyan tudnak hozzájárulni pedagógiai munkánk eredményességéhez, tanulóink személyiségfejlesztése, egészségvédelme, szociális jóléte, valamint a bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzésének területén.

Formái:

- személyes kapcsolattartás
- látogatás
- megbeszélés
- esetkonferencia
- közös program, rendezvény
- továbbképzés
- kiállítás
- részvétel kutatásban
- főiskolai gyakorlat
- közös pályázat
- alapítványi támogatás

4. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

4. 1. Egészségfejlesztés

Az iskola az egészségtámogató magatartás kialakításában, az egészség megőrzésében alapvető jelentőségű. A tanórák mellett valamennyi színterén hangsúlyt kap, elsősorban az érzelmi azonosulást kiváltó indirekt nevelő hatások által, figyelembe véve a tanulók szociális és gazdasági helyzetét, fizikai és mentális kapacitását.

ARANYHÍD EGÉSZSÉGNEVELŐ PROGRAM

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az iskolában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Célunk a tanulóknak tudatosítani, hogy az ember egészsége olyan érték, amelyért mi magunk vagyunk felelősek.

Intézményünk a teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető, mérhető és értékelhető módon tervezi.

Az egészségvédelem kiemelt témakörei

- az életkorral járó biológiai-, pszichohigiénés, életmódi tennivalók
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdései
- az egészségre káros szokások (helytelen táplálkozás, inaktív életmód)
- az antihumánus szenvedélyek, drogprevenció
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztése
- az egészségérték tudatosítása

Az egészségfejlesztés feladatai megjelennek a munkaközösségi, és intézményi munkatervekben is.

Színterei

- a tanórák, valamennyi tantárgy bekapcsolásával, de meghatározó jelentőségűek az osztályfőnöki órák
- a tanórán kívüli, szabadidős tevékenységek, napközis foglalkozások, klubnapközi, szakköri formák, könyvtári órák, a szabadban végzett megfigyelések, anyaggyűjtések

- az iskola falain kívüli programok – tanulmányi kirándulások, túrák, célséták, táborok, erdei iskola, versenyek és egyéb iskolán kívüli rendezvények

Az egészségfejlesztés szoros kölcsönhatásokat feltételez, ezért csak komplexitásában valósulhat meg, mind tanórai, mind tanórán kívüli rendszerben.

Együttműködő partnerek

- Szülők, szülői szervezet
- Iskolaorvos, fogorvos, védőnő
- Iskolapszichológus
- Humán Szolgáltató Intézet, egészségügyi szervezetek, intézmények
- Rendvédelmi szervek

Az egészségnevelés során alkalmazkodunk a tanulók eltérő értelmi képességeihez, érzékelési-észlelési sajátosságaikhoz.

- Hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás: évtizedes hagyomány intézményünkben az Egészségvédelmi Nap, melyet több helyszínen és témában korosztályokra specializáltan szervezünk meg. A hagyományos előadás helyett törekszünk a tanulók aktív, személyes bevonására, kooperatív technikák alkalmazására.
- Rizikócsoportos megközelítés: a hasonló egészségi problémákkal, illetve sajátos háttérváltozókkal jellemezhető csoportokkal folytatott megelőző tevékenység során partnereink segítségét is igénybe vesszük, pl. menstruáció – védőnő, drogrevenió – pszichológus stb.
- Érzelmi intelligenciát, társas kompetenciát, alkalmazkodást fokozó beavatkozások: az egészségkárosító magatartásformák háttérében a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségei húzódnak meg. Így kiemelt célunk a társas-érzelmi készségek fejlesztése. A pedagógusaink által vezetett foglalkozásokon kívül külső szakértők bevonására is törekszünk.

Egészségfejlesztési munkacsoport működik intézményünkben egészségfejlesztő pedagógusok vezetésével. A pedagógusok az elmúlt években továbbképzéseken gyarapították tudásukat.

Az egészségfejlesztés feladata szakköri formában is megjelenik. Tanulóink aktívan részt vesznek e témában kiírt versenyeken. E témában kiírt pályázatokon folyamatosan indulunk: TÁMOP 3.1.4. , LIDL pályázat stb.

Fontos számunkra kollégáink lelki egészségvédelme, ezért számukra – alkalmanként regeneráló, frissítő mentális/feltöltődési lehetőséget biztosítunk. (pl. tibeti hangtál foglalkozás)

4.2. Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Az elsősegély-nyújtási ismereteket tanulóink eltérő értelmi állapota miatt célirányosan, csak a legfontosabb elméleti ismeretek tanítjuk, előtérbe helyezve a tevékenységre, közvetlen tapasztalatra épülő megközelítést. Az egyes tantárgyak tananyagában, szakköri keretben, napközi otthoni foglalkozásokon és évente két alkalommal egészségnap szervezésével történik az ismeretek elmélyítése. Tanév elején a felső tagozatos osztályokban baleset megelőző osztályfőnöki órát tartunk.

5. KÖRNYEZETI TUDATOSSÁG

Célja, feladatai

A Nemzeti Alaptanterv kiemelt fejlesztési területként, nevelési célként definiálja a környezeti nevelést. Intézményünk ennek tudatában határozza meg környezeti nevelési programját.

Az iskola környezeti nevelési programjának célja, feladatai

- Széleskörűen, több tantárgy ismeretanyagára építve alakítani tanulóinkban környezettudatos magatartást az élő természettel, az épített és a társadalmi környezettel kapcsolatban
- Megismertetni a tanulókat, az élővilágot, és benne az embert veszélyeztető környezeti válsággal, globális problémákkal, lakóhelyükön is fellelhető környezeti gondokkal
- Minden lehetőség kihasználása a tanórán kívüli, gyakorlati irányultságú ismeretszerzésre, amely megalapozza a személyes felelősségen alapuló, környezetkímélő, takarékos életvitelt
- Sérült tanulóink felkészítése arra, hogy tudásszintjükhöz mérten megértsék a természet, a társadalom, a gazdaság terén mutatkozó fenntarthatósági problémákat, felkeltve az igényt az egészséges életmódra, a szűkebb lakókörnyezet értékeinek megóvására
- Konkrét példákon keresztül bemutatni a környezet állapotát, folyamatait; megértetni, hogy az ember életét, személyes biztonságát, szűkebb és tágabb környezetét, jövőjét milyen veszélyek fenyegetik; megtanítani, személyes tapasztalatot szerezni a környezeti konfliktusok kezelésére, érzékenyvé, motiválttá tenni a feladatok elfogadásában.
- „A gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan” elv alapján mintát, tapasztalatot nyújtani tanulóinknak a szűkebb, iskolai, otthoni, lakóhelyi környezetben a környezetvédelemmel kapcsolatos gondok, problémák észrevételére, cselekvő beavatkozásra.
- A környezeti nevelés épüljön a saját tapasztalatra, átélt élményre, a konkrét példákra
- A megismerési folyamatot, a vizsgálódás módszereinek elsajátítását, az önálló tanulást és tevékenységet a sérüléshez alkalmazkodó közvetlen és közvetett segítség, irányítás kísérje
- A tanulási folyamat változatos terepen, korszerű pedagógiai módszerek (páros, csoportos, kooperatív, projekt) valósuljon meg. Ennek megvalósítása volt az Ökoliget kialakításának az egyik célja.
- Valamennyi tanulási tevékenység építsen a tanulók előzetes tudására és segítse környezettudatos magatartás kialakulását

- A nevelés folyamatába vonja be az intézmény a tanuló családját, bírja támogatásukat, a célok elfogadását, támogatását a környezeti nevelés egész programja sérülés specifikus eljárásokra, tartalmakra, terápiákra kiemelt figyelmet fordítson
- Pályázatokba, felhívásokba, környezetvédelmi témájú vetélkedőkbe, akciókba bekapcsolódva megtapasztalni a szűkebb és iskolán kívüli környezet tenni akarását és tenni tudását, összefogását

A környezeti nevelés színterei

A környezeti nevelés az ember és környezet kapcsolatáról szól, ezért komplex (több művelődési területhez egyszerre tartozik) és integrált (a széttagolt ismeretek rendszerbe kell, hogy szerveződjenek):

- tanórán, kiemelt szerep és felelősség hárul a társadalomismeret, a természetismeret, a biológia, földrajz, életvitel tantárgy tanulásának, az osztályfőnöki óráknak
- a tanórán kívül szervezett foglalkozások, a természetjáró szakkör, tanulmányi kirándulások, túrák, a témanapok, témahetek, táborok, kiállítások, iskolakert, ökofal, könyvtári foglalkozás stb.
- a kapcsolatok a környezeti nevelés programját segítő hivatalokkal, civil szervezetekkel

Fogyasztóvédelmi ismeretek

Fontos feladatunk, hogy megismertessük tanulóinkat az alapvető fogyasztóvédelmi tudnivalókkal: környezeti, etikai tudatosságot kialakítani, a fenntartható fejlődéssel összhangban levő értékeket, beállítódásokat, viselkedéseket, magatartási és életviteli mintákat.

A személyes élet fenntartásához az alapvető szükségletek kielégítése mindenkinek a joga. Tudatosítani kell tanulóinkban, hogy a fogyasztói társadalom ezen túl a környezetet súlyosan károsító fogyasztói szokásokat alakít ki, mértéktelen vásárlásra ösztönöz, tetszetős reklámokkal hamis igényeket alakít ki. El kell érni, hogy a Fogyasztóvédelmi Törvény megismertetésével, gyakorlatban történő vásárlásokkal, az iskola ismeretközvetítő és alkalmazó segítségével „tudatos vásárlókká” váljanak, megkímélve saját egészségüket és csökkentve a környezetükre háruló környezeti terheléseket.

Tudatosítsuk bennük, hogy ne vásároljanak olyan termékeket, illetve ne vegyenek igénybe olyan szolgáltatásokat, amelyek nem felelnek meg az alapvető követelményeknek, nem rendelkeznek megfelelő igazolással. Ismerjék azokat a jogokat, amelyekkel áruvásárlás, illetve szolgáltatások igénybevételekor alkalmazniuk kell.

Tanulóink többsége csak vásárláskor találkozik az áruval vagy szolgáltatással, ezért az a feladatunk, hogy megtanítsuk őket olyan ismeretekre, amelyek lehetővé teszik, hogy tudatos fogyasztóvá válhassanak.

Ennek érdekében tisztában kell lenniük az áruk

- minőségével, mennyiségével, összetételével, szavatosságával, származási helyével
- gyártására vonatkozó adatokkal és információkkal, a garancia fogalmával
- csomagolás követelményeivel (lehető legkevesebb kidobásra kerülő anyag)
- azzal, hogy csak azt vásárolják, amire valóban szükségünk van és eldobható helyett többször használhatót válasszanak

Ökoiskola

Intézményünk 2008 óta három ízben nyerte el az Ökoiskola címet, ezért 2015-től Örökös Ökoiskola lettünk. Feladatainkat, öko-programjainkat évente megújuló Ökoiskolai Munkaterv alapján szervezzük, mely része az intézményi munkatervnek. A feladatok intézményi koordinálását a Környezeti Nevelés Munkacsoport végzi. Hagyománnyá vált programjainkat évente megrendezzük, emellett nyitottak vagyunk, többnyire partneri együttműködéssel tanulóink számára élményt, ismeretet nyújtó rendezvényeken való részvételre. Emellett saját, régiós szinten is ismert és elismert innovációk segítik környezeti nevelésünket.

6. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A nevelő-oktató munka intézményünkben a NAT által meghatározott, SNI tanulók részére kidolgozott 32/2012. EMMI rendelet irányelvei, a tanulásban akadályozott, halmozottan fogyatékos és autista tanulók számára kiadott kerettanterv alapján elkészített, intézményi helyi tanterv szerint folyik.

6.1. Tehetségfejlesztés

Intézményünkben a tehetségfejlesztés tanulóink eltérő értelmi képességei miatt elsősorban a valamilyen területen jobb adottságokkal rendelkező tanulók képesség- és készségfejlesztésében valósul meg. Szakköri keretben, egyéni felkészítéssel, pályázatokon való részvétellel biztosítunk szereplési, megmérettetési lehetőséget számukra. Az intézménytípusunk számára szervezett Komplex Tanulmányi Verseny megyei fordulójára felkészítjük kiemelkedő tanulmányi eredménnyel rendelkező 6.-7. évfolyamos tanulóinkat, akik teljesítményük alapján bekerülhetnek az országos versenyre. Szakiskolás tanulóink a Szakma Kiváló Tanulója országos versenyen mérik össze tudásukat elméleti és szakmai ismereteikről.

6.2. Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek – és ifjúságvédelmi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét. Célja a gyermekeket megillető jogok érvényesülése. Ennek figyelemmel kísérése elsősorban az osztályfőnökök feladata, de az iskola minden pedagógusának kiemelt kötelessége.

Feladatok:

- prevenciós tevékenység a problémák kialakulásának megelőzésére
- rendhagyó osztályfőnöki órák tartásához szakemberek meghívása
- egyéni és csoportos problémafeltáró beszélgetési lehetőségek szervezése
- kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal
- kapcsolattartás az osztályfőnökökkel, a nevelőtestülettel

- kapcsolattartás a hatóságokkal (pl.: rendőrség), a családsegítő szolgálattal és segítő civil szervezetekkel
- segítségnyújtás ahhoz, hogy a tanulók egyéni problémáikhoz külső szakember segítségét igénybe vehessék
- kiscsoportos foglalkozások (viselkedéskultúra, káros szenvedélyek, generációs problémák feloldása stb.)
- a hatóságok részére pedagógiai vélemény elkészítése
- krízishelyzetben lévő tanulók gondjainak megoldása, a szülő és a tanuló gyermekvédelmi, rendőri, gyámügyi stb. segítségnyújtásával kapcsolatban

Az iskola emellett számtalan tevékenységi és szervezeti formát működtet, amely a tanulók helyzetéből, családi háttéréből adódó szociális hátrányok enyhítését szolgálják.

6. 3. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felzárkóztatására korai iskolaelhagyásának megelőzésére rendszerszintű intézkedési terv alkalmazása szükséges. Az intézményi szintű jelző- és támogatórendszert a jogszabályi előírások figyelembe vételével működtetjük. Ennek részei: adatgyűjtés, értékelés, adatszolgáltatás, szükséges pedagógiai lépések megtétele. Adott tanuló esetében az öt tanító pedagógusok team munkáját az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat végző szakember koordinálja.

7. DIÁKÖNKORMÁNYZAT

A Diákönkormányzat tagjai az iskolával tanulói jogviszonyban álló tanulók. Képviselőtüket választott, magasabb évfolyamba járó, választott tanulók látják el, tevékenységüket Diákönkormányzatot segítő pedagógus közreműködésével végzik.

A Diákönkormányzatot megillető jogok:

- **Döntési jog** egy tanítás nélküli munkanap felhasználásáról
- **Egyetértési jog** a tanulókat érintő főbb kérdésekben
(Házirend elfogadás, módosítása, jutalmazás)
- **Javaslattevési és véleményezési jog** a tanulókat, az intézmény működését érintő kérdésekben
- **Használati jog** az iskola helyiségeinek térítésmentes használatához

8. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK, FELVÉTEL, ÁTVÉTEL SZABÁLYAI

A törvényi szabályozásnak megfelelően alkalmazzuk a vizsgák, felvétel és átvétel szabályait.

Tanulmányok alatti vizsgák

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi és év végi osztályzatainak megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget
- a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet

Javító vizsgát tehet a tanuló az augusztus 15-31 közötti időszakban, ha

- a tanév végén, legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott
- az osztályozó vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgák időpontjáról a vizsgázót írásban tájékoztatjuk.

A felvétel és átvétel szabályai

- Iskolánk bemenet szabályozott intézmény, tanulóink jogviszonyt alap- és középfokon a szakértői bizottságok határozata alapján létesítenek:
  - Megyei Szakértői Bizottság
  - Országos Szakértői Bizottságok érzékszervi és/vagy mozgásfogyatékoság esetén
  - Szakiskolában egészségügyi alkalmasság, pálya alkalmasság
- Tanulók átvétele más intézményből a Szakértői Bizottság határozata és intézménykijelölése alapján történik.

9. TANÁRJELÖLTEK GYAKORLATI KÉPZÉSE

Intézményünk évtizedek óta felsőoktatási gyakorlólhely több gyógypedagógiai szakterületen képzett hallgatók esetében. Az érintett főiskolák igényeinek megfelelően szervezzük a hallgatók komplex, egyéni közoktatási és klinikai gyakorlatát.

10. A SZAKISKOLA SZAKMAI PROGRAMJA

10.1. A szakiskolában folyó szakmai képzés

A tanulásban akadályozott fiatalok szakképző iskolatípusa a szakiskola, mely a gyógypedagógiai intézmény része, középfokú nevelési-oktatási intézmény. A gyógypedagógiai alapfokú nevelő-oktató munka eredményeire támaszkodva differenciált segítséget nyújt a szakma tanulásához, a szakképesítés munkaterületéhez tartozó legjellemzőbb munkakörök betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátításához, a tanulók társadalmi beilleszkedéséhez, felkészíti tanulóikat az egész életen át tartó tanulásra.

A szakiskolai képzés szerkezete

- 9. E évfolyam (előkészítő)
- szakképző évfolyamok
  - rész-szakképesítést adó 9.-10. évfolyam (textiltermék összeállító, lakástextil-készítő, asztalosipari szerelő, számítógépes adatrögzítő, virágkötő, konyhai kisegítő, kerti munkás)
  - szakképesítést adó 9.-12. évfolyam (kőműves, kőműves és hidegburkoló)

Szakiskolánk 9. E évfolyama biztosítja az alapfokú iskolai tanulmányokat befejezett tanulók általános ismereteinek elmélyítését, szinten tartását, kiegészíti az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget. A 9. E évfolyam sikeres elvégzése után tanulóink a szakképző évfolyamon folytatják tanulmányaikat. Azok a tanulók, akik nem tudnak bekapcsolódni a szakképzésbe, iskolai tanulmányikat intézményünk Készségfejlesztő Iskolájában folytathatják.

9. E évfolyam

- Megalapozza, előkészíti a középfokú képzést, illetve a szakképzést
- A tanulók alapismereteket szereznek a munka világáról

A szakiskolai tanterv alapján ezen az évfolyamon közismereti tantárgyakat, idegen nyelvet és előkészítő jelleggel pályaeorientációs és szakmai alapozó elméleti tantárgyakat tanítunk.

Szakképzés

Intézményünk a tanulásban akadályozott tanulók számára kidolgozott és jóváhagyott adaptált központi program szerint végzi szakképző munkáját a gyakorlati oktatás túlsúlyával. A központi programban szereplő kötelező tananyag-egységek időkeretét megnöveljük a szabad sáv terhére, illetve új tananyagegységek tanítására használjuk.

A 9. évfolyamosok kötelező nyári gyakorlatot teljesítenek, félévente szintvizsgákat kell teljesíteni. A képzés szakmai vizsgával zárul. Az első szakképesítés megszerzése után lehetőség van a Köznevelési Törvény szerinti feltételekkel másodszakmát tanulni. A képzés a szakmai követelményeken túl magában foglalja az általános és sajátos nevelési célokat, a személyiség formálását, szociális készségek fejlesztését, valamint a lehetséges munkahelyek megismertetését.

A képzés moduláris. Önálló tananyagegységekből, modulokból áll össze a képzési program. A modulok egy vagy több kompetenciát tartalmaznak. A modul magában foglalja a belépő szintet és az elérendő végcélt, az oktatási, tanulási stratégiákat, módszereket, eszközöket, az értékelés módját és szempontjait. Minden modul egy előre meghatározott szintre juttatja a tanulót.

A jelentkező tanulóknak valamint szüleiknek december hónapban nyílt napot tartunk, ahol tanórákat, gyakorlati órákat látogathatnak.

Az intézmény felvételi tájékoztatóját minden év október 31-ig az intézmény honlapján nyilvánosságra hozza. (www.aranyegymi.hu)

A vizsgáztatás jogszabályi elvárásait, részletes szabályozását, követelményeit a Pedagógiai Program Helyi tanterve tartalmazza.

10.2. Versenyek

Tanulmányi versenyek

2007/2008-as tanévtől kezdődően intézményegységünk végzős tanulói a speciális szakiskolák sajátos nevelési igényű tanulói számára kiírt Szakma Kiváló Tanulója Verseny résztvevői. A verseny kiírásával és a szakmai szervezéssel kapcsolatos feladatokat a NMH szak és Felnőttképzési Intézet Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet végzi.

Művészeti és sportversenyek

Szakköri keretben történik az érdeklődő, valamilyen művészeti, sport területen kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulóink tehetséggondozása. Évente több alkalommal van lehetőségük intézményi, városi, lehetőség szerint regionális és országos megmérettetéseken részt venni.

11. AUTIZMUSSEL ÉLŐ TANULÓK INTÉZMÉNYEGYSÉGE

Iskolánkban az utóbbi évtizedben jelentősen nőtt az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált tanuló létszáma, ezért szervezeti átalakításra került sor. Létrejött az autizmussal élő tanulók intézményegysége, ahol óvodáskortól középiskoláig nevelünk, oktatunk gyermekeket, tanulókat. Az óvodai csoportok és a részlegesen integrálható tanulók a Székesfehérvári Vörösmarty Mihály Általános Iskola épületében, elkülönített részén, az 1.-8. évfolyamos és a készségfejlesztő középfokú évfolyamok a Budai Úti Telephelyen tanulnak.

11. 1. Autizmussal élő óvodai gyermekek csoportjai

Az autizmus spektrumzavarral diagnosztizált, óvodás korú gyermekek számának növekedése miatt Ligetsori Telephelyünkön három szegregált óvodai csoportban neveljük, fejlesztjük a 3-7 éves autizmussal élő gyermekeket.

A csoportszobákban a tárgyi és környezeti feltételeket az autizmus specifikus fejlesztés szakmai-módszertani igényei szerint alakítottuk, ki. A protetikus, segítő környezet mellett a személyi feltételek is megfelelőek a csoportokban. Autizmus specifikus ismeretekkel és tapasztalattal rendelkező gyógypedagógusok és gyógypedagógiai asszisztensek az óvodai nevelés teljes vertikumában, minden autizmus által érintett fejlesztési területen segítik az érintett gyermekek nevelését, fejlődését. Logopédus és konduktor habilitációs foglalkozásokon és a csoportban is terápiás jellegű, egyéni habilitációs, rehabilitációs ellátást nyújtanak a szakértői vélemény javaslatai alapján.

Az autizmus spektrumzavar enyhébb eseteiben a több évig tartó speciális fejlesztés eredményeképpen képessé válhat a gyermek a teljes integrációra. Ezekben az esetekben az érintett gyermek gyógypedagógusa utazó habilitációs ellátás keretében, a többségi óvodában folytatja a fejlesztést.

Gyakrabban fordul, hogy a teljes integrációban nevelkedő, autizmussal élő gyermekek kerülnek a szegregált csoportokba, mert fejlesztési igényeik, állapotuk alapján nem képesek az együttnevelésben részt venni.

11.1.1. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének vonatkozó irányelveivel.

Az autista gyermekek óvodai nevelésének specifikus célja, feladatai

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredőfejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása
- a sztereotip, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója
- a fogyatékoság specifikus, protetikusan, augmentatív környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása
- tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása
- augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikusan környezet részeként
- protetikusan környezet kialakítása
  - a tér-idő szervezése
  - a napirend alkalmazása
  - tevékenységszervezés
  - strukturált munka
  - egyéb vizuális segédeszközök
  - augmentatív, alternatív kommunikáció
  - szociális készségek fejlesztése

11. 2. Autizmussal élő tanulók iskolai nevelése-oktatása, fejlesztése

11.2.1. Alapelvek, célok, feladatok

Az autizmusból fakadó sokrétű és súlyos nehézségek miatt az iskolának kell képessé válnia a tanulókkal való munkára, együttélésre úgy, hogy pedagógiai munkájában speciális szükségleteikhez igazodjon. Az autistákat oktató iskola pedagógiai, terápiás és általános emberi törekvéseit az a tény határozza meg, hogy a fogyatékos ember speciális szükségleteit a pedagógiai munka tervezésének valamennyi szintjén és a napi tevékenység minden mozzanatában figyelembe veszi.

Alapelvek

- Nevelőmunkánk középpontjában a szeretet, a feltétel nélküli elfogadás áll.
- Pozitív, érzelmekben gazdag iskolai légkört teremtünk, amelyben gyermek és felnőtt egyaránt jól érzi magát, ahol az emberi értékek mind teljesebb kibontakozása valósulhat meg.
- Az iskolában a legfőbb érték és lehetőség a gyermekek formálódó és formálásra váró személyisége. A kulcskompetenciák közül kiemelt hangsúlyt kap az önállóság, a rugalmasság, a szociális- és kommunikációs képességek fejlesztése.
- Gazdag tevékenységrendszerrel kínálunk, amelyben minden gyermek valamilyen téren sikerhez jut. Önbizalmat építünk, hogy az ismeret elsajátítása, a tanulás élményforrást jelentsen a gyermekek számára. Minden gyermekben az erősségeket keressük, arra építünk. Az egyéni képességekhez igazodó differenciált készségfejlesztést – a korrekciós és terápiás eszközök, eljárások alkalmazását az oktatás egész folyamatában – az iskoláztatás tartama alatt mindvégig érvényesítjük.
- Differenciáltan alkalmazott, egyénre szabott tananyag és pedagógiai eljárásrendszerrel fejlesztjük a gyermekeket.
- Fontosnak tartjuk, hogy sok pozitív élmény érje a gyermekeket, hogy az iskola kellemes, biztonságérzetet nyújtó, barátságos, esztétikus legyen. Élménydús iskolai életéről, a szabadidő hasznos és tartalmas megszervezéséről gondoskodunk.

- Munkánkban nagy hangsúlyt helyezünk a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés esélyének növelésére.
- Megváltozott társadalmi- gazdasági- pedagógiai környezet kívánalmaival összhangban szükségesnek tartjuk együttnevelés megvalósítását.

Célok

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációs (normalizációs célú) fejlesztése, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek és az (adaptált) tananyag speciális módszerek segítségével való tanítása.
- A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához. Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanuló képessé váljon a család életébe való beilleszkedésre.
- A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése.
- Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése.
- Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, érezze jól magát.

Feladatok

- a sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése
- a biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenység feltételeként
- az autista gyermekek beilleszkedését főként akadályozó kommunikációs és szociális képességek, valamint a képzelet kiemelt fejlesztése
- a társuló fejlődési elmaradások, fogyatékoságok pedagógiai eszközökkel történő kompenzálása
- a tanulást akadályozó pszichés zavarok, viselkedésproblémák csökkentése, alternatív viselkedések tanítása viselkedésterápiával
- a képességstruktúrába integrálható készségek, jártasságok kialakítása, ismeretek nyújtása

- az ismeretek, készségek valamennyi élettevékenység során történő alkalmazásának biztosítása
- az integrált nevelésre alkalmas tanulók felkészítése és integrálás utáni segítése
- konkrét segítség nyújtása tanulóink szüleinek gyermekük fejlesztéséhez, neveléséhez
- egyéni fejlesztési tervek kialakítása a gyermek szükségleteinek megfelelően és a család igényeinek messzemenő figyelembevételével
- a felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés
- eredményeinket, tudásunkat igény szerint megosztjuk az ellátórendszer egyéb területein dolgozó szakemberekkel (óvodapedagógusok, tanítók, gyógypedagógusok).

Eszközök, eljárások

A nevelő-oktató munka feladatait kognitív- és viselkedésterápiás eljárások egyénre szabott kivitelezésével valósítjuk meg. A gyermekeket egyéni és kiscsoportos formában neveljük, oktatjuk. Eszközrendszerünk alapvetően a strukturált oktatás és a vizuális környezeti támpontok egyénre szabott alkalmazását jelenti.

Protetikus környezet kialakítása

A környezet térben és időben strukturált, így informálja a tanulót arról, hogy mit, hol, hogyan, miért, mennyi ideig tegyen, tehet. Iskolánkban a mindennapi életben megszokott szinteknek megfelelően alakítjuk ki a rendelkezésre álló teret. Így minden csoportnak szüksége van a következő terekre: az önálló munkához szükséges terület, a közös tanuláshoz szükséges terület, egyéni foglalkozásra szolgáló helyiség, a szabadidős tevékenységek helye- mely szükség esetén a mozgásfoglalkozásokhoz átalakítható, házimunka és önkiszolgálás szinterei (tankonyha, fürdőszoba, öltöző, étkező). A strukturált térben az egyénre szabott vizuális környezeti támpontok segítik megszervezni a tanulók változatos tevékenységeit.

A protetikus környezet elemei:

- a tér-idő szervezése (napirend, folyamatábrák, munkaszervezés, munkarend)
- egyéb vizuális információhordozó (írott és képi segédeszközök)

Célok

a) A tér- idő szervezése nyújtson minden tanuló számára látható és érthető információt arról:

- mit kell, illetve lehet csinálni (pl. osztályteremben, udvaron, óra alatt, szünetben)
- hol történnek az egyes tevékenységek mennyi ideig tartanak (időhatárok felismerése, bejósolása pl. karóra segítségével, vagy a jelzőcsengő értelmezésével)
- mi lesz a következő tevékenység mire kell emlékezni (pl. házi feladat, másnapi felszerelés, várható programok, információ átadás)

b) A gyermek biztonságérzetének megalapozása oly módon is, hogy számára jól érthetően előre jelezzük az aktivitásokat.

c) A zökkenőmentes, önálló tevékenységváltás tanítása.

d) Az azonossághoz való ragaszkodás csökkentése, a változások elfogadtatása, speciális eszközökkel.

e) A viselkedésproblémák megelőzése.

A kifejező kommunikáció területén jelenlévő nehézségeket egyénre szabott alternatív augmentatív kommunikációs eszközökkel kompenzáljuk.

- a tér-idő szervezése (napirend, folyamatábrák, munkaszervezés, munkarend)
- egyéb vizuális információhordozó (írott és képi segédeszközök)

A követelményeket az objektív körülményekből fakadó szükséges dologként kell megjeleníteni, és nem a pedagógus személyes kívánságaként.

Tanulásszervezési eljárások

Speciális módszerek az autizmussal élő tanulók fejlesztésében

- az idő, a tanítási helyzetek, tevékenységek pontos, gondos, gyermek által átlátható strukturálása (strukturálatlan idő minimalizálása)
- speciális, egyéni motivációs rendszer kialakítása
- a speciális környezetben és a személyek között olyan kommunikációs rendszer kialakítása, amely igazodik a gyermek mentális korához, beszédértésének szintjéhez
- a csoportba való beillesztést és a taníthatóságot akadályozó viselkedésproblémák kezelésében alapvető a viselkedés- és kognitív terápiák alkalmazása

- a fejlesztő tevékenység lényeges mozzanata az ismeretek alkalmazásának általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata és fenntartása
- a tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség gyakorlati alkalmazhatósága
- a tanulók túlterhelésének elkerülésére a felesleges információkat kerülni kell
- a viselkedés-terápiás, fejlesztési és tanítási célokat a fenti szempontok alapján hierarchikusan kell értelmezni és fontossági sorrend szerint kell a fejlesztési tervekbe iktatni

Autizmussal élő tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladatok

Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció és rugalmas gondolkodás) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel – az autizmus mint „szociális fogyatékoság” a legszembetűnőbb. Természetesen egymástól elválaszthatatlan az első két terület, hiszen a valódi kommunikáció mindig valamilyen szociális interakciót is jelent. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél tehát a gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása.

A szociális fejlesztési feladatok között a beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek tanítása (taníthatóságot megalapozó szociális készségek, önmagáról való tudás, kapcsolatteremtés és fenntartás) mellett rendkívül fontos feladat, hogy a gyermek minél tartalmasabban legyen képes eltölteni szabadidejét önálló és társas formában egyaránt.

A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor feltétlenül figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek megakadályozzák a gyermekeket abban, hogy a szociális készségeket spontán, intuitív úton sajátítsák el, szociális megértésükre alapozva. Ezért a fejlesztés metodológiájában elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyek a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetők más fejlesztési módszerekkel is (pl.: zenei interakció).

A kommunikációs készségek fejlesztése

A fejlesztés egyik fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkció megértésének sérülése. Minden autizmussal élő gyermeknél – függetlenül a verbális képességeik színvonalától – elsődleges

fontosságú cél tehát az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. E cél megvalósításához egyénre szabott kommunikációs eszközök (pl.: alternatív kommunikációs rendszerek; metakommunikáció) használatának tanítása szükséges.

Hasonlóan a szociális fejlesztéshez a kommunikációs készségek tanításának metodológiájában is elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyeket a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetők más fejlesztési módszerekkel is (pl.: zenei interakció).

A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs eszközt a lehető legtöbb természetes helyzetben alkalmaztatni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák.

Kognitív készségek fejlesztése

Az autizmussal élő gyermekek egy része valamilyen szintű értelmi sérülésben is szenved. Az autizmus- specifikus fejlesztési célok mellett tehát az értelmi szintnek, illetve az egyenetlen képesség-struktúrának megfelelő kognitív fejlesztési célok is szerepet kapnak az oktatás és nevelés során. A következőkben azon sérült kognitív készségekkel foglalkozunk, amelyek autizmus specifikusak, illetve gyakran jelennek meg járulékos problémaként.

Az autizmussal élő gyermekek kognitív stílusát a rugalmas gondolkodás, valamint az információk jelentés-teli egészként való észlelésének, értelmezésének sérülése jellemzi. Jellegzetes nehézségek tapasztalhatóak az általánosításban, a szimbólumok kezelésében és a belső forgatókönyvek kialakításának és alkalmazásának területén. Részben e problémák következménye a sérülések triásza az autizmusban, azaz a jellegzetes viselkedéses kép. Így természetesen a kognitív fejlesztési célok erőteljesen befolyásolják a szociális és kommunikációs terület fejlesztését is.

Az ismeretek, információk tárgyilagos, sokoldalú közvetítése, tiszteletben tartva tanuló, a szülő, a pedagógus vallási, világnézeti meggyőződését.

A tanulók felvételének és átvételének helyi szabályai

A felvétel szabályai első osztályba

a) szükséges az illetékes Szakértői Bizottság véleménye, autizmus spektrum zavar diagnózis, iskolakijelölés

b) a Tanácsadó team által végzett egyéni megfigyelés, felmérés, véleményezés. Ezzel egy időben szülői interjú felvételre kerül sor.

A felvett tanulók osztályba/csoportba való beosztásáról – az osztályfőnökök, valamint a tanuló megfigyelést végző Tanácsadó team véleményének kikérésével – a mindenkori intézményvezető dönt autizmus-specifikus pedagógiai szempontok alapján.

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások kialakításának szempontjai

Az osztályok/csoportok szervezésekor szükség esetén eltérünk az életkori elvtől, és a gyermekek fejlettségi szintje, valamint mentális kora dönti el, hogy kik lesznek egy-egy tanulócsoport tagjai. A heterogén összetétel miatt a csoportok szervezésekor kihasználjuk az összevonás lehetőségét, figyelembe vesszük az egyes tanulók adaptív viselkedésre való képességének szintjét.

A tanulók teljesítményének értékelése, a minősítés követelményei és formái

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, amely az oktatásban megszokott. A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára. A tanulók énképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érésnek, a jól szervezett környezetnek, tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető. Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája számukra nem motiváló és információértékű. A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában. A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.

Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni. Ennek mérésére az informális pedagógiai felmérések különböző típusai szolgálnak (pl. Fejlődési Kérdőív, megfigyelés).

A fokozatok a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik.

A szöveges értékelés értelmezéséhez kidolgoztuk az érdemjeggyel történő minősítés módját annak érdekében, hogy intézményváltáskor így is minősíteni tudjuk a tanulókat.

Jeles az, aki: sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített. Jó az, aki: fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített. Közepes az, aki: részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével. Elégséges az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette. Elégtelen az, aki: nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.

Önállóan tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el. A bizonyítványban az érdemjegy mellett minden esetben a gyermek adott félévi előmenetelét tartalmazó részletes pedagógiai jellemzésben kell összefoglalni a fejlesztés tartalmát és eredményeit.

1-6. évfolyamon félévkor és év végén a részletes szöveges értékelés mellett a tanuló tudását az alábbiak szerint is minősítjük:

- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített
- Felzárkóztatásra szorul

A tanév közbeni feladatmegoldáshoz, szóbeli és írásbeli munkákhoz személyre szabott motivációs rendszert használunk.

Sajátos pedagógiai módszerek

A tanulószervezés alapelvei

- differenciálás
- egyéni felmérés, tervezés és fejlesztés
- tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas, egyénre szabott kezelése

- a problémamegoldó képesség, kreativitás, kommunikációs készségek, énkép, önismeret fejlesztése
- motiváló módszerek alkalmazása egyénre szabottan

11.3. Készségfejlesztő iskolai csoport

A 2016/2017-es tanévben induló középfokú képzés a Szakiskolai képzésbe bekapcsolódni nem tudó, autizmussal élő 8. évfolyamot sikeresen teljesítő tanulók képzési formája.

- biztosítja az életkezdéshez való felkészülést
- a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását

Évfolyamai:

- kettő közismereti képzést folytató évfolyam,
- kettő, az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati jellegű évfolyam

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

Alapelvek a feladatok teljesítéséhez

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni.
- Minimális elméleti ismeret elsajátíttatása során elsősorban tevékenységbe ágyazott ismeretbővítésre törekedni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan kell fejleszteni.
- A munkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez fokozatosan kell hozzászoktatni a tanulókat, figyelembe véve egyéni terhelhetőségüket.

A készségfejlesztő iskola általános célkitűzései

- Az autizmussal élő tanulók szocializációjának segítése, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, szabályok interiorizált elsajátíttatása, a későbbi rehabilitációs, illetve védett munkahelyeken történő munkavégzés képességének elősegítésére.

- Olyan egyszerű szakmai tevékenységek alapjainak elsajátíttatása, ami a rehabilitációs és védett munkahelyek legtöbbségében megtalálható.
- Felkészítés a családi körben is végezhető egyszerű betanulást igénylő munkafolyamat végzésére, ami az autizmussal élő fiatal teljesebb életét, a társadalomban és a munkában való részvételét, ezzel együtt társadalmi habilitációját és rehabilitációját segíti elő.
- Felkészítés arra, hogy képességeinek és állapotának megfelelően irányítással egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatokat elvégezzen.
- Váljon alkalmassá a huzamosabb, kitartó munkavégzésre.

A képzés speciális sajátosságai

- Minimális elméleti ismeretet igénylő tevékenység elsősorban tevékenységbe ágyazott ismeretszerzéssel történő elsajátíttatása.
- Folyamatos szoktatás a munkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez,
- Figyelembe véve az autizmussal élő tanuló tűrőképességét és egyéni terhelhetőségét.
- Az eddig megszerzett ismeretek lehetséges szinten tartása, fejlesztése.
- Az egyéni képességek figyelembe vételével történő differenciált fejlesztés.
- A gyógypedagógiai irányelvek szerinti korrekatív, kompenzáló és rehabilitációs célú fejlesztés gyógypedagógus irányításával és a nevelőmunkát segítő szakember aktív részvételével.

12. UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI, UTAZÓ KONDUKTORI INTÉZMÉNYEGYSÉG

A 2013/2014-es tanévben létrehozott intézményegység célja az integráció szakmai-módszertani támogatása Székesfehérvári Tankerületi Központ és a Székesfehérvári Járás területén integráltan nevelt, oktató sajátos nevelési igényű gyermek, tanulók, valamint a többségi intézmények pedagógusai számára. Minden sérülési, fogyatékosági területen megfelelő végzettséggel rendelkező utazó gyógypedagógusaink, konduktoraink a közvetlen, fejlesztő célú egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs foglalkozások mellett szakmai-módszertani, törvényességi, nevelési tanácsadást is nyújtanak.

Intézményünk kiemelt feladatként kezeli a lehetőség szerinti teljes ellátás biztosítását minden többségi intézményből érkező igény esetében.

Intézményegységünk a székhelyintézmény és a tagintézmény utazó gyógypedagógusait egyaránt magában foglalja. Adott tanév tantárgyfelosztásában a beérkező igények létszám- és diagnosztikus adatai alapján határozzuk meg a szükséges szakképzettség figyelembe vételével az utazó rehabilitációs-rehabilitációs órák számát, az ellátó gyógypedagógusok körét. A teljes óraszámban utazó feladatokat ellátók száma a tanévi igények függvényében változó, 6-8 fő. A utazó gyógypedagógusok létszáma 40 és 50 fő között változik, emellett a Székesfehérvári Tankerületi Központtal kötött megbízási szerződés alapján 10-12 fő, döntően logopédia és autizmus spektrum pedagógiája szakképzettségű óraadó gyógypedagógus segíti a teljes, szakszerű ellátást.

Az intézményegység a szakképzettség és a sajátos nevelési igény diagnosztikai alapján rehabilitációs munkacsoportokba szerveződve végzi fejlesztő tevékenységét, szakmai munkáját.

A tanév elején a beérkezett szakértői vélemények alapján szakterületükön az intézményegység vezetővel közös megbeszélés során javaslatot tesznek adott gyermek, tanuló fejlesztését ellátó gyógypedagógus(ok) személyére. A munkacsoportok egyben a szakmai fejlődés-fejlesztés műhelyei is, emellett szakmaközi konzultációs és tanácsadó feladatokat is ellátnak a szakterületükön kívüli szakképzettséggel rendelkező utazó gyógypedagógusok kérésére. Félévi és tanév végi írásos vagy prezentációval kísért szóbeli beszámolóikat összehangolják, közösen fogalmazzák meg. További szervezeti szerepük a bázisintézményi munkaterv utazó programjainak kidolgozása, megvalósítása, szakterületüknek megfelelő belső továbbképzések megtartása, külső igény szerinti támogató program, szakmai szolgáltatás.

12. 1. Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori tevékenység személyi, tárgyi feltételei

- Az integráltan nevelt, oktatott sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógusok, konduktorok
- Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs kötelező tanórai foglalkozások helyszíne a többségi intézmény által rendelkezésre bocsátott fejlesztő terem, tanterem
- A sérülés, fogyatékoság típusának, a fejlesztendő területnek megfelelő fejlesztő és terápiás eszközök
- A megfelelő helyiséggel nem rendelkező intézmények számára iskolánk három jól felszerelt mozgásfejlesztő termében ambuláns fejlesztést biztosítunk. Az integrációt segítő, intézményi tevékenységeket ebben az esetben is a fogadó intézményben végezzük
- A rehabilitációs úszás foglalkozásokat a Székesfehérvári Városi Uszodában tartjuk

12. 2. Az utazó gyógypedagógusi, konduktori tevékenység formái, feladatköre

Az utazó gyógypedagógus, konduktor fejlesztő tevékenységének közvetlen célcsoportja a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló. Közvetett célcsoportként ezzel összefüggésben jelenik meg munkája során az együttnevelésben részt vevő többi gyermek óvodai csoportja, a tanulótársak osztály- és iskolai közössége, a többségi pedagógus, az integráló intézmény szakmai közössége, vezetősége. A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló szülői háttere, mint közvetlen célcsoport mellett szerepet kap(hat) az intézményi szülői közösség is.

A közvetlen célcsoporttal való fejlesztő tevékenység döntően az óvodai csoporton, iskolai tanórán kívül valósul meg, az intézménnyel történő egyeztetés nyomán. Óvodában jellemzően a délelőtti órákban, iskolában inkább a tanórák után.

A fejlesztő foglalkozás egyéni, páros vagy csoportos formában egyaránt megvalósulhat a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló egyéni igényei, szükségletei alapján. Utazó munkánk során törekszünk arra, hogy a csoportos fejlesztés létszáma ebben az esetben se lépje túl a hat főt, valamint az első évfolyamos tanulók minél alacsonyabb létszámú csoportban kapjanak megsegítést. Fejlesztő foglalkozások dokumentálása integráló óvodában a Forgalmi napló, integráló iskolában a KRÉTA rendszerben történik. A tanév során, a fejlesztés adott szakaszában változó hangsúllyal de egyszerre és folyamatosan van jelen a készség/képességmérés, állapotfelmérés, pedagógiai diagnosztika, folyamatdiagnosztika, a fejlesztési cél meghatározása, a képességek/részképességek,

kultúrtechnikák fejlesztése, a megszerzett tudás, kialakított jártasság/készség gyakorlati alkalmazása, a feladatvégzési és tanulási stratégia alakítása, különböző motivációs, ellenőrzési/értékelési feladatok. A fejlesztő feladatok, feladatlapok, fejlesztő játékok és eszközök tervezéséhez gazdag kínálatot nyújt a Szakmai innováció és fejlesztés a különleges bánásmódot igénylő gyermekekért c. pályázat megvalósítása során minden sérülési területre kialakított Differenciált feladatbank, melynek bővítése, további feladatokkal való kiegészítése az utazó intézményegység folyamatos szakmai lehetősége és feladata. Az egyéni fejlesztési tervet egységes formanyomtatvány sablon alapján, a többségi pedagógusokkal való együttműködésben készítjük el.

A gyógypedagógus/konduktor a tanév során két alkalommal értékeli a fejlesztés eredményességét, határozza meg a további fejlesztési irányokat. Félévkor az egyéni fejlesztési terv módosítása során, valamint tanév végén a Fejlesztést lezáró értékelés dokumentum elkészítésével.

Az utazó gyógypedagógiai tevékenység során arra törekszünk, hogy valamennyi tanuló részvételét biztosítsuk a tanulási folyamatban. Egyfelől azzal, hogy megalapozzuk a tanulást a kognitív képességek, tanulási stratégia fejlesztésével, másfelől azzal, hogy támogatjuk a fogadó pedagógusokat abban, hogy a habilitációs – rehabilitációs szemlélet és módszertani tudás a tanórába építve valósuljon meg, hangsúlyozottabbá válják az egyéni különbségek figyelembe vétele, az individualizált oktatás. A pedagógiai többlettámogatás célja az érintett tanulók intenzívebb képességfejlődése, a tanulási kudarcok, korai, végzettség nélkül iskolaelhagyás csökkenése, és nem utolsósorban a pedagógusok módszertani kultúrájának, pedagógiai eszköztárának bővítése.

12.3. A befogadást támogató együttműködés szakmai protokollja

A gyógypedagógusaink, konduktoraink a sajátos nevelési igényű, különtámogatást igénylő gyermekek, tanulók speciális oktatási, nevelési és fejlesztési szükségleteinek kielégítésére képezített szakemberek. 2021-ben a „Szakmai innováció és fejlesztés a különleges bánásmódot igénylő gyermekekért” (EFOP 3.1.6-16-2017-0034) című pályázat megvalósítása során kidolgozott Befogadást támogató együttműködés szakmai protokollja alapján végezzük integrációt segítő utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori szakmai tevékenységünket. A megszervezés és működtetés során az integráló intézményekkel közösen törekszünk az

- egységes eljárásrend, követhető szabályrendszer
- minőségbiztosítás
- átláthatóság
- visszacsatolás rendszeressége

biztosítására. A szakmai protokoll eligazodást, gyakorlati segítséget nyújt az integráló pedagógusoknak az utazó tevékenység megismerése mellett saját szerepükről, feladataikról, egyben

megjeleníti a gyógypedagógus munkakör egy sajátos területének arculatát. Új szakmai eljárásrendünk nagyobb hangsúlyt helyez a befogadás támogatásának partneri, együttműködési, módszertani és minőségbiztosítási kérdéseire, integrációt segítő szakmai-módszertani programok, tudásmegosztó és érzékenyítő tréningek, műhelymunkák, szakmai kiadványok bemutatására. Az intézményegységen belül működő rehabilitációs munkacsoportok a gyógypedagógiai szakképzettség és a sajátos nevelési igény diagnosztikus kategóriái alapján szerveződve a belső tudásmegosztás szakmai műhelyei, egyben szakmai szolgáltatásként a többségi intézmények számára nyújtott érzékenyítő és tudásmegosztó tréningek, műhelymunkák közreműködői. Szerepük kiemelkedő jelentőségű az ellátás hatékony megszervezésében is.

A tanévi utazó gyógypedagógusi tevékenységünket a következőképpen szakaszoltuk:

- előkészítő és szervezési időszak
- folyamatos tanévi feladatok
- az utazó rehabilitáció lezárása.

Az egységes eljárás, átláthatóság biztosítása, valamint a könnyű eligazodás érdekében táblázatba rendezett folyamatszabályozás pontosan kijelöli a feladatok, tevékenységek határidejét, felelősét, a célszemélyt vagy célcsoportot, a kapcsolódó formanyomtatványt, a dokumentumot, valamint a folyamat minden eleméhez minőségkritériumot rendel. A szükséges korrekciók, intézkedések elvégzése, értékelés zárja az egyes időszakokat.

A folyamatszabályozás táblázatos formáját a tanév előkészítő időszakában kiküldjük az integráló intézmények számára, biztosítva a befogadást támogató együttműködés, közös munka egységes eljárásrendjét, hatékonyságát, eredményességét.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori tevékenység részletes szabályozása segíti a gyógypedagógust a fogadó intézménnyel, a fejlesztés előkészítésével, a foglalkozások megtartásával, annak adminisztrációjával, az utazási költségtérítéssel kapcsolatos teendők elvégzésében. A feladatkörhöz tartozó letölthető, nyomtatható dokumentumtár a szakmai protokoll mellékletében kapott helyet. A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény nem delegál szakmai szolgáltatás feladatot az EGYMI számára. Sok éves utazó gyógypedagógusi tapasztalatunk, hogy az EGYMI-k létrehozásának eredeti szándéka szerint forrásközpontként kell támogatnunk az integrációs folyamatot, annak kulcsszereplőit, köztük a gyógypedagógusokat is.

Az együttnevelést, befogadást támogató szakmai programkínálatot, saját kiadványainkat, kidolgozott dokumentumainkat is beemeltük szakmai protokollunkba.

A szakmai protokoll tartalmazza az együttnevelés egyéni és rendszerszintű szakmai kapcsolatrendszerét, az ehhez kapcsolódó tevékenység- és feladatmegosztást.

A többségi intézmények számára a minden sérülési területre kidolgozott *Ismerj meg! Fogadj el! Fogadj be! tudásmegosztó és érzékenyítő tréningjeink* támogatják, segítik a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrációját, a többségi pedagógusok, valamint a osztály- és iskolatársak ismereteinek bővítését.

Utazó gyógypedagógusaink klinikai gyakorlatvezetőjeként közreműködnek főiskolai hallgatók szakmai gyakorlatának megszerzésében, a gyógypedagógus hivatásra való felkészítésben.

12.4. Az intézményegység együttnevelést, befogadást támogató szakmai programjai,

kiadványai, kidolgozott dokumentumai

- ADP – AranyDigit Program
- Arany Hétfő - inklúziót segítő szakmai műhely előadásai, rendezvényei
- Arany Téka módszertani füzetek
- Az autizmus spektrumzavar
- Differenciált feladatbank
- Egyéni fejlesztési terv mintadokumentumok fejlesztési területenként és életkoronként
- Egyéni fejlesztési tervek team munkában történő kidolgozásának módszertana
- Egyéni fejlesztési tervek gyűjteménye
- Fejlesztő eszközök, fejlesztő játékok kiadványok
- Fejlesztő feladatok digitalizált linkgyűjteménye
- Közösség a pedagógiában – gyp. hu honlap szakmai anyagai, dokumentumai
- Integráció napja – integrált kulturális fesztivál, integrált játékos sportversen, integrált játszóház, szakmai konferencia
- Integrált tanítási tervezetek gyűjteménye
- Integrációs kisokos
- Ismerj meg! Fogadj el! Fogadj be! – sérülés specifikus tudásmegosztó és érzékenyítő tréningek
- Jogszabálygyűjtemény (integráló óvoda/általános iskola/középiskola)
- Könyvtári katalógus és eszközjegyzék
- Segéd-kezek szakmai-módszertani folyóirat tematikus számai, tematikus sorozatai, különszámai
  - Integráció napja 2019
  - Kultúrtechnikák – 1. Olvasás 2. Grafomotorium 3. Íráskészség 4. Matematika a kezdetektől iskolás korig
- Mikrotervezet sablon és mintadokumentumok

13. TANKERÜLETI INTÉZMÉNYKÖZI GYÓGYPEDAGÓGIAI, KONDUKTÍV PEDAGÓGIAI MUNKAKÖZÖSSÉG

Jogszábeli előírásoknak megfelelően, a Székesfehervári Tankerületi Központ támogatásával és együttműködésével 2017-ben alakult meg a munkaközösség a Székesfehervári Tankerületi Központ működési területén található köznevelési intézményekben dolgozó, együttnevelést segítő pedagógusok részvételével.

Intézményünk utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori intézményegységének vezetője látja el a munkaközösség vezetői feladatokat a következő öt tanévben. Egy fő utazó gyógypedagógusunk delegáltként vesz részt, képviselve intézményünket.

Az éves munkaterv alapján végzett tevékenységet saját szakterületén, ellátott intézményében minden utazó gyógypedagógusunk, konduktorunk igény és lehetőség szerint segíti.

A Munkaközösség főbb céljai, feladatai

- Az utazó gyógypedagógusi, konduktív pedagógusi hálózat és az intézményi főállású gyógypedagógusok, konduktorok együttműködési formáinak, lehetőségeinek összehangolása
- Egységes szakmai eljárás alapján történjen a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai fejlesztő, integrációt segítő tevékenység
- Szakmai-módszertani tudás fejlesztése, eszközhasználati, terápiás ismeretek megosztása, átadása a többségi pedagógusoknak a sajátos nevelési igényű tanulók tanórai részvételének, sikeres előrehaladásának érdekében
- Segítségnyújtás a lemorzsolódás csökkentésében, az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal, szülőkkel való együttműködés formáinak, tartalmának kidolgozásával
- Egyéni fejlesztési tervek formai, tartalmi elemeinek kimunkálása, egységesítése, átadása a többségi pedagógusoknak. Ennek érdekében szakmai-módszertani segítségnyújtás a szakértői vélemény értelmezése, pedagógiai diagnosztikai módszerek megosztása érdekében, a gyógypedagógus együttműködésével az egyéni fejlesztési tervek elkészítésében a többségi pedagógus team munkájának összehangolása

14. BÁZISINTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS

A 2016/2017-es tanévben, majd ezt követően a 2019-2020-as tanévben is sikerrel pályáztunk az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címre.

Szándékunk, hogy intézményünk jelentős innovációs, pályázati és folyamatos szakmai megújulást célzó működése nyomán mások számára mintát, modellt nyújtó, adaptálható tudásbázisunkat és gyakorlatunkat bemutassuk az érdeklődő iskolák számára. A speciális gyógypedagógiai és módszertani eredményeink a társintézmények és – kilépve a szegregált intézményi keretek közül –, mára már a közoktatás széles spektrumára kínálnak hasznosítható tudást az óvodától a középiskoláig. Bázisintézményi működésünk célja, hogy forrásközpontként, tervezett és szervezett formában nyújtson lehetőséget ezek átvételére, alkalmazására. Célunk igény szerint segítséget nyújtani az egyenlő hozzáférést, esélyegyenlőséget biztosító, pedagógiai fejlesztési folyamatokat ösztönző pedagógiai-módszertani kultúra alakításában.

Szeretnénk szakmai és társadalmi kapcsolatrendszerünket újakkal bővíteni, széleskörű hálózati tanulás részesei lenni. A közös út, közös munka számunkra is fontos tapasztalatot jelent, amely segíti további szakmai fejlődésünket, újabb célok kitűzésére, újabb átadható eredmények elérésére kínál lehetőséget.

Bázisintézményi feladatainkat, tevékenységeinket nyilvános, honlapunkon közzétett Bázisintézményi Munkaterv alapján végezzük.

15. AZ OKTATÁS, NEVELÉS, FEJLESZTÉS ÉS TOVÁBBKÉPZÉS SEGÍTÉSE

15. 1. Könyv- és eszköztár

Intézményünk könyvtár, eszköz- és médiatárral rendelkezik, amely pedagógusaink és a többségi intézmények, valamint a szülők számára egyaránt kölcsönözhető. A sérülés specifikus fejlesztő eszközök, játékok, testközeli és test távoli segédeszközök fejlesztési területenként katalogizált formában érhetők el.

15. 2. Arany Hétfő – Inklúziót segítő szakmai műhely

A szakmai-módszertani műhelyt az integrációban közvetve vagy közvetlenül részt vevő pedagógusok és egyéb szakemberek, érintett szülők számára indítottuk 2005-ben. A programok tervezése során figyelembe vesszük partnereink kéréseit, igényeit. A tartalomtól függően a rendezvény kiegészül eszközbemutatóval, kiállítással, szakirodalom ajánlásokkal. Elsősorban a napi pedagógiai tevékenységet segítő, gyakorlatorientált segítségnyújtásra törekszünk:

- előadás
- eszközbemutató
- konzultáció
- tanácsadás
- műhelymunka
- fejlesztő eszköz készítése
- kiadvány
- kiállítás

15.3. Segéd-Kezek szakmai-módszertani folyóirat

A folyóirat nyomtatott formában, és honlapunkon mindenki számára elérhető módon nyújt segítséget szegregált és integrált neveléssel, oktatással összefüggő témákban.

15.4. Arany Téka Gyógypedagógiai Módszertani Füzetek

Az egy-egy gyógypedagógiai témát, gyakorlatot, terápiát megjelenítő köteteket adott szakterületen jártas, gyakorlatot szerző gyógypedagógusok készítették. Könyvtárunk olvasótermében kézikönyvként használhatók.

16. STRATÉGIAI CÉLOK – JÖVŐKÉP

Célunk, hogy az iskolában minden gyermek, tanuló a speciális nevelési szükségleteihez igazodó legjobb gyógypedagógiai ellátásban részesüljön és a megszerzett ismeretek birtokában, minél többen jussanak el a továbbtanulás lehetőségéhez és tanulmányai eredményes befejezéséhez.

Fő célként az értékek megőrzését, az innovációra való törekvést és a biztonságos működést jelölöm meg, külső kapcsolataink - segítő szervezetek, szponzorok – további ápolása és elmélyítése mellett.

Infrastrukturális fejlesztés

- Szükséges a Székhelyintézmény teljes körű felújítása az oktatás-nevelés tárgyi és környezeti feltételeinek javítása érdekében. Városképi szempontból is fontos a történelmi belvároshoz közel álló épület külső megújítása.

Szakmai-módszertani fejlesztés

- Pályázatokon való részvétel
- Az EFOP 3.1.6. kedvező elbírálása esetén az abban tervezett szakmai fejlesztések minden intézményegységünk számára szakmai továbblépést, megújulást jelenthet
- Beiskolázási tervünket szakmai-ellátási igényeink alapján tervezzük
- Belső képzések erősítése, szakmai tudásmegosztás
- Hálózati tanulás a Bázisintézményi működés és az Intézményközi, tankerületi gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai munkaközösségben való részvétellel

Eszközfejlesztés

- Pályázatokon való részvétel
- Az EFOP 3.1.6. kedvező elbírálása esetén az abban tervezett eszközfejlesztések, beszerzések minden intézményegységünk számára hatékonyabb, támogatott fejlesztő munkát eredményez
- A digitális taneszközök bővítése, táblákhoz programok vásárlása, írása
- Biztonságos munkavégzéshez szükséges eszközök beszerzése a szakképzésben

Az iskolák életében a társadalmi változások új kihívásokat, elvárásokat eredményeztek. Az iskola közszolgálati feladatot ellátó intézmény, melynek tervszerűnek kell lennie.

A pontos, kidolgozott célrendszer elengedhetetlen. Azonban nemcsak az új kihívásoknak kell megfelelni, hanem meg kell őrizni és tovább kell vinni a meglévő értékeket és hagyományokat.

**Arany János EGYMI Ezredéves Óvodája,
Általános Iskolája és Készségfejlesztő Iskolája**

8000 Székesfehérvár, Havranek J. u. 4.

☎: 22/ 504-968; fax: 22/504-969

e-mail: titkar.ezredeves@gmail.com

Web: www.aranyegymi.hu

Fejér Megyei Minőség Díj 2008

OM. azonosító: 038 491

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE

PEDAGÓGIAI PROGRAM

***„Megosztott, gyakran kemény világunkban
a sérült ember rávezet minket a bizalom,
az egyszerűség, a szeretet és az egység útjára”***

Jean Varnier

BEVEZETŐ RÉSZ

Az intézmény neve:

Arany János EGYMI Ezredéves Óvodája, Általános Iskolája és Készségfejlesztő Iskolája

Intézmény székhelye: 8000 Székesfehérvár, Havranek József utca 4.

Telephelye: 8154, Polgárdi, Somlyói u 2/A

Intézmény fenntartója: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 1054. Budapest, Bajcsy-Zsilinszky 42-46.

Beiskolázás feltétele: Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága által kiadott szakértői vélemény alapján kerülhetnek intézményünkbe a tanulók.

Intézmény típusa: Többcélú közoktatási intézmény: óvoda, általános iskola és készségfejlesztő iskola, fejlesztő iskola és utazó tanári feladat ellátása.

Az intézmény besorolása

Az intézmény értelmileg akadályozott, autista, súlyos és halmozottan sérült gyerekek oktatását, nevelését végzi 3 éves kortól. Az intézményen kívül a városi intézményekben, utazó tanári feladat keretében történik a sajátos nevelési igényű, integráltan nevelhető gyermekek fejlesztése.

Az iskolában a nevelés és oktatás pedagógiai program szerint folyik, a program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Óvodában a gyermekek beszédindítása, kommunikációs készségének kiépítése, szobatisztaságra szoktatás, önkiszolgálás és az iskolai életre felkészítése, játékos tevékenységbe ágyazottan történik.

Az Általános Iskola 8 évfolyamán a szűkebb környezetben a mindennapi életfeladatok, élethelyzetek megoldására való felkészítés folyik. A nevelési – oktatási folyamat tartalma a közvetlen környezetben való tájékozódás, a kommunikációs készségek fejlesztése, valamint önmaga ellátása készségeinek fejlesztése.

A tanításban, tanulásban a szemléltető cselekedtető módszereknek központi szerepük van. Ez a tapasztalatszerző, tanulás – gyakorlás vonzó, a mindennapi élet szempontjából jelentőséggel bíró helyzetekbe ágyazottan valósítandó meg.

Hangsúlyozott szerepet kap a személyes és szociális integrációra való felkészítés. A tárgyi tevékenységben megjelenő ún. kreatív foglalkozások, mint a játék, ábrázolás, ének- zene-ritmika igen kedveltek és eredményesek. A fejlődési zavarok hatásainak leküzdése – egyénenként változó – terápiás eljárások alkalmazását is igényli.

A Készségfejlesztő Iskola szakmai előkészítő évfolyamán (9-10.évfolyam) az általános iskolában megszerzett ismeretek elmélyítése, a munkafolyamatok alapozása zajlik. A szakképzési évfolyamokon (11-12.évfolyam) történik az életkezdéshez való felkészülés, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítása.

A fejlesztő fejlesztés keretében a súlyosan és halmozottan sérült gyermekek intenzív komplex fejlesztése történik iskola rendszerű képzésben.

Az iskola nevelő-oktató munkáját 1991 óta segíti az
„Esélyegyenlőség Alapítvány” Székesfehérvár, Havranek u 4.
Adószám: 18485141-1-07

Törvényi háttér

- Szakképzésről szóló 2011.évi CLXXXVII. törvény
- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 51/2012. (XII.21). számú EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete
  - a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 2011. évi XLI. törvény
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 2. és 3. sz. melléklete
- A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet módosítása
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI tv. módosítása
- 22/2013 (III.22) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- - A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 53/2016 EMMI rendelet az egyes oktatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

Nevelésfilozófiánk

Intézményünkben a **fejlődésorientált oktatás-nevelés** olyan egységet alkot, ahol a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerülnek. Fontosnak tartjuk a gyermekközpontú, **humánus** szemléletű szellemiséget.

A minél hatékonyabb **képesség fejlesztés** érdekében az oktatást kiscsoportos formában működtetjük a törvényi előírások figyelembe vételével.

Kiemelt figyelemmel foglalkozunk a hiányosan működő képességek korrekciójával, valamennyi területen és osztályfokon.

A tanórákon differenciált foglalkozást biztosítunk a tanulók egyéni képességéhez igazodva.

Az általunk összeállított tanmenetekben törekszünk olyan ismeretanyag átadására, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy diákjainkban kialakuljanak az **önálló** életvezetéshez szükséges technikák, melyek később segítik a társadalmi integrációjukat.

Programjainkon a **személyiség fejlesztése** önismerettel, mások elfogadásával, a tolerancia megtanulásával történik. Mindez támogatást nyújt a társadalomba, és lehetőség szerint a **munka világába való beilleszkedéshez**.

Fontosnak tartjuk az általános emberi értékek, társadalmi normák elsajátítását, a helyes **értékrend kialakítását**.

Iskolánk az értelmileg akadályozott gyermekek **nevelésbe ágyazott oktatás** szellemiségét képviseli.

A felsoroltakhoz elengedhetetlen egy **biztonságos iskolai légkör** megteremtése, egy kiegyensúlyozott, **gyermekközpontú, szakmai szempontokat** előtérbe helyező pedagógus kollektíva.

Nézeteink szerint a tanulókkal foglalkozó felnőtteket kivétel nélkül (gyógypedagógus, pedagógus, kiegészítő személyzet) **pedagógiai optimizmus** kell, hogy jellemezze.

Arra kell törekednünk, hogy minden tanuló teljes értékű emberként valósítsa meg **önmagát, a különbözőséget, a másságot** is elfogadva élje életét.

Az optimális fejlesztés érdekében kiemelkedő szerepet kap a szülőkkel való napi kapcsolat. Ennek érdekében törekszünk közös rendezvényeket szervezni és állandó támogatást nyújtani a családok részére.

Intézményünk nyitott. Célunk, hogy közeledjünk a város valamennyi intézménye felé. A szorosabb kapcsolat kialakítása elengedhetetlen a teljes körű integráció elérése érdekében, hogy az iskolából kikerülő fiatalokat elfogadja, befogadja a társadalom.

Minden kínálkozó alkalmat megragadunk, hogy iskolánk elismert intézmény legyen városunk életében. **2017-től intézményünk az Oktatási Hivatal bázisintézménye.** Rendszeres résztvevői vagyunk Örökös Ökoiskolaként környezettudatos rendezvényeknek, városi kulturális és sport versenyeknek, kiállításokon szerepeltetjük diákjaink munkáit. Mindezek a lehetőségek alkalmat adnak, hogy tanulóink összemérhessék tudásukat, képességeiket, megmutathassák tehetségüket más környezetben is, mint amit már megszoktak.

Az így szerzett sikerélmény segít a pozitív énkép, önértékelés és önbizalom kialakításában. **Intézményünk** hagyományos rendezvényei is jó alkalmat teremtenek partneriskolánk meghívott tanulóival, pedagógusaival való találkozásra. Arra törekszünk, hogy állandó segítőként álljunk a többségi iskolák pedagógusai mellé, hogy minden segítséget megkapjanak az elfogadás és gyerekekkel való elfogadtatás érdekében.

Történetünk

Rövid történeti áttekintés

Székesfehérváron 1975-ben a gyógypedagógiai óvoda önállóvá vált.

1986-ban a felső tagozatos tanulók is Székesfehérváron nyertek elhelyezést. Az iskola és az óvoda ekkor már a kisegítő iskola tagozataként működött, tagozatvezetővel, majd 1989-ben új helyre költözött.

Intézményünkben az 1989/90-es tanévben indult az első munkára felkészítő csoport, mely készségfejlesztő speciális szakiskolaként működött tovább 1998-tól. 1990-től a középsúlyos értelmi fogyatékosok általános iskolája önálló lett, melyhez óvoda is tartozott, igaz ekkor még külön épületben működött.

1996-ban költözött intézményünk a jelenlegi épületbe.

Intézményünk bemutatkozása

Intézményünk szép, régi, patinás épületben, a belvároshoz közel, kellemes kertvárosi környezetben helyezkedik el. Az épület 1896-ban épült, és azóta is iskolaként működik. 1996-ban költöztünk az épületbe, mely 2009-ben megújult, így **korszerű**, a 21. századnak megfelelő **teljes körűen akadálymentesített** létesítményben tanulhatnak diákjaink.

Sajátos nevelési igényű (értelmileg akadályozott) tanulókat nevelünk-oktatunk 3 éves kortól, az **óvodától az általános iskolán** át, a **készségfejlesztő iskoláig**. 2010/2011-es tanévtől fejlesztő iskolai csoport indult iskolánkban. Intézményünk 2015-től fogad autista gyerekeket is.

Intézményünk tárgyi feltételei

Intézményünk a 20/2012 EMMI rendeletben meghatározott tárgyi feltételek megfelelő felszereléssel és teljes körű akadálymentesítéssel rendelkezik (lift, vakvezető a folyosókon, Braille információk, indukciós hurok).

Jól felszerelt tantermek, könyvtár, logopédiai szoba, gyógytorna szoba, tornaterem, fejlesztő szobák, informatika terem, interaktív táblák, projektorok, tanulói laptopok, fejlesztő és terápiás eszközök, audiovizuális eszközök biztosítják a magas színvonalú munka sikerét.

Szakmai gyakorlat megvalósításához: szövő és agyagos műhely, tankonyha és mosókonyha áll rendelkezésre.

Intézményünk humán erőforrása

Szakképzett tantestület (gyógypedagógusok, gyógytestnevelők, logopédus, terapeuták), nevelési- oktatási munkát segítők technikai dolgozók (gyógypedagógiai asszisztensek, dajkák), rendszergazda, szülő, fenntartó, védőnő együttes tevékenységének köszönhető a szakmai munka eredményessége .

Az intézményben dolgozó kollégák zöme több diplomával rendelkezik és nyitott módszertani kultúrájának fejlesztésére.

Étkeztetés

Intézményünk nem helyben főznek, tálaló konyha van, az ebédet a Hatpöttyös étterem biztosítja. Az ebédlő kicsi, de barátságos. Jó szervezéssel mindenki kényelmesen, kulturáltan fogyaszthatja el ebédjét. Az evőeszközök, tányérok állapota megfelelő, a terítők tisztántartását helyben oldjuk meg. A gyerekek jól működő rendszerben maguk terítenek. Az ételek minősége megfelelő, mennyisége változó. Többen itt jutnak csak megfelelő mennyiségű, tartalmas, egészséges táplálékhoz.

Intézményünk udvara

Zárt, füvesített és aszfaltos nagy udvarunk van. Kosárpalánk, ping - pong asztal, fa udvari játékok, közlekedési tanpálya, rendezett környezet biztosítja a gyerekek számára a szabadidő hasznos eltöltését.

Egyéb

Intézményünk alapítványa az Esélyegyenlőség Alapítvány, mely anyagilag támogatja az iskolai és iskolán kívüli programokat, a szociálisan rászoruló gyerekeket, a pedagógusok munkáját.

Pályázataink

Az elmúlt években az alábbi elnyert pályázatokban vettünk részt, és valósítottuk meg a pályázatban vállalt feladatokat:

- KDOP 2009-5.1.1 Közoktatási infrastrukturális fejlesztés.
- TÁMOP 3.1.4 – Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben
- TÁMOP 3.1.7 – 11/2-2011 Referencia-intézmények országos hálózatának kialakítása és felkészítése.
- TÁMOP 3.1.4-14 C – Innovatív iskolák fejlesztése
- EFOP 3.1.6-16-2017-00034 - Szakmai innováció és fejlesztés a különleges bánásmódot igénylő gyerekekért keretében.

Intézményünk 2002-ben az elsők között vezette be a Munkahelyi gyakorlat programot, mely a készségfejlesztő iskola 11- 12. évfolyamos jól szocializált, megfelelő munkakészséggel rendelkező tanulóit készíti fel a munkavállalásra, a felnőtt életre.

A Munkaerő-piaci alkalmazkodást segítő program (MAP) tartalmi elemeit a Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére (HIM) modulba építettük be a 2017-ben bevezetett új kerettanterv útmutatása szerint.

2015.szeptember 1-től intézményünk minősített referenciainstítvány.

Jó gyakorlatok:

- Munkaerő - piaci alkalmazkodást segítő program
- Színes kotta használata értelmileg akadályozott tanulóknál

Hagyományrendszerünk

A készségfejlesztő iskolában népi kismesterségek széles skálájával ismerkedhetnek meg tanítványaink, mindenki érdeklődésének, képességének, készségének megfelelő szinten. 11-12. évfolyamon szakmai gyakorlati tantárgyak keretein belül ismertetjük meg tanulóinkat az agyagozás és szövés alapjaival.

Fontos, hogy olyan *értéket közvetítsünk*, melynek segítségével az értelmileg akadályozott tanulók is kialakíthatnak egy értékrendet, amely segíti őket az önálló életvezetésben.

A hagyományörzést a művészeti nevelés és az „életvitel és gyakorlati ismeretek” műveltségi területen kívül a tanórákon kívüli tevékenységekbe is beépítjük. Célunk a régi magyar szokások és a tárgyi kultúra megismertetése.

Biztosítjuk a gyermekek számára az alkotó cselekvés változatosságát, az egyszerűbb fogások és a legösszetettebb technikai sajátosságok elsajátítását.

A fiatalok megismerik az egyes anyagok tulajdonságait, a tervezést, a kivitelezés technikai sajátosságainak elsajátítását, a készített tárgyak funkcióját, felfedezhetik a különböző anyagokat, melynek segítségével praktikus használati tárgyakat, ajándékokat hozhatnak létre.

A népművészeti hagyományokra támaszkodva új kifejezési formák elsajátítása is a cél. Fontos, hogy igényük legyen, életük részévé váljon a népi kultúra, a magyar hagyományok ápolása, művelése. Igényes környezet kialakítására nevelünk, olyan tevékenységeket tervezünk, amely ünnepekhez, megemlékezésekhez kötöttek.

Ünnepekhez kapcsolódó hagyományaink

Iskolánk hagyományai ünnepekhez, nemzeti ünnepeinkhez, megemlékezésekhez, népszokásokhoz, a tanév rendjéhez igazodva kapcsolódnak.

Jeles napokhoz kapcsolódó hagyományaink

Szüret: Ismerkedés a mezőgazdasági munkatevékenységekkel, és a hozzá kapcsolódó szokásokkal.

Halloween parti: Ismerkedés más kultúrák hagyományával.

Mikulás: **Szent Miklós hagyományának felelevenítése. Az ajándékvárás, a "Mikulás" érkezésének öröme.**

Adventi gyertyagyújtás: A karácsonyvárás, a szeretet ünnepére való készülődés érzésének kialakítása, elmélyítése. **Tanárok-diákok közös éneklése, közös gyertyagyújtás, minden héten, pénteken.**

Karácsonyi koncert: Iskolánk Zenekara és Pedagógus énekkara közös karácsonyi koncertje a Szent Sebestyén Templomban.

Karácsony: **Karácsonyi műsor. Jézus születésének megünneplése. Karácsonyfa állítása, díszítése, versek, dalok, jelenetek, csillagszóró, ajándékozás.**

Télbúcsúztató ünnepkör

Tikverőzés, kiszabáb égetés és farsang, melyre meghívást kapnak iskolánk régi diákjai is.

Szülők- Nevelők bálja: Célja a szülők és nevelők kapcsolatának elmélyítése.

Anyák napja: Célja az édesanyák és nagymamák köszöntése, megvendégelése, közös beszélgetés.

Gyereknapi: Célja tanulóinknak vidám kirándulás, vagy tréfás játékok szervezése.

Családi nap: Célja közös tevékenység lehetősége a gyerekek, családok és nevelők részére. Főzőverseny rendezése.

Nemzeti ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományaink

Október 6. : **Az aradi vértanukra emlékezés osztályszinten.**

Október 23. : **Az 1956-os forradalom ünnepe.** Emlékezünk a forradalom eseményeire, mártírjaira. Részvétel a városi rendezvényeken, koszorúzáson.

Január 27. : Holokauszt napja

Február 25. : A kommunizmus áldozatainak emléknapja

Március 15. : **Az 1848-as szabadságharc ünnepe.** Megemlékezés iskolai szinten, koszorúzás a városi rendezvényeken.

Június 4. : Nemzeti összetartozás napja

1.1.1.1 Tanév rendjéhez kapcsolódó hagyományaink

1.1.1.2

1.1.1.3 Évnyitó

Tanévnyitó ünnepélyünket hagyományosan a tanév első napjának reggelén tartjuk. Gyerekeink szüleikkel érkeznek, és az ünnepélyes megnyitó után az osztályteremben folyik tovább az ismerkedés az új tanulókkal, az új környezettel. Ezekben az órákban lehetőséget nyújtunk a szülők számára is, hogy legfontosabb kérdéseiket feltegyék a pedagógusoknak, az iskolavezetésnek, illetve megismerkedjenek az új környezettel, társakkal, pedagógusokkal.

A tanulók fogadása, búcsúztatása:

A szülőtől, óvodától való elválás megkönnyítését segíti az a lehetőség, hogy módot adunk az új tanulóknak a csoportok, ill. az egész iskola megtekintésére. A szülőket a felszerelési igényekről már júniusban tájékoztatjuk. Az új tanulókat apró ajándékkal köszöntjük.

A szülői értekezletek szeptember 1-2. hetében megtörténnek.

Az iskolát befejezett tanulókat tanév végén búcsúztatjuk, ballagási ünnepség keretében.

Ünnepélyes tanévzárót tartunk, ahol dicséretben részesítjük tanulmányi vagy sporttevékenységben, valamint a közösségi életben kiemelkedő tanulókat és megajándékozunk őket.

Versenyek:

Koncz Dezső Tanulmányi verseny: évenként iskolai házi verseny, 3 évenként regionális tanulmányi verseny rendezése.

Részvétel az **Országos Háztartástan versenyen**, valamint iskolai verseny rendezése a készségfejlesztő iskolai tanulók részére.

Sportverseny iskolán belül és társintézmények tanulóival

Rendezvényeink

Konferenciák, szakmai napok

Egyéb hagyományok:

Külső helyszíneken szervezett kiállítások tanítványaink éves munkáiból.

Kulturális bemutatók szervezése

Célunk: Megmutatni képességeinket, elfogadtatni gyermekeinket a többségi társadalomban, valamint egészséges versenyszellem, akarat és sikerélmény kialakítása a tanulóknak

Erdei iskolai program

Iskolánk tanulóinak rendszeresen egyhetes program keretében tesszük lehetővé a tanulás egy másik formáját, a gyerekek új ismeretszerzését, amely az órai anyaggal és a természettel közvetlen kapcsolatban gazdagítja tudásukat.

NEVELÉSI PROGRAM

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei, célja, feladata, módszerei, eszköz és eljárásrendszere

Pedagógiai alapelvek

Intézményünkben a munka a helyi sajátosságok figyelembevételével folyik, a NAT és az SNI-s gyerekek óvodai nevelésének és az SNI-s tanulók és iskolai oktatásának tantervi irányelve alapján.

A nevelés-oktatás folyamatában minden területen megjelenik a speciális neveléshez igazodó támasznyújtás:

- Az énkép kialakítása, önismeret fejlesztése, az interperszonális kapcsolatok segítése, normák kialakítása.
- Speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segítjük a pontosabb észlelést, figyelem összpontosítását, a gondolkodás, az emlékezet fejlődését, valamint a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását.
- A kompenzáció elve - az ép funkciókra építve.
- A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapozunk.
- A gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődésmenetéhez igazodunk.
- Differenciált, szükségletekhez igazodó képességfejlesztést végzünk.
- Törekszünk a képességek maximumának elérésére.
- A kompetencia alapú oktatás szerint végezzük munkánkat.
- A kulcskompetenciák egyénre szabott fejlesztése.
- Kiemelt szerepet kap az esélyegyenlőség biztosítása
- Törekvés a társadalmi integrációra.
- Alkotó pedagógiai klíma megteremtése

Pedagógusok és pedagógiai munkát segítők együttesen törekszünk a szeretetteljes, bizalmat árasztó légkör kialakítására.

1.1.2

Pedagógiai célok

Célunk olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztés, a testi, szociális, értelmi, érzelmi érettség kialakítása érdekében. Fontos, hogy rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások szervesen illeszkedjenek az óvodai és iskolai fejlesztéshez, a tanórai és napközis foglalkozásokhoz, és jelentősen csökkentsék a sérülésből eredő pszichés és szomatikus hátrányokat. Minden tanuló lehetőségeihez mérten sajátítsa el az előírt tananyagot, ismerje az általános emberi értékeket és képességeihez mérten nyitott legyen az egész életen át tartó tanulásra.

Távlati cél, hogy az intézményünkéből kikerülve, alkalmas legyen a sérült fiatal – szükség szerinti segítséssel- a társadalmi beilleszkedésre, önkiszolgálásra, egyszerű munkák végzésére.

Érezzük munkánk felelősségét, mert tudjuk ezen a területen nincs a szülőnek annyi választási lehetősége gyermeke iskoláztatását tekintve, mint ép értelmű gyerekek szülei esetében.

Az iskolai képzés feladatai a kívánt célok elérése érdekében

Az iskolai nevelés-oktatás során előtérbe kell helyezni a kulcskompetenciák fejlesztését, a sajátos nevelési igény figyelembe vételével meghatározott tartalmakkal és módszerekkel.

Minden kompetenciaterületen a differenciált, egyénileg meghatározott cél elérése érdekében kell a tanítási-tanulási folyamat során a feladatokat végrehajtani.

Anyanyelvi kommunikáció:

Az a képesség, amely szükséges az egyén számára a környezettel való kapcsolattartásra, felőleli az írásbeli és szóbeli kommunikációs eszközöket, valamint alternatív eszközöket.

Matematikai kompetencia:

Szükséges a számosság és mértékegységek ismerete, az alpműveletek megoldásának képessége, a mindennapi problémák megoldásának területén.

Természettudományos kompetencia:

Alapjainak ismerete segít eligazodni tanulóinknak a természeti környezetben, cselekvésbe ágyazottan megismerik a tevékenységek hatásait, a környezeti változásokat.

Digitális kompetencia:

A tanulóknak el kell sajátítani az információs eszközök használatának lehetőségeit, az ismeretek megszerzésének digitális módszereit, a valóság és a virtuális világ közötti eltérést.

Szociális és állampolgári kompetencia

Fontos a tanulók egészséges életmódra, szokásokra nevelése, magatartási anomáliák csökkentése a demokratikus készségek erősítése.

Tartalmazza a csoporthoz, nemzethez tartozás érzésének fejlesztését, a társadalmi lét megismerését.

Esztétikai-művészeti kifejezőképesség:

Feladata az érzések, élmények kifejezésének biztosítása, az ízlés formálása, művészeti ágak megismertetése, a nyitottságra, az érdeklődésre nevelés.

A pedagógia feladatai, eszközei, módszerei, eljárásai

A pedagógusok legfőbb célja, hogy különböző feladatokat különböző módszerekkel, különböző szervezeti keretek között tudjuk hatékonyan megvalósítani.

A tanulók képességeihez igazodó módszerek nagymértékben segítik a **differenciálást**. Szükséges a hagyományos bemutatás, magyarázat mellett/helyett olyan korszerű módszerek alkalmazása, amelyek biztosítják a tanulók érdeklődésének fenntartását, a **tapasztalati tanulás**, a tanulók önálló ismeretszerzését. Építenek a tanár és tanulók közös tevékenységére, fejlesztik a tanulók gondolkodását, kommunikációs képességét, önismeretét, szociális képességét. A módszereket és a tanulásszervezési formákat mindenkor a didaktikai feladatoknak és a tanulók sajátosságainak kell alárendelnünk.

Hatékony tanulás csak korszerű, és változatos szervezeti formák alkalmazásával valósulhat meg. A hagyományos frontális osztálymunkát fel kell váltania a célszerű, konkrét pedagógiai szituációhoz és a tanulók sajátosságaihoz igazodó csoportos és egyéni munkának.

A pedagógus közvetlen irányításával zajló frontális munkától, az aktív tanulásra ösztönző csoportmunkán át juthatunk el tanulóink teljes önállóságáig. A **csoportmunka** előnye: a jó képességű tanulók dinamizmusa magával ragadja a gyengébb képességű tanulókat. Elősegíti az empatikus készségek, a szociális kompetenciák és a toleranciakészség fejlesztését.

Az **egyéni munka** előnye, hogy tanulóink saját ütemük szerint dolgozhatnak. Ez biztosítja a tanulók eredményes munkáját, ami növeli pozitív beállítódásukat, teljesítőképességüket, segíti önértékelésük kialakítását.

A korszerű taneszközök bővülő választéka, a differenciálás legkülönbözőbb változásait biztosítja. Digitális táblák, számítógépek, projektorok lehetővé teszik saját tervezésű, differenciált feladatlapok, gyakorlóanyagok, szemléltető anyagok készítését, alkalmazását. Gyermekünk elsődlegesen tapasztalati úton tudnak információt szerezni, így az aktív cselekedtetésnek, a követendő mintaadásnak, a pozitív megerősítésnek, szerepjátéknak, fejlesztő játékoknak és beszélgetéseknek jelen kell lennie a tanítás és nevelés egész folyamatában.

Az intézmény feladatai

Az intézményünknek a célokból, az alapelvekből következően konkrét feladatai vannak, amelyeknek a nevelő-oktató munkánk minden területén érvényesülnie kell.

Feladatok:

- biztosítani azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek az értelmileg akadályozott, súlyosan és halmozottan sérült tanulók sajátos iskolai neveléséhez szükségesek,
- az alapfokú iskolázás teljes tartalmában - szükségleteinek megfelelően - egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásban részesíteni a rászoruló tanulót,
- megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciálás, az egyéni fejlesztés,
- a követelmények teljesítéséhez legalább két éves időkeret biztosítása azon **1. évfolyamos tanulók** számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott
- olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhet és a közvetlen vizsgálódásokból kiindulva, juthat el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez,
- sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség- és képességfejlesztést, a tevékenységek bővülő körét,

- feladata, hogy kiemelt figyelmet fordítson az alapozó és kezdő szakaszt felölelő pedagógiai egységre, 1-4. évfolyam, ahol a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése hangsúlyos, valamint a tanulási szokások alapozása, gyakorlása történik iskolán belül, valamint az iskolán kívüli foglalkozásokon olyan lehetőségek megteremtése, ahol a tanulók gyakorolhatják az ön- és a környezetellátáshoz, a társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen tevékenységeket,
- a szülők és az iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő,
- a tanuló szükségletének és a szülők igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása - ügyelet, étkeztetés, napközi, tanulószobai ellátás, szakkörök, tehetséggondozás,
- a tanítás-tanulás folyamatában - a mindennapi élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva megértetni, elsajátíttatni az egészség megővésének fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket,
- a tanulók és szülők folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről,
- feladata a törvények és szabályozók szellemében a gyermekvédelmi tevékenység megszervezése, működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai, módszerei

A nevelési módszerek alkalmazása során fontos az egyéni bánásmód. Módszerei:

Motiválás biztatás:

A nevelés állandó és alapvető módszere, alkalmazása mindig egyénhez szóló, és érzelmileg telített. A gyermek érezze, hogy ő is kívánja a sikeres végrehajtást.

Helyeslés:

Az akadályozott gyermeknek nem csak a jó végrehajtásáért jár helyeslés, hanem elég gyakran már magáért a cselekvés elkezdéséért is.

Dicséret:

A környezet, a szeretett személy elismerését, megértését az akadályozott gyermek jobban igényli, mint más gyermek. Nagyon fontos, amit helyesen csinál, azt elismerjük, és megerősítjük.

Jutalmazás:

A fejlődés kezdeti fokán álló gyermek számára a jutalmazás legjobb formája a nevelő közvetlen elismerése. Jutalomnak számít valamilyen tevékenységbe való bekapcsolódás, szereplés. Az a tanuló, aki példamutató magatartást tanúsít vagy az osztály illetve közösség érdekében közösségi munkát végez, vagy versenyeken, vagy bármely módon hozzájárul iskolánk jó hírnevének megőrzéséhez, növeléséhez írásos, vagy tárgyi dicséretben részesíthető (pl. oklevél, jutalomkönyv, sportérmek stb.)

Konfliktusok megoldása, távoltartás a helytelen cselekedetektől:

Nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy megértsük, milyen okai lehetnek a nevelési konfliktusoknak, és milyen helyzetek azok, amelyeknél különösen óvatossá kell lennünk.

Alternatív nevelési javaslatok:

- Törekedjünk a megelőzésre
- Vegyük figyelembe a gyermek érzéseit, kívánságait
- A nem reális követelményeinket vizsgáljuk felül
- Segítsük elő, hogy a gyermekek lássák mit, és hogyan kell csinálni.
- Érezzék, hogy segíteni akarunk nekik.

Meggyőzés:

A meggyőzés egyik legáltalánosabb formája az iskolában a környezet, a nevelő viselkedési példája

Gyakorlás és szoktatás:

A *gyakorlás*, mint nevelési módszer a sokszor ismétlődő cselekvések folyamatát jelenti, amelyben a többi nevelési módszerrel összefüggésben alakítjuk neveltjeink személyiségét, erkölcsi tulajdonságát, magatartását, jó szokásait

A *szoktatás* szerepe és jelentősége az értelmileg akadályozottak pedagógiájában sokkal nagyobb és központibb, mint az általános nevelésben. A fejlődésük során nagyon későn és szűkösen tudják cselekedeteiket belátással, átgondolással irányítani, emiatt számtalan kudarc éri őket, a jó szokások azonban biztos támaszt nyújtanak számukra.

Tanórán kívüli iskolai tevékenységek és szolgáltatások

A tanórán kívüli szolgáltatások lehetővé teszik, hogy a tanulók szabadidejüket hasznosan töltsék. A különböző programok, tevékenységek segítik a tanulók képességfejlesztését, ismereteinek gazdagítását, viselkedési formák megismerését és gyakorlását különböző élethelyzetekben, valamint szociális juttatások igénybevételét.

Szolgáltatásaink a következők:

- A dolgozó szülők gyermekeinek reggeli ügyelet
- Napközis foglalkozásokon, illetve tanulószobai foglalkozásokon való részvétel
- Szakkörök biztosítása tehetséggondozásra, ill. érdeklődési körök kielégítésére, amennyiben a szükséges feltételek rendelkezésre állnak (pl. megfelelő számú és végzettségű szakember).
- Felkészítés sportversenyekre, tanulmányi versenyekre.
- Kulturális programokon, rendezvényeken való élményszerzés-, színház, bábszínház látogatás, könyvtári foglalkozások, a város megismerése: műemlékek, múzeumok látogatása, kiállítások.
- Mindennapos testnevelés biztosítása tornateremben, udvaron (kerékpározás, labdajátékok), uszodában.
- Kirándulások, erdei iskolák, táborok szervezése a tanév és a nyári szünet során
- Egészségügyi ellátás: oltás, szűrés.

A fenti tevékenységek ingyenesek, kivétel a színház-bábszínház, múzeum, kiállítás látogatás, kirándulás és tábor. A legrászorultabb tanulók részére az „Esélyegyenlőség Alapítvány”-tól támogatás igényelhető.

Pedagógiai habilitációs és rehabilitációs foglalkozások

Foglalkozások:

- Logopédia
- Gyógytestnevelés, konduktív nevelés
- Állatasszisztált terápia (kutya)
- Úszásoktatás- valamennyi tanulócsoportban, orvosi javaslat alapján
- Egyéni fejlesztés

Ezeket a fejlesztéseket az adott tanév tantárgyfelosztásának tükrében tudjuk teljesíteni, megfelelő szakember jelenléte esetén.

Az intézménybe kerülő gyermekek fejlesztése az Egyéni fejlesztési terv alapján történik, melyet a szakértői bizottság javaslata, az egyéni mérés eredménye, valamint a szülővel történő interjú alapján készítenek el a pedagógusok. Az Arany János EGYMI utazó intézményegysége által, az EFOP 3.1.6-16-2017-00034 kódjelű „Szakmai innováció és fejlesztése a különleges bánásmódot igénylő gyermekekért” elnevezésű pályázat során kidolgozott **Egyéni fejlesztési tervek team munkában történő kidolgozásának módszertana** kiadványban szereplő mintatervet adaptáltuk és alkalmazzuk.

A tanórán kívüli iskolai élet szervezeti formái

Napközis vagy tanulószobai foglalkozáson részt vehet az a tanuló, akinek szülője ezt írásban kéri. **A napközi és tanulószobai csoportokban az alább felsorolt tevékenységek zajlanak a tanulás mellett:**

Szakkörök-tehetséggondozó csoportok:

- zene
- kézműves
- tánc-és dráma szakkör
- szövő szakkör

A szakkörök működtetését évenként felülvizsgáljuk, és az igényekhez igazítjuk.

A szakkörök iskolai szintűek, így különböző korosztály találkozik az egyes foglalkozásokon, melynek a tehetséggondozás és érdeklődési kör kielégítése mellett módot adnak társas kapcsolatok kialakítására, a kisebbek segítésére, kis közösségek formálására.

Az ének-zene, hangszertanulás, ritmikus mozgás örömmel tölti el a tanulóinkat, harmonikussá teszi személyiségüket.

A pedagógiai munka és rehabilitáció kiemelt területei

A közösségfejlesztéssel, személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A követelmények kialakításánál figyelembe kell venni a tanulók fejlődésbeli sajátosságait, tanulási jellemzőit és erősen behatárolt felnőtt kori életpályájukat.

Képességeik függvényében ismerjék meg, sajátítsák el és normakövetéssel alkalmazzák az emberi együttélés, a társas érintkezés alapvető szabályait. Alakuljanak ki a köznapi helyzeteknek megfelelően magatartási szokások. Tevékenységeikben (játék, tanulás, munka), kapcsolataikban legyenek együttműködők, segítőkészek, figyeljenek egymásra. Tudják elfogadni a másságot.

A játék az értelmileg akadályozott gyerek számára a leghatékonyabb fejlesztő eszköz, melynek során alakul a közösségi tudat is.

Cél, hogy alakuljon helyes önismeretük, erősödjön önbizalmuk. Törekedjenek önmaguk ellátására, járuljanak hozzá elemi szükségleteik biztosításához. Törekedjenek viselkedésük, magatartásuk irányítására, indulataik szabályozására, valamint alakuljon ki bennük az igény a szabadidő hasznos eltöltésére. A pedagógusok és az asszisztensek feladata ennek a folyamatnak a folyamatos segítése, támogatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Gyermekeinknél gyakran hiányzik a szocializációs folyamat zavartalanságának alapvető feltétele, a biztonságérzet. A személyiségfejlesztést minél korábban el kell kezdeni, és a nevelés több szintjén kell végezni, és nem választható el a tanítás – tanulás folyamatától sem.

Az intézményünkben nevelkedő gyermekek személyiségfejlődését értelmi akadályozottságuk nagymértékben befolyásolja. Mivel az intelligencia fontos szerepet játszik a magatartás szabályozásában, károsodása esetén a cselekvéseket inkább érzelmi – indulati tényezők határozzák meg. Csak szakszerű neveléssel lehetséges tanulóink érzésvilágának finomítása, a közösségi élethez szükséges morális magatartás kialakítása, a társadalomba való beilleszkedés.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok célja:

Segítséget nyújtunk ahhoz, hogy tanulóink a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli foglalkoztatásukkal, tapasztalatszerzésükkel összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. A cél, színes, sokoldalú tevékenységgel fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddigi akaratukat, és járuljon hozzá életmódjuk, szokásaik, az értékekkel való azonosulásuk fokozatos kialakításához.

A sérült gyermekek személyiségfejlesztése érdekében meg kell oldanunk:

- A tanulók reális önismeretének, és saját maguk elfogadásának kialakítását
- Eredményes életvezetés megalapozásához szükséges szokásrendszer kialakítását
- A képességfejlesztést a tanulásban
- A problémamegoldó képességfejlesztést
- A közösséghez való alkalmazkodást

Megvalósítás területei

- tanórákon
- tanórán kívüli foglalkozásokon
- rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az emberi élet alapja a társas kapcsolatok. A társas viselkedés egyéni tanulási színtere a csoport, a közösség.

A közösségnevelés területei:

- család
- iskola
- iskolán kívüli közösségek

Célja:

A nevelő vezesse el a gyermekeket a közösségben élni tudás élményéhez.

Fontos az együttműködés képességének kialakítása, a közösségi élet szabályainak megtanítása, reális önismeret, és önfegyelmre nevelés.

Feladata:

- Nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére.
- Ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolathoz elengedhetetlenek
- Változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A közös tevékenység során fejlődjön önismerete, önfegyelme, fejlessze az együttműködési készséget.
- A közösségi tevékenységek aktivitásra ösztönözzenek.
- Támogassuk és ösztönözzük a csoportban a közös együttműködést, az együvé tartozás érzését
- Konfliktuskezelő technikák gyakorlása

Területei:

- tanórák
- tanórán kívüli felnőttek által szervezett foglalkozások, kirándulások
- szabadidős tevékenységek

Beilleszkedési nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Gyermekeink közösségbe való beilleszkedését fogyatékoságának súlyossága nagymértékben meghatározza. A beilleszkedés mértéke jelentősen befolyásolja személyiségük egészségének alakulását. A beilleszkedési zavarokkal küzdő gyerek halmozottan hátrányos helyzetbe kerül.

Gyermekeink beilleszkedése a közösséghez való alkalmazkodás esetében is nehézségekbe ütközik. A megszokottól való legkisebb eltérés is problémát jelenthet.

Célja:

Gyermekeinket el kell vezetnünk odáig, hogy képesek legyenek egyszerű társadalmi helyzetek felismerésére, és az ott tanúsítandó helyes magatartás elsajátítására.

Fontos a személyes integrációs képesség fejlesztése, amelyben az egyén megtalálja identitását, megerősödik személyisége, és ellensúlyozni tudja a társadalmi szerepekben gyakran sújtó kiszolgáltatottságát.

Feladat:

- A fizikai funkciók erősítése és gyakorlása, kompenzációs technika fejlesztése.
- A mindennapi életben szükséges elemi készségek képzése és gyakorlása.
- A környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások erősítése.
- Embertársi kapcsolatok kialakítása, empátiás készség fejlődésének megerősítése.
- Gyermeki érzelmek gazdagítása és megszilárdítása.
- Pozitív énkép kialakítása.

A szociális integrációs képesség fejlesztése:

A szociális integráló képesség segítségével tud az egyén beilleszkedni a meglévő szerepekbe.

Feladat:

- Fejlesszük kapcsolatteremtő és kommunikációs képességüket
- Ismertessük meg őket a számukra szükséges szociális szerepekkel, és az azokban követendő viselkedésekkel
- Sajátítsuk el az elemi szociális magatartásformákat, támogassuk a lehetséges szociális interakciókat.
- Kísérjük figyelemmel és segítsük a tényleges beilleszkedést a különféle formában szerveződő csoportokban, legyen az játszó, tanuló, vagy munkacsoport.
- A kulturált viselkedés szokásainak kialakításában legyünk példamutatásunkkal segítségükre.

Magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

A fejlődési zavar a fejlődés minden területén megnyilvánulhat: mozgásfejlődésben, szenzomotoros funkciókban, szokásrendszerek kialakulásában, a beszédben, a játéktevékenységben, a szociális kapcsolatokban.

Gyakran előforduló magatartászavarként jelentkezik az ingerlékenység, gátlástalan viselkedés, szétszórtság, impulzivitás, hangulati labilitás.

A nevelés és oktatás folyamatának **célja** az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével a gyermek pozitívumainak erősítése, jól motiváló nevelői hatások teremtése.

Feladata:

- A gyermekek alapos megfigyelése és a magatartási problémák felderítése.
- Egyéni bánásmód kialakítása.

- Kulturált viselkedés szokásainak kialakítása, a helyes magatartási szokások kialakítása
- Társas érintkezési szokások kialakítása.
- Távolságtartás elemi szabályainak kialakítása.
- Élethelyzetek (szituációs játékokkal) megélése.
- Felnőttek példamutató viselkedése.

Tevékenységi területek:

- tanórán
- tanórán kívüli foglalkozásokon
- rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon

Család – és iskola együttnevelésével összefüggő feladatok

A beilleszkedés és magatartási zavarok problémáinak megoldását együtt kell végezni a családnak és az iskolának. Ezt a folyamatot nagymértékben elősegíti a pedagógus által nyújtott pozitív magatartás, nagyfokú tolerancia, a szeretet, valamint a gyerek „másságának” megértése, elfogadása.

Feladat:

- veszélyeztetettség okának feltárása, és törekvés a megoldásra
- a családi háttér megismerése és az esetleges hátrányok megszüntetésének segítése
- iskola, pedagógus, család harmonikus egységének megteremtése
- egyéni beszélgetések
- kölcsönös bizalom megteremtése

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása

Iskolánk sajátos neveléséből adódóan valamennyi tanulónk sajátja a tanulási nehézség. Ezért tanításunk az egyéni fejlesztésre irányul. Az órák felépítése is a differenciált feladatmegoldást helyezi előtérbe.

A lassabb tempóban haladók felzárkóztatását szolgálják az egyéni fejlesztő órák

A szociális hátrányok mérséklését szolgáló tevékenység

Iskolánk tanulói heterogén környezetből érkeznek. Egyre többen élnek szociálisan nehéz körülmények között. Nagyon fontos ennek a hátránynak a kompenzálása. Az ingerszegény környezetből jövő tanulók érdeklődését igyekszünk felkelteni.

A szociális hátrányok mérséklését segítő tevékenység:

- Egyéni fejlesztés
- Étkeztetés
- Családlátogatások
- Alapítványi támogatás
- Személyes segítségnyújtás
- Táboroztatás
- Ruha-, játék-, könyvgyűjtés

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Minden egyén, - így az értelmileg akadályozott is – magában hordoz rejtett képességeket, tehetséget. Ezek életre hívásához erősen motiváló hatások, belső fejlesztő impulzusok, kedvező folyamatok fennállása szükséges.

Cél:

Az egyéni képességek feltárása és kibontakoztatása, a gyermekben rejlő egyéni képességek felszínre hozása, amelyek az együttes tevékenység során észrevétlenek maradhatnak.

A **halmozottan hátrányos helyzetű** tanulók képesség-kibontakoztató felkészítésének célja a tanuló tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradásának csökkentése, továbbá a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, tanulási

Feladata:

- Olyan segítő, ösztönző légkört biztosítani, ahol a tanulók kreativitására, fantáziájára lehet építeni.
- Előtérbe kell helyezni a fejlesztés, a prevenció, a korrekció, és a kompenzáció lehetőségeit
- Differenciált, individuális képességfejlesztéssel, a lehetőségek megteremtésével, a feladatokkal való megismertetésével, felhasználásával a szunnyadó tehetségek felébresztése.

Zenei és mozgásos tevékenység: Művészeti és mozgásos tevékenység

Sajátos nevelési igényű tanulóknál is lényeges elem, a tehetség ápolása, hogy harmonikus személyiséggé fejlődjenek. Előtérbe kerülnek a művészeti tevékenységek.

Feladatok:

Tanórákon történő differenciált fejlesztés,

Tanórán kívüli lehetőségek megteremtése (színekottás zenekar, táncszakkör)

Célok:

- Pozitív értékekre építeni
- Önbizalom erősítés
- Bemutakozási lehetőségek teremtése (pl. hangverseny, kiállítás, sportverseny), motiváció

A külvilág felé való megmutakozás:

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység keretében is kiemelkedő törekvésünk, hogy tanulóink a külvilág felé is megmutakozhassanak. Ez egyrészt személyiségfejlesztésük szempontjából

- helyes önértékelés, önbecsülés, önrendelkezés, önállóbb életvezetés, nagyobb élettér - igen fontos tényező. Másrészt biztosítani kívánjuk, hogy a környezetünkben élő ép társaik figyelme a sérült emberek értékeinek felismerése felé forduljon. A napjainkban oly gyakran megfogalmazott másság elfogadása, a más ember pozitív tulajdonságainak elismerése, megbecsülése, az integráló lehetőségeinek megragadása és kiaknázása érdekében tehetséges tanulóinkkal részt veszünk városi, megyei és országos programokon:

- Kulturális és zenei fesztiválokon.
- Tanulmányi és sportversenyeken
- Kiállításokra elküldjük tanulóink munkáit - szőnyegek, festmények, rajzok, agyagmunkák

Lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára, hogy a város általános iskoláiban tanuló ép társaikkal közös tevékenységeken vegyenek részt, mellyel a szociális integrációt tudjuk biztosítani.

Ünnepélyeinkre, nagyobb programjainkra meghívjuk a város, a megye, a sajtó, a helyi televízió képviselőit

Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A hátrányos helyzetű (2H) és halmozottan hátrányos helyzetű (3H) tanulók figyelemmel kísérése az osztályfőnökök feladata. Az intézmény kapcsolatban áll, szorosan együttműködve a Gyermejkölési Szolgálattal, az önkormányzatok gyámhivatalaival és a településeken működő családgondozóval.

A gyermek és ifjúságvédelmi munka során alkalmazott módszereink

- Megfigyelés, beszélgetés, családlátogatás, jelzés, előadások, fórumok, szóróanyagok, tanácsadás, konfliktuskezelés, tréninget pótló, korrigáló, helyettesítő nevelés, érték közvetítés, együttműködés a családot támogató személyekkel, szervekkel, szervezetekkel
- Szülőkkel való kapcsolattartás formái: fogadóóra, írásos forma, szülői értekezlet, személyiségfejlesztő foglalkozások, családgondozás-életvitel tanácsadás, tea-délután, eszmegbeszélések, iskolai konzultáció (szükség szerint külsős szakember bevonásával).

A hátrányok kezelésének lépései:

- prevenció
- veszélyeztetettség feltárása
- segítségnyújtás
- együttműködés külső szervezetekkel

Feladatok:

1. A veszélyeztetett gyermekek helyzetének feltárása, javítása.
2. Kapcsolattartás az osztályfőnökökkel
3. Családlátogatás
4. Segítséget igénylő szülők útbaigazítása (segélyek, nyugdíjak, gondnokság stb. intézése)

5. A rászoruló tanulóknak karitatív segítséget nyújtunk.
6. Pályázatok keresése táborozások, kirándulások támogatására.
7. Igyekszünk feltárni a gyermekeinket ért negatív hatásokat.
8. IPR rendszer működtetése

Esélyegyenlőség

Intézményünk gyógypedagógiai jellegéből adódóan az integráció más értelmet kap, mint a többségi iskolákban. Az intézményi nevelés célja itt nem az oktatási, hanem a társadalmi integráció, ám ennek érdekében, már az óvodai időszaktól kezdődően, a többségi intézményekkel közös programokon segíti az intézmény az elfogadás kialakulását.

Célkitűzés: a társadalmi integrációra való felkészítés, a társadalmi szemléletformálás, ennek érdekében zajlanak az iskolai programjaink: többségi iskolákkal közösen, civil és egyéb társadalmi szervezetekkel együttműködve szervezünk programokat és a munkaerő-piacra felkészítő tevékenységünk is ez a fő célja.

Ügyelünk a diszkrimináció-mentességre; a szegregációs hátrányok enyhítésére, a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatására, az adott területen releváns, minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítására és a társadalmi integráció lehetőségének megteremtésére.

Intézményünk bemenet szabályozott, tehát csak a Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága által kiállított iskola kijelölő birtokában van módunk a gyermekek felvételére.

A súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók teljes értékű tanulói az intézménynek, minden területen részesülnek mindabból, melyet értelmében akadályozott társaik számára az iskola nyújtani tud.

Ez kiemelten érvényes a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekre.

Az intézmény esélyegyenlőségi programja és terve részletesen tartalmazza ez irányú feladatainkat.

Szervezeti hagyományok

Iskolánk életét érintő valamennyi terület szabályozását az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza. A törvényességet, a zökkenőmentes működést még további szabályzatok, tervek segítik, mint a Munka- és balesetvédelmi szabályzat, az iskolai házirend, az éves munkaterv és ütemterv. Az egész szervezet organizációját az iskolánk vezető testülete végzi, amelynek élén az igazgató áll.

Igazgatás

Tagintézmény vezető:

Feladatköre: az iskola pedagógiai munkájának irányítása.

Hatásköre: az intézmény tervező, szervező, ellenőrző feladatainak ellátása, az iskola képviselője, a pedagógusok és egyéb beosztású dolgozók szakmai képviselője és más kötelezettségvállalási jogkör gyakorlása, az intézmény jog szerinti működtetése, irányítása.

Egyéb pedagógiai vezetők:

Munkaközösségek vezetői, a munkaközösség által választott, szakmai vezetők.

Feladatkörük, jogkörük: az iskolában működő szakmai közösségek életét szervezik, irányítják, koordinálják éves terveik szerint. Szakmai tanácsadó jogokkal, képviseleti jogokkal rendelkeznek. Tevékenységükről folyamatos tájékoztatással tartoznak a tagintézmény vezetője felé.

Az intézményi vezetőség tagjai:

Tagintézmény vezető

Munkaközösség-vezetők

Szakszervezeti képviselő

Feladatkör: Egyetértés, véleményezés, javaslattétel

Jogkör: Az általuk képviselt csoport véleményének, kérésének továbbvitelére, álláspontjának képviselése.

Az iskolában működő teamek:

Állandó: Munkaközösségek

- Általános iskolai munkaközösség
- Készségfejlesztői munkaközösség
- Szabadidő szervező munkaközösség
- Óvodai, fejlesztő iskolai és betanítók munkaközössége

Munkacsoport: feladathoz szerveződő, egy-egy feladat szervezésére, ill. lebonyolítására alakult munkacsoport. Vállalható, vagy a tagintézmény vezető jelöli ki a feladatra.

Pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. *A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.*

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,

- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA fenntartásában való aktív részvétel

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt tagintézmény vezető bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik és segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, hiányzások igazolása, PAC és szöveges értékelés kitöltése.
- Haladási napló vezetése a KRÉTA rendszerben
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra,
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását,
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

Gyógypedagógiai asszisztensekkel való együtt munkálkodás

A gyermekeket körülvevő felnőttek tevékenysége és magatartása példaképfornáló tényező. Folyamatos élményt és tapasztalatforrást nyújtanak a tanulók számára, s egyben tevékenységi mintákat is adnak. A nevelőmunka hatékonysága megkívánja, hogy az egy csoportban dolgozó team összehangoltan végezze munkáját. Az osztályfőnök feladata a nevelésben résztvevők munkájának összehangolása. A betanító pedagógusok, a napközis nevelő, a szakoktatók és a gyógypedagógiai asszisztens az ő útmutatásai alapján végzik tevékenységüket. Az asszisztensek feladata, hogy a pedagógus által meghatározott pedagógiai tennivalókat a legjobb tudásuk szerint végrehajtsák. A team tagjai naponta informálódjanak, és informáljanak, közösen értékeljék a tanulók fejlődését, magatartását. Felelősséggel és szülői gondossággal neveljék a rájuk bízott gyermekeket.

Iskolánk kapcsolati hálójja

Cél: A folyamatos, évek óta kialakult kapcsolatrendszer fenntartása, ápolása.

Szakmai kapcsolatok:

- Máltai Szeretetszolgálat
- SZETA
- MAGYE
- NSZFI
- SMART GRANT Alapítvány
- MSMME- Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület
- Speciális Szakiskolák Országos Egyesülete
- Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar
- Fejér Megyei - Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
- EGYMI
- Megyében működő társintézmények
- FM Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Osztály
- Gyámügyi Hivatal
- Igazságügyi Hivatal - Pártfogói felügyelet
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Családsegítő Intézet
- Házi orvosok, Iskolaorvos, Iskolafogászat, Védőnői-szolgálat
- Rendőrkapitányság, Ifjúságvédelmi Alosztály
- Vadmadár Kórház
- Vörösmarty Mihály Általános Iskola
- Médiák
- Depónia Kft.
- Városi óvodák, többségi általános iskolák
- Puskás Akadémia- Felcsút
- Helyi vállalkozások
- Munkahelyeink: Serfőző Kertészet, Macher Zrt, Budai úti Virágbolt, Aranykorona Zrt. Hatpötyös Étterem, Böllhoff Kft, Palotai úti McDonalds. Kiskút Tenisz Klub

Intézményen belüli szervezetek

- Iskolai munkaközösségek
- Esélyegyenlőség Alapítvány
- Szakszervezeti csoport – PSZ
- Intézményi önértékelő munkacsoport (BECS)
- SZM – Szülői Munkaközösség

Szülő, tanuló, iskola együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola, mint oktató, nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház, és a pedagógusközösség koordinált, aktív együttműködése. A gyermekek szülei igénylik a segítséget, tanácsokat, szükségük van arra, hogy közvetlen, barátságos hangulatú beszélgetés során érzéseiknek hangot adjanak. Iskolánk számára legfontosabb partnerek a szülők és a gyerekek. Fontos, hogy gyerekeink jól érezzék magukat iskolánkban, boldog gyerekkort, szép, hagyományokkal teli diákéletet tudhassanak maguk mögött, amikor elhagyják iskolánkat. Munkánk csak úgy lehet sikeres, ha segítjük, támogatjuk a szülőket, formáljuk életvitelüket és kérjük az ő támogatásukat.

Együttműködés a szülőkkel

Munkánk sikere és eredményessége szempontjából nagyon fontos milyen kapcsolatot tudunk kiépíteni tanulóink szüleivel.

Alapja: a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség

Megvalósulás formái:

- kölcsönös támogatás
- koordinált pedagógiai tevékenység

Feltétele:

- kölcsönös bizalom és tájékoztatás
- az őszinteség

Eredménye:

- a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség

Együttműködésünk jelenlegi formái:

- Igazgatói, tagintézmény vezetői tájékoztató
- Szülői értekezletek évente 2 alkalommal
- Napi kapcsolattartás
- Meghirdetett előadások, ünnepélyek, nyílt napok
- Családi napok
- Üzenő füzet
- Szülői munkaközösség
- Ajándék- és segélycsomag pályázatok útján
- Konzultációs lehetőségek
- Információs szolgáltatások
- Gyermekeink szabadidős- és rehabilitációs foglalkoztatása
- Lehetőség szerint szociális támogatások / étkezési támogatás
- Szülőklub foglalkozások: tapasztalatcsere, tanácsok.
- Szülők – Nevelők Bálja

- Ünnepek, rendezvények
- Szülők bevonása az új tanulószervezési eljárásokba
- Nyilvánosság – honlap működtetése

Az együttműködés lehetséges formái

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- Aktív részvétel az iskolai rendezvényeken
- Ötletnyújtást az előadások témáihoz
- Őszinte véleménynyilvánítást
- Együttműködő magatartást
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását
- A családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését
- Érdeklődő – segítő hozzáállást
- Szponzori segítség felkutatásában részvétel

Iskolánk (pedagógus) segítségnyújtási formái:

- Rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
- Változatos témájú szakkörök indítása, ahol a tanuló gyakorolhatja a helyes viselkedési módokat
- Előre tervezett szülői értekezletek
- Rendkívüli szülői értekezletek
- Egyéni elbeszélgetés
- Előadások szervezése:
  - logopédus
  - nevelési tanácsadás
  - pszichológus
  - egészségügyi szakember (orvos, védőnő) meghívásával
- Családlátogatás
- Közös kirándulások

Továbbfejlesztési lehetőségek:

Fejlesztési törekvéseink nem mennyiségi, sokkal inkább minőségi, tartalmi jellegűek. Elsősorban a tanulók mérése, ellenőrzése, értékelése és egyéni fejlesztése területein szeretnénk előbbre lépni. Ez részben azt jelenti, hogy nagyobb betekintést nyújtunk a pedagógiai munkánkba, részben pedig azt, hogy minden lehetséges módon igyekszünk hozzásegíteni a szülőket saját gyermekük minél tökéletesebb ismeretéhez és elfogadásához.

Egészség és környezet nevelési program

Iskolánk sajátos nevelési igényű tanulókat (értelmileg akadályozott), oktat – nevel, ezért különösen nagy hangsúlya van az egészséges életmódra nevelésnek. Az egész tantervi anyagunkat áthatja a téma fontossága. Az életkori sajátosságoknak megfelelően bővül az ismeretek köre e témában az óvodától az általános iskolán át, a készségfejlesztő iskoláig bezárólag.

Az iskola egészségnevelési programjának általános célja: A tanulóknak ki kell alakítani a tudatot, hogy az egészség érték, az élet minősége jelentősen változik általa, és mi magunk felelősek vagyunk megőrzéséért.

Egészségnevelési programunk célja, hogy hasson az iskolai élet minden területén, fejlessze tanulóink személyiségét, kellő mértékű legyen a szocializációjuk, el tudják fogadni saját fogatékosságukat, harmonikus emberként éljenek.

Az egészségnevelési feladatok és a szociális, környezeti és életviteli kompetenciák fejlesztése összhangba kerül a nevelés során.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusaink ösztönzik a tanulókat, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, lelki egyensúlyuk megővésére, a konfliktusok kezelésére.

Iskolánk egészségnevelés programja

Az akadályozottsággal élőknek is az egészséges életmód biztosításához szokások hosszú sorának kialakítására van szükség. El kell érni, hogy a kialakult és begyakorolt mozdulatsorok belső szükségletté váljanak.

Iskolánkban is nagy feladat hárul a tanulók egészséges életmódra nevelésében. Minden iskolai tevékenységnek - tágran értelmezve - szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Az iskola személyi és tárgyi környezetével segítse azoknak a pozitív attitűdöknek, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek az értelmileg akadályozott gyermekek és a fiatalok egészségi állapotát, életminőségét javítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésére tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékékként való tiszteletére is nevel.

Helyzetelemzés

Iskolánkban eddig is fontos és kiemelt didaktikai és nevelési feladatok közé tartozott az egészségvédelem. Alapvető feladata is iskolánkban a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Az optimális életritmus napi és heti rend kialakítása megalapozó jelleggel bír. A rendszeresen végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei a testi és szellemi fejlődésnek.

A tanórák keretén belül lehetőségük van a tanulóknak egészség- és önismereti készségek elsajátítására. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése, a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, amely alakítja a gyermek énképét, testsémáját, mozgáskoordinációját, segíti önállóvá válását. Testápolás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek. Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés is kísér, ezért fontos, hogy elegendő idő álljon a rendelkezésre, és mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósuljon meg.

Az egészségmegőrzés, mint érték

Az iskolai egészségnevelés- életminőség javítást, mint fontos és alapvető értéket kell megmutatnunk a tanulóknak és szülőknak.

Az egészségnevelésnek tartalmaznia kell a testi egészségre és mentálhigiénére vonatkozó alapvető ismereteket, de ugyanakkor megmutatja az ember alapvető értékét.

Alapelv

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az értelmileg akadályozottak iskolatípusában az egészségnevelés szerves része valamennyi nevelési fő feladatnak, funkcionális egységet képez minden alapvető nevelő – oktató tevékenységgel.

Az egészségnevelés általános céljai:

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Legfontosabb célok:

- az értelmileg akadályozott tanuló cselekvő, tevékeny részvételével, egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások kialakítása
- az iskolai környezet biztosítsa az egészséges testi, lelki szociális fejlődést
- olyan, tanulás során alakítható önfejlesztő, ismeretszerző és gyakorlásra módot adó tevékenység kialakítása, amely önmagára és a tanuló közvetlen környezetére irányuló esztétikus és egészséges életmód, magatartásmód nyomait tükrözi
- a sérült gyermekek és fiatalok is rendelkezzenek az önmaguk számára, és a közösségi együttéléshez szükséges kulturált egészségügyi szokásokkal
- ismerjék fel a legalapvetőbb testi szükségleteiket, és az adottságaikat és képességeiket figyelembe véve aktívan járuljanak hozzá kielégítésükhöz

Az egészségnevelés főbb területei

- szomatikus nevelés
- környezeti nevelés
- mentálhigiénia

Szomatikus nevelés

Az egészségnevelés alapteendőit alkotó szomatikus nevelési eljárások a mindennapos nevelői

gyakorlat szerves részei. Magában foglalják az akadályozottsággal élő gyermek testi szükségleteit, egészséges étkezését, mozgását, sportolását és a szabadidő hasznos eltöltését.

Általános higiénés nevelés

Cél: Az értelmileg akadályozott gyermek sérülékenyebb, érzékenyebb a külvilág ingereire, ezért fokozott gondoskodást kíván az egészségének védelme, a külső környezetből származó ártalmak megelőzésére, elhárítására. Önmaga gondozási tevékenységeit mind jobban el tudja látni, és igénye alakuljon ki, hogy maga gondoskodjék elemi dolgairól.

Fogápolás, szájhigiéné

A fogápolás szokássá alakítását már kisgyermekkorban el kell kezdeni. Lényeges, hogy az értelmileg akadályozott gyermek is megismerje az elhanyagolt, ápolatlan fogazat betegséget okozó kockázatát. Kívánatos, hogy minden gyermeknek legyen saját fogmosó készlete. A szokás kialakításánál figyelembe kell venni az akadályozott gyermek adottságát és képességét. Fokozatosan a megismertetés, bemutatás, modellnyújtás, az utánzással való mozgástanulással és gyakoroltatással juthatunk el az interiorizáció szintjéig. A tevékenység sokszori gyakoroltatása folyamán tökéletesedik a cselekvés kivitelezése és készségszintűvé válik a mozdulatsor. A fogápolást soha ne hagyjuk kontroll nélkül, az önkontrollra való szoktatás lényeges eleme pedig a tükör. Így fejleszthetjük esztétikai érzékét, énképét.

Kézmosás

A nap folyamán többször is jelen levő tennivaló.

Cél: az önálló alapos kézmosás begyakorlása.

A szokás kialakításában nehézséget jelenthet, hogy az értelmileg akadályozott tanulók nem mindig tudják a mozdulatokat pontos sorrendben végrehajtani, elvonhatja a figyelmüket más jelenség, vagy kihagynak mozzanatok. A szokás kialakításának módszerében figyelembe kell venni az életkori és képességbeli különbségeket, ennek alapján kell segítséget nyújtani, illetve az önálló elvégzés szintjét elvárni. A tevékenység automatizálódásának menetében sok gyakorlásra, korrekcióra van szükség. A kézmosás csak akkor végezhető eredményesen, ha a megfelelő eszközök is a gyermek rendelkezésére állnak. A nevelési módszerek közül nagy hangsúlyt kap a felnőtt személyes példamutatása.

Egészséges táplálkozás

Az értelmileg akadályozott gyermekeknél a kulturált étkezési szokások kialakítása nagy jelentőséggel bír. Kisgyermekkortól kezdődően a környezet megismeréseinek folyamatában kell, hogy elsajátítsák mindazokat a szokásokat, amelyek a mi kultúrkörünkben kialakult étkezési szokások elemei. A gyermek helyes táplálkozása az egészséges életmód biztosításának alapfeltétele.

Mozgás, sport, szabadidő hasznos eltöltése

Az értelmi akadályozottsággal élő gyermek többé-kevésbé a szomatikus területeken és így a mozgásfejlődésében is sérült. A mozgáskoordináció fejletlensége miatt sajátos mozgáskép adódhat.

Tevékenységi területek:

- tanóra
- tanórán kívüli mozgásos foglalkozások
- szabad levegőn való tartózkodás
- sport szakkörök
- kerékpáros ügyességi verseny
- más iskolák által szervezett sport programokon való részvétel

Partnerek:

- Iskolaorvos, fogorvos, védőnő, gyermekneurológus, települési védőnők
- Szülők
- Sportszervezetek
- Egyesületek, egyházak, alapítványok (Máltai Szeretetszolgálat, SZETA, Jótétemény Alapítvány, Nagycsaládos Egyesület)
- Esélykör Egyesület

Módszerek, eljárások:

- Példamutatás, mintaadás
- Beszélgetés (mit-miért)
- Előadások szervezése
- Játékos egészségnap szervezése
- Konkrét helyzetekben gyakoroltatás
- Ellenőrzés
- Játékok, kreatív tevékenység

Az egészségnevelési program feldolgozandó feladatai az iskolai szakaszokon

Általános iskolai feladatok

Bevezető szakasz (1-2.évfolyam):

Feldolgozandó feladatok:

- önismeret alakítása (testséma, testrészek)
- öltözködés (vetkőzés, öltözés irányítás mellett)
- személyi higiénia (kézmosás, fogmosás mosakodás WC, zsebkendő használata)
- étkezés (segítséggel kés, kanál, villa önálló használata, terítés)
- környezetrendezés, környezet megóvása (Játékok, taneszközök önálló elrakása, hulladék helyének megtalálása)
- gondozási tevékenység (segítséggel teremgondozás, takarítási eszközök használata, ruhagondozás)
- közlekedés (járda, úttest, zebra)

Kezdő-alapozó szakasz (3-6 évfolyam):

Feldolgozandó feladatok:

- önismeret (tulajdonságok, különbözőségek)
- öltözködés (cipőfűzés, kötés, helyes-helytelen öltözködés)
- személyes és környezeti higiénia (körömápolás, hajápolás, környezet takarítás, gondozás, egészség-betegség)
- helyes életmód (étkezések rendje, mikor, mit eszünk, egészséges-egészségtelen ételek, pihenés mértéke)
- közlekedés (gyalogos közlekedés szabályai, viselkedés tömegközlekedési eszközön)
- társas kapcsolatok (szülők, testvérek, barátok)

Fejlesztő szakasz (7-8.évfolyam)

Feldolgozandó feladatok:

- önismeret (serdülőkor, megváltozott test, fokozott testi tisztaság, ápoltság)
- tisztálkodási szokások, öltözködés (fürdés, hajmosás, körömápolás gyakorisága, időjárásnak, alkalomnak megfelelő öltözködés ruha, cipő ápolás)
- egészséges otthon, iskola (lakásunk tisztántartása, szellőztetése, ágynemű cseréje esztétikus, kényelmes berendezése)
- környezetünk óvása (tisztítószeres mit-mire használunk, szennyező anyagok, a víz védelme, balesetvédelmi előírások betartása)
- egészséges életvitel (helyes napirend, ritmusok az életünkben, élvezeti szerek káros hatása, egészséges ételek, mozgás fontossága, mit tegyünk, ha betegek vagyunk)
- Társas kapcsolatok (érzelmeink, barátság, felnőttek tisztelete, helyes-helytelen viselkedés)
- Közlekedés (udvarias viselkedés, jegyváltás, közlekedési. szabályok)

Készségfejlesztő Iskolai évfolyamok 9-12.évfolyam

Feldolgozandó feladatok

- Az emberi test - testrészek érzékszervek funkciójuk, védelmük, egészség-betegség, leggyakoribb betegségek, tüneteik, pubertáskori problémák
- Öltözködés - évszaknak, időjárásnak, alkalomnak megfelelő, esztétikus, divatos- fokozott önállósággal
- Serdülőkor – biológiai- pszichológiai változások, nemek közti különbség, testi higiénia fogalmának elmélyítése
- Egészséges életmód és veszélyek – test tisztántartása, edzése, mozgáshiány okozta ártalmak, helyes-helytelen táplálkozás önálló megvalósulása- veszélyforrások: zajártalom, dohányzás, szeszesital, kábítószeres
- Egészségügyi intézmények – orvosi rendelő, szakorvosi rendelő, kórház, gyógyszerár, ügyelet, mentő hívása
- Balesetek, elsősegély- mentőláda, iskolai, otthoni, utcai balesetek kivédése, felismerése
- A környezet összetevői – tiszta víz, levegő, egészséges talaj megóvása, víz –tűz haszna-kára, napfény hatásai
- Társas kapcsolatok- barátság, szerelem családi élet, igényes szórakozás, döntéseink

Iskolánk jellegéből adódóan az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos ismeretek a Környezet és egészségvédelem 5. évfolyamtól, a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok 7. évfolyamtól a helyi tantervbe építve jelenik meg. Tanulóink képessége nem teszi lehetővé, hogy az önállóan elsősegélyt nyújtsanak. **Fő feladatunk annak megtanítása, hogy baleset esetén segítséget tudjanak kérni.** Baleset esetén a pedagógus az SZMSZ és a Házirendben foglaltak alapján jár el.

Testi nevelés

1.1.2.1 Minden ember számára nagyon fontos a mozgás, hogy megőrizze egészségét. Különösen fontos, sérült embertársaink esetében a megfelelő mozgások kialakítása, hisz ez nem csak fizikai erőnlétét javítja, hanem a mozgás segíti a kognitív funkciók fejlődését is.

1.1.2.2 Mindennapos testnevelés

1.1.2.3 A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti 5 testnevelés óra keretében szervezi meg.

Célunk a mozgásos tevékenységek biztosításával kialakítani:

- a megfelelő mozgásokat, jó közérzetet, egészséget
- a testet kellő kondícióban, megfelelő súlyon tartani
- a személyiséget formálni, fejleszteni, társas kapcsolatokat alakítani
- megfelelő mozgáskultúrát kialakítani,
- segíteni, felfedezni saját testünket, önbizalmat erősíteni
- oldani a felgyülemelő feszültségeket
- élménnyé tenni a szabadidőt

Iskolánkban a testmozgások szinterei:

- tanórai keretek között
- rehabilitációs órák keretében –gyógytestnevelés, szenzomotoros integrációs terápia, úszásoktatás, állat - asszisztált terápia, sportszakkör
- napközi, játékos testmozgás

Sportfoglalkozások helyszíne: tornaterem, sportudvar, városi uszoda

A tanulók kondicionális állapotának felmérése:

Tornatermi kör futása (50 m/kör)

évfolyam	nagyon gyenge	gyenge	köze	jó	kiváló
3-4	>2	2-4	4-6	6-7	7<
5-6	>3	2-4	4-6	6-7	8<
7-8	>5	5-7	7-10	10-12	12<
9-10	>5	5-7	7-10	10-12	12<
11-12	>5	6-7	7-10	11-13	14<

Helyből távolugrás (cm)

évfolyam	nagyon gyenge	gyenge	közepes	jó	kiváló
3-4	>30	30-45	45-50	50-80	80<
5-6	>40	40-50	50-70	70- 100	100<
7-8	>50	50-70	70-90	90- 110	110<
9-10	>60	60- 100	100- 120	120- 140	140<
11-12	>60	60- 100	100- 120	120- 150	150<

Hanyatt fekvésből felülés (db)

évfolyam	nagyon gyenge	gyenge	közepes	jó	kiváló
3-4	>10	10-12	12-16	16-20	20<
5-6	>10	10-14	14-18	18-22	22<
7-8	>13	13-16	16-20	20-25	25<
9-10	>15	15-18	18-22	22-30	30<
11-12	>15	15-20	20-25	24-35	35<

Hason fekvésből törzsemelés (db)

évfolyam	nagyon gyenge	gyenge	közepes	jó	kiváló
3-4	>10	10-15	15-20	20-25	25<
5-6	>15	18-25	18-25	25-30	30<
7-8	>20	20-25	25-30	30-40	40<
9-10	>25	25-28	28-32	32-40	45<
11-12	>25	25-30	30-35	35-45	45<

Környezeti nevelési program

Helyzetelemzés:

Iskolánk pedagógusai kiemelt fejlesztési feladatként kezelték eddig is a környezeti nevelést. Az oktatás valamennyi elemében megjelent, lehetővé téve a tantárgyközi kapcsolatok erősítését.

„Ökoiskola” címének elnyerése

Az Ökoiskolai címet az Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint a Környezetvédelmi és a Vízügyi Minisztérium adományozta iskolánknak 2010-ben, 2015 decemberében pedig az Örökös Ökoiskola címet. Ökoiskolaként figyelmet fordítunk arra, hogy munkánkkal hozzájáruljunk a helyi társadalom igényeinek kielégítéséhez, kiemelten a fenntarthatóság elveinek pedagógiai képviselésével. Felhasználjuk a különböző kommunikációs csatornákat és a helyi médiát annak

érdekében, hogy munkánkról minél többen hírt kapjanak. Az iskolánk lehetőséget ad a szűkebb és tágabb környezetében, valamint a nagyvilágban történő főbb, a környezetvédelemmel kapcsolatos, eseményekkel való foglalkozásnak.

Együttműködünk a helyi önkormányzattal, a helyi hatóságokkal és olyan helyi támogatókkal, vállalkozókkal, melyek az ökoiskola értékeivel és céljaival megegyező célokat tart szem előtt.

A természetvédelem jeles napjairól minden évben megemlékezünk, kapcsolódó programokat, szervezünk.

A kerettantervben szereplő tantárgyak többségében van környezeti tartalom.

A tanórákon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.

Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van.

Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Iskolánk nagy hangsúlyt fektet a szelektív hulladékgyűjtésre (papír, olaj, műanyag, fém, műszaki hulladék, veszélyes hulladék, tetra-pack). A tanév során minden évfolyam lehetőség szerint erdei iskolában, tanulmányi kirándulásokon, múzeumlátogatásokon vesz részt. Az itt folyó munka a tanév szerves része.

A gyerekeink olyan versenyeken indulnak, ahol a környezetvédelem fontos téma, így elmélyíthetik tudásukat (Koncz Dezső Tanulmányi verseny, Háztartástan verseny. Kiállításokat, rajz pályázatokat, programokat rendezünk jeles alkalmakra: Föld Napja, Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja).

Szakiskolánk a környezetünk szépítését tűzte ki célul, melynek keretében fűszerkertet és virágos kertet épített és gondoz.

Módszerek:

- Valóságban történő szemlélődés
- Erdei iskolai programok szervezése
- Megfigyelés - beszélgetés,
- Mintaadás
- Szituációs játékok

Partnereink

- egyesületek
- közalapítványok
- szülők
- partner munkahelyek

Fogyasztóvédelmi ismeretek

Fontos feladatunk, hogy megismertessük tanulóinkat az alapvető fogyasztóvédelmi tudnivalókkal. Tudatosítsuk bennük, hogy ne vásároljanak olyan termékeket, illetve ne vegyenek olyan szolgáltatásokat, amelyek nem felelnek meg az alapvető követelményeknek, nem

rendelkeznek megfelelő igazolással. Ismerjék azokat a jogokat, amelyeket áruvásárlás illetve szolgáltatások igénybevételekor alkalmazniuk kell.

Tanulóink többsége csak vásárláskor találkozik az áruval vagy szolgáltatással, ezért az a feladatunk, hogy megtanítsuk őket olyan ismeretekre, amelyek lehetővé teszik, hogy tudatos fogyasztóvá válhassanak. Ennek érdekében tisztában kell lenniük az áruk:

- minőségével
- mennyiségével
- összetételével
- szavatosságával
- származásával
- gyártására vonatkozó adatokkal és információkkal
- garanciával

Kompetencia alapú oktatás

Intézményünk pedagógiai programjában a NAT 2007-es módosítása következtében megjelent a kompetencia alapú oktatás. A megkezdett folyamatokat felerősítette, hogy intézményünk a TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0064 pályázat kedvezményezettje, ennek keretében a 2009/2010-es tanévben módszertani és tartalmi megújulás kezdődött el. A tanév során szerzett tapasztalataink alapján került sor a pedagógiai programunk módosítására, melynek során rögzítjük mindazokat az alapelveket, célokat és feladatokat, melyek a kompetencia alapú oktatás helyi alkalmazását és elterjesztését szolgálják.

Fejlesztési stratégia

A világban zajló gazdasági, technológiai és társadalmi változások közvetlenül próbára teszik az egyén alkalmazkodó képességét, ugyanakkor a közösséget új szerepek vállalására készítik. Intézményünk számára óriási kihívás, hogy feladatunk teljesítése során fokozott versenyhelyzetnek és a változó munkaerő-piaci igényeknek megfeleljünk.

Nem folytatható az a több évtizedes gyakorlat, amikor a tanulási folyamat lezárul az iskolai tanulmányok befejezésével. A jövőben az életpálya bármely szakaszában szükségessé válhat annak módosítása. A hangsúly a hagyományos tartalomközpontú oktatásról a kompetenciák, azaz a képességek, készségek és az alkalmazásképes tudás fejlesztésére tevődik át, hiszen elsősorban ezek révén válhat bárki képessé az egész életen át tartó tanulásra.

Alkalmazásának céljai:

- a sikeres munkaerő piaci alkalmazkodáshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése,
- kompetencia alapú oktatás elterjesztése,
- a kompetencia-alapú oktatás megvalósításához illeszkedő módszertan széleskörű megismerése, és megvalósítása,
- a nevelőközösség módszertani kultúrájának fejlesztése,
- a tanulók képességeinek és kulcskompetenciáinak egyénre szabott fejlesztése
- az esélyegyenlőség érvényesítése

- újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetése
- társadalmi integrációt szolgáló környezet kialakítása
- egyéni fejlesztési tervek készítése
- digitális írástudás elterjesztése

A TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0064 projektben a kompetencia alapú oktatás bevezetését a kompetencia alapú program terve szerint végeztük.

A kompetencia alapú program célja:

- az iskola helyi tantervének alapja,
- alapját képezi a gyermekre figyelő pedagógiai szemlélet elterjedésének,
- elősegíti a kompetencia alapú tanulás általánossá tételét,
- ösztönzi az együttnevelés gyakorlatának elfogadását,
- feltételt teremt többféle metodika közötti választásra,
- korszerű tanulói értékelést ösztönöz,
- pedagógiai alapvetést ad a differenciáló tanulásszervezéshez, az egyéni fejlődéshez igazodó tanítási gyakorlatot kiszolgáló taneszköz rendszer kifejlesztéséhez, lassított tempójú, a cselekvéses tanulást előnyben részesítő metodikai innovációk kidolgozásához,
- tájékoztató pontokat ad az új szemléletű pedagógusképzés és továbbképzés elméletének és gyakorlatának kimunkálásához.

Kompetencia alapú oktatás területei iskolánkban

- óvodai
- szövegértés-szövegalkotás
- matematika
- művészetek
- életpálya építési kompetencia
- szociális-életviteli és környezeti kompetencia
- projekt (3 hetet meghaladó vagy éves)
- témahét
- „Kézen fogva” belső innováció, társadalmi integrációt szolgáló szabadidős program
- digitális tartalmú taneszközök használata
- hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása
- új módszerek elterjesztése

Fejlesztési feladatok:

- minőségi elmozdulást hozhat a lényegesen hatékonyabb alapozás tekintetében.
- reális esélyt teremt a tanulók kulturális, képességbeli és tanulási szükségletekben megmutatókozó különbözőségeinek kezeléséhez.
- megfelelő ismeretek tevékeny felhasználása.
- a kisiskolás korban elsajátított alapkészségek kialakítása, fejlesztése.
- a digitális kultúra eszközrendszerének alkalmazása a mindennapi gyakorlatban.
- megelőzhető legyen a lemorzsolódás, lehetővé váljék a társadalmi integráció.

A NAT-ban megjelenő kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Szövegértési-szövegalkotási kompetenciaterület

Tanulóinknál a nyelvi kompetenciák kialakítása kis lépésekben, a fokozatosság elve mentén valósulhat meg. A nagy-és finommozgások koordinációján, a testséma és percepció fejlesztésén át vezet az út a szóbeli szöveg megértésig, az első önálló verbális szövegalkotásig, a valódi olvasásig és írásig.

A fejlesztés célja

- **Kommunikáció-központúság.** A legfontosabb célja a beszédindítás és a beszédre való késztetés. A kommunikációval kapcsolatos ismeretek, szabályszerűségek, normák megtanítása és gyakorlása. A szövegértés-tanításnak ebben a formában nemcsak célja, hanem módszere is a kommunikáció, hiszen a feladatmegoldások, az ellenőrzés, az értékelés folyamatos.
- **Tevékenység-centrikusság** a beszéd, olvasás és írás elsajátításában.
- **Rendszeresség.** A szövegértés-szövegalkotás gyakorlása minden műveltségterület feladata.
- **Differenciáltság.** Kívánatos, hogy a foglalkozások megszervezésének alapja az egyéni képességek, egyéni tempó figyelembevétele legyen. A differenciálás szempontja lehet a tanulók szövegértési, illetve szövegalkotási problématípusa, tempója vagy a szükséges tanári támogatás mértéke. A tanulási folyamat hatékonysága nem a tanulócsoporthoz viszonyított teljesítményén, hanem az egyes tanulók fejlődésének ütemén mérhető.

Matematikai kompetenciaterület

Az alább felsorolt készségek, képességek közül a számlálás, számolás, halmazalkotás, becslés, mérés, mértékegység-váltás, egyszerű szövegesfeladat-megoldás, mennyiségi következtetés, problémamegoldás, rendszerezés.

A matematikai kompetencia készség- és képességkomponensei

- Készségek (számlálás, számolás, becslés)
- Gondolkodási képességek (rendszerezés)
- Kommunikációs képességek (relációszőkincs)
- Tudásszerző képességek (problémamegoldás)
- Tanulási képességek (figyelem, emlékezet)

Olyan módszertani megoldásokat használunk, amelyek lehetővé teszik a matematika tanítás folyamatának átalakulását. Erős hangsúlyt kap a tevékenységközpontú módszertan. Dominálja a folyamatokat a játék és az eszközhasználat, a megfelelő tanulási környezet kialakítása, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása.

A fejlesztés célja

- elemi tapasztalatok gyűjtése a tárgyak kiterjedéséről, formai tulajdonságairól
- térbeli, időbeli tájékozódás
- mennyiségek felismerése, összehasonlítások, viszonyítások
- mennyiségekkel végzett műveletek (többnyire csak összeadás, kivonás)
- mértékegységek, mérések
- pénzhasználat
- számlálás, számolás, számítás
- mennyiségi következtetés, becslés, mérés, valószínűségi szemlélet

Szociális, környezeti és életviteli kompetenciák

A fejlesztés célja

A szociális, környezeti és életviteli kompetenciák körébe olyan attitűdök, készségek és képességek tartoznak, amelyek alapját képezik az egyén belső, személyes harmóniájának és társadalmi beilleszkedésének egyaránt.

E terület lényeges attitűdelemei az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a tolerancia és a különböző élethelyzetekben való elfogadható kommunikációt.

A programcsomag célja a tanulók énképének gazdagítása, önértékelésének formálása, fejlesztése.

- Ennek érdekében fejlesztjük a szabálykövető és kritikai gondolkodást, az együttműködési képességeket, Fontos a megfelelő beszédstílus kialakítása, a nyelvi ismeretszerzés továbbfejlesztése és a képességeiknek megfelelő önkifejezés.
- A program során ismerkedjenek meg népünk kulturális örökségével, hagyományaival, speciálisan a hagyományos mesterségekkel, népszokásokkal.
- Célunk, hogy fejlesszük döntéshozatali, problémamegoldó képességüket, ismertessünk meg konfliktusmegoldó technikákat.
- Célunk a pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítása és megszilárdítása, a testi adottságok, fizikai képességek feltárása.
- A felnőtt lét szerepeire való felkészülést speciálisan szolgálja a munka világról szerzett ismeretek és tapasztalatok együttese.
- Legyen alkalmuk személyes tapasztalatszerzésre, találkozásra iskolán kívül is felnőttekkel.

- Ismerkedjenek a gyakori szakmákkal.
- Kiemelten kezeljük a környék, lakóhely adottságainak, lehetőségeinek megismerését.

Jellegzetes módszerek

- kooperatív tanulás
- projekt-módszer
- vita
- dráma és szituációs játékok
- kutatás
- felfedezés
- terepgyakorlat
- interjúkészítés

A moduláris felépítés lehetővé teszi a témakörök sorrendjének helyi igények szerinti kialakítását. A gazdag tartalmi kínálat következtében pedig sokféle tanórai fejlesztési cél kiszolgálására alkalmas a program.

Életpálya - építési kompetenciaterület

A fejlesztés célja

A gyerekek tisztában legyenek saját képességeikkel, meg tudják fogalmazni a jövőjükkel kapcsolatos reális elképzeléseiket.

Az életpálya-építési kompetenciák fejlesztésének alapelvei

- A tanulónak minden esetben kellő próbálkozási (tévedési) lehetőséget kell adni, lehetőséget és támogatást kell biztosítani ahhoz, hogy elképzeléseit, ötleteit kipróbálhassa, megvalósítsa, gondjainak megoldásához segítséget kérjen.
- Lehetőséget kell teremteni az egyéni megoldásoknak, értékelni kell az eredetiséget, a kritikus és önkritikus magatartást, valamint mások munkájának támogatását, a szolidaritást.

Célok és feladatok

- A sikeres életpálya-építés egyik legfontosabb feltétele az egyéni adottságok, készségek, képességek ismerete.
- Célunk a manuális és manipulációs adottságok, továbbá az intellektuális képességek feltárása, ehhez szükséges a számítógép kezelésének alapvető ismerete, valamint az internet használat alapjainak elsajátítása.
- A természeti környezet változásainak bemutatása mellett célunk a természet és az ember viszonyának megfigyeltetése.
- Célunk felismertetni, hogy a természet körforgásába harmonikusan beilleszkedő ember minden cselekedetével felelős környezete védelméért, a fenntartható fejlődésért.
- A sikeres felnőtt lét alapja az egészség megőrzése, a harmonikus, kiegyensúlyozott életvitel.

- Végezzenek megfigyeléseket önmaguk életére, természeti jelenségekre vonatkozóan, tudják rögzíteni megfigyelési eredményeiket.
- Célunk a pozitív beállítódások, magatartások és az egészségmegőrzéshez szükséges cselekvések, szokások kialakítása és megszilárdítása, a testi adottságok, fizikai képességek feltárása.
- Ismerjék meg az egészséget károsító és veszélyeztető tényezőket, a megelőzés és elkerülés lehetőségeit.
- Célunk, hogy különböző tevékenységek során minél szélesebb körű tapasztalatra és ismeretre tegyenek szert az egyes foglalkozásokkal kapcsolatban.

Újszerű tanulásszervezési módszerek

- **Differenciált tanulásszervezés**
Differenciált tanulásszervezési módszerekkel lehetővé tesszük a tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének és érdekeltiségének megfelelő fejlesztését.
- **Egyéni haladási ütemű tanulásszervezés:**
A diákok tanulási folyamatát segítjük a nekik megfelelő tanulásszervezéssel. Ehhez tisztában kell lennünk az adott gyermek alapszükségleteivel, előzetes ismereteivel, erősségeivel, hiányosságaival, valamint a tanulási egység végére elérendő célokkal, követelményekkel is. Csak ezen ismeretek birtokában fogalmazhatók meg egyénre lebontott fejlesztési feladatok, célok és követelmények. Mindez tudatosan átgondolt folyamat feltételez, mely során az elérendő célokat, kialakítandó és megerősítendő viselkedési és magatartási normákat konkrét tevékenységi szintre, az egyes egyén szintjén eléendőkre és megvalósítandó feladatokra bontjuk.
- **Kooperatív tanulásszervezés**
Motiváltak legyenek közös célok elérésére, s közben fejlődjön kommunikációs képességük, technikáik.
Ez a tanulási mód jobban fejleszti a problémamegfogalmazás, a problémamegoldás, az elemzés, a kutatás képességeit. Ezek a képességek alkotó folyamatokat indítanak el és fejlesztenek, szemben a memorizálás és visszamondás reprodukáló jellegével.
Mivel a kooperatív munka során a diákoknak az anyagot újra fel kell építeniük, nézeteiket össze kell hasonlítaniuk, sokkal mélyebben megértik a tanultakat.
- **Projekt:**
a projekt sajátos tanulási egység, melynek középpontjában egy probléma áll. A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválaszolása, hanem a legtöbb vonatkozásnak, összefüggésnek feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.
A projektmódszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten történik. Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat. A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

Lényeges vonása, hogy megszűnik a verbális képességek fölényhelyzete, az eltérő képességek egyenértékű szerephez jutnak a közösen választott feladat közös megoldásában. Kooperativitása a tanári és tanulói szerepek különbözőségének érvényesülése mellett valósul meg, a tanár irányító szerepe az együttműködésben szinte észrevétlenül működik, a közös tervezésben, cselekvésben és ellenőrzésben érvényesül. A végrehajtandó feladat sokszínűsége biztosítja a közös alkotáshoz való hozzájárulás sokféleséget. Minden külön módszertani erőfeszítés nélkül lehetővé teszi, hogy a résztvevők a korábbi élményeik, tapasztalataik, tehetségük és ambícióik szerint válasszanak részfeladatot.

A projekt módszer átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos időkeretein, falain, élet közeli problémákból indít, és minden résztvevő mindenféle tapasztalataira épít.

- **Témahét**

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok öt tanítási napon, iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenység típusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel. A nem osztály szintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz, s így az egyéni fejlesztés szempontjából hatékonyan épülnek egymásra az alapkövetelményekhez kapcsolódó kötelező foglalkozások és az egyes részterületekhez kötődő, kutatást és alkotó tevékenységét biztosító választható programok. A témahét időtartama alatt az egyes tanórákon a témával kapcsolatos ismereteket sajátítják el a gyerekek. Minden tantárgy 1 tanóráját a programhoz köthető tananyaggal töltjük meg, melyet a tanmenetben is rögzítünk. Egész évfolyamokat, tagozatokat érintő témákban meghívott előadókat hallgathatunk meg.

Az óráközi szünetekben megtekinthetők az ünnepi órákon készült produktumok (plakátok).

A témahét programja szervesen kapcsolódik a délelőtti tanórákhoz, illetve jól illeszkedik a napközis, szabadidős programokhoz.

- **Moduláris oktatás**

A tananyag kisebb, egy-egy témakört feldolgozó részei a modulok, melyek az egyes tanórák anyagánál nagyobb, de a tananyag egészénél kisebb egységek.

A modulok úgy épülnek fel, hogy ismeretanyaguk és gyakorlatsoraik teljes egészében lefedik a feldolgozandó tartalmat. A modulárisan építkező tananyag a tantárgyak illetve a tanórák kereteit túllépve felkínálja a tanórán kívüli tevékenységeket, az élet különböző területén hasznosítható alkalmazást, a közvetlen gyakorlati kipróbálást.

A digitális pedagógia elterjesztésével kapcsolatos tevékenységek, célkitűzések

A NAT kompetencterületek fejlesztését tovább erősíti az oktatási programok implementációját támogató IKT taneszközök használata. A tanulási folyamatot jelentősen átalakítja az informatikai eszközök és az elektronikus oktatási segédanyagok használata. Ez új lehetőséget teremt az ismeretátadásban, a kísérleteken alapuló tanulásban, valamint a csoportos tanulás módszereinek kialakításában.

A digitális pedagógiai módszertan 3-as célú kompetenciafejlesztés:

- A tantárgyi ismeretek bővítése, rendszerezése
- IKT eszközök készség szintű alkalmazásának fejlesztése
- A konstruktív munkaformák alkalmazásával a szociális kompetenciák fejlesztése

Az IKT által támogatott tanulásszervezési módok:

- Csoportmunka
- Páros munka
- Egyénre szabott munka
- Részben egyénre szabott munka
- Önálló munka

A digitális pedagógiai módszertan többszintű differenciálásra is lehetőséget biztosít, amelynek a következők a megvalósulási formái:

- Mennyiségi differenciálás
- Minőségi differenciálás
- Tanulási követelmények differenciálása

Ajánlott óratípusok:

- Új ismeretanyag feldolgozása
- Alkalmazás-gyakorlás
- Összefoglalás, ellenőrzés - diagnosztikus mérés

Alkalmazására szánt feladattípusok:

- Problémamegoldó csoportfeladatok
- Alkotó feladatok
- Felfedező, kutató feladatok
- Érvelésre-vitára alkalmas feladatok
- Ellenőrzés, értékelés

Digitális tartalmak:

- az iskola saját honlapja, diákoknak, szülőknek, tanároknak szóló információkkal,
- multimédia tartalmak (pl. képek, mozgóképes állományok, animációk, hangállományok),
- multimédia CD-k, DVD-k, Pendrive, merevlemezek

A tanórán alkalmazott diagnosztikus, fejlesztő-formatív és szummatív célú pedagógiai ellenőrzési, értékelési, mérési eljárások és feladatok IKT eszközök és szolgáltatások alkalmazásával, támogatásával történő megvalósítása, elősegítve ezzel a NAT célkitűzéseinek megfelelően az egyénre szabott tanulási követelmények érvényesülését, a differenciált tanulásszervezési eljárások elterjedését, valamint a hatékony és önálló tanulás kialakulását.

A digitális írástudás kialakításának részletes tervezete az iskola IKT stratégiájában - a TÁMOP 3.1.4/08/02- 2008-0064 projekt innovációs tevékenysége megvalósításaként - került megfogalmazásra.

Az intézmény szervezeti egységei

Óvoda

A sajátos nevelési igényű óvodáskorú gyerekek az óvodába lépéskor nagyon heterogén fejlődési képet mutatnak. Az eltérések életkorban, fejlettségi szintben, a sérülés súlyosságában, típusában, a gyerekek előéletében (családi, vagy intézményes) gyökereznek. Közös jellemzőjük, hogy fejlődésük lelassult, a mennyiségi eltéréseken túl, minőségi eltérés is tapasztalható. Az alacsony pszichés aktivizációs szint miatt minden területen nehezen induló és lassú fejlődést mutatnak. Gyakran hiányzik belőlük a természetes érdeklődés.

Az óvodai nevelés az időben elkezdett korai fejlesztésre épül.

Óvodai nevelés célja:

Komplex gyógypedagógiai fejlesztés, speciális módszerek és eszközök felhasználásával. A kisgyermek egészséges életmódjának kialakítása, sokoldalú, harmonikus fejlesztése az egyéni képességek maximális figyelembe vételével.

Egyéni és kiscsoportos stimuláló korrekcióval elősegíti a fennálló fejlődési rendellenességek javítását, csökkentését, megelőzni a következményes ártalmak kialakulását.

A kompetencia alapú nevelés-oktatás alapelvei

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazolódik egyéni szükségleteihez, és életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül játék a gyermek legelemibb pszichikus szükséglete. Ebből következően a gyermek 7-9 óra napi játék szükségletét ki kell elégíteni és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. 3-6-7 éves gyerek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiségfejlesztésének színtere a tanulás, a készség-és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömet is, ami normák, értékek, szabályok kialakításához vezet.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása.

Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotó munkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, tanulás örömeinek átélésére. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyermekek őszintén elfogadják, tolerálják a társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik. A migrációs populáció integrációjának megvalósítása.

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatuk során pozitív, kedvező hatások, élmények érjék.

Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

Nevelési cél, hogy a gyermeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor - ha arra van igénye- egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Segít neki abban, hogy a körülötte lévő szűkebb és tágabb környezetben az emberi érintkezés alapvető szabályait elsajátítsa.

Jelentős alapvetés a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. *Nevelési cél* az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása. A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.

A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton való megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyereket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családban. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz.

Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.

Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodáskor végére jusson el, az iskolakezdéshez szükséges értelmi, érzelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

Az alapelvek érvényesítése során figyelembe kell venni:

- az ONAP irányelveit,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait
- az inkluzív pedagógia cél-és feladatrendszerét
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét
- a gyermek fejlődésének nyomon követését

Feladatok

A Kompetencia alapú nevelés-oktatás bevezetése és alkalmazása az óvodai nevelésben.

Az Óvodai Kompetencia Alapú Programcsomag részleges mértékű adaptációja.

- Szokások kialakítása- Lényegesen befolyásolják a személyiségfejlődést, és tudatmentesítő szereppel is bírna.
- Külső világ tevékeny megismerése- Anyanyelvi nevelés- Beszédmegértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, nonverbális-verbális kommunikáció kialakítása.
- Mozgásfejlesztés- Az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok csökkentése, testi-lelki harmónia, jó pszichomotoros állapot elősegítése.
- Önkiszolgálás- Minél nagyobb önállóságra nevelés, a szobatisztaság, a tisztálkodás, a vetkőzés-öltözés, étkezés és egyszerű munkavégzés terén.
- Vizuomotoros készség - finommotorika, a vizuális észlelés, a testséma fejlesztése. Szem-kéz koordináció, alakállandóság, alak-háttér felismerő képesség, téri tájékozódás, megfigyelő képesség, taktilis érzékelés fejlesztése.
- Játékra nevelés- A gyakorló, konstruáló, és elemi szerepjáték megismertetése. Az egymás melletti és együttes játék megvalósítása.
- Egyéni fejlesztés- Az adott gyerekek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés egyénre szabott terápia.
- Zenei nevelés- Egyszerű ritmusú versek, mondókák, megfelelő hangterjedelmű dalok segítségével a ritmus és a zenei hallásfejlesztése.
- A színekottás zenei nevelés alapjainak alkalmazása.
- A Veronika Zeneprojekt anyagának beépítése az óvodai foglalkozások rendszerébe.

Feladatok megvalósítását kiegészítő terápiák (eszközök) segítik, amennyiben ezt a személyi feltételek lehetővé teszik:

- Logopédia
- Gyógytestnevelés
- Gyógyúszás

- Szenzoros-intergrációs terápia
- Kutyaterápia

Egyéni foglalkozások időtartalma:

Kiscsoportban: 5-15 perc
 Középső csoportban: 10-20 perc
 Nagycsoportban: 10-30 perc között

Napirend:

6,30 - 8,00	Gyülekező, szabadjáték
8,00 - 8,45	Egyéni, mikro csoportos irányított játék, rehabilitációs foglalkozás
9,00 – 9,45	Tízórai (tisztálkodás, terítés, étkezés, önkiszolgálás)
10,00 -10,45	Kötelező és rehabilitációs foglalkozások, játék(egyéni, mikrocsoportos vagy csoportos)
10,55 -11,40	Levegőzés, rehabilitációs foglalkozások
11,45 -12,30	Önkiszolgálás (vetkőzés, tisztálkodás, ebédelés, rendrakás)
12,35 -13,20	Mese, alvás vagy pihenés
13,20-14,05	Mese, alvás vagy pihenés, rendrakás, torna
14,10-14,55	Uzsonna, irányított
15.05-15.50	Szabad játék
16-16,45	Ügyelet

Foglalkozási formák

A FOGLALKOZÁS NEVE	HETI ELŐFORDULÁS	A FOGLALKOZÁS FORMÁJA
KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE-ANYANYELV	5	CSOPORTOS, EGYÉNI
MOZGÁSFEJLESZTÉS	5	CSOPORTOS
VIZUOMOTOROS FEJLESZTÉS	3	MIKROCSPORTOS VAGY EGYÉNI
JÁTÉKRA NEVELÉS	5	CSOPORTOS,

		MIKROCSONPORTOS VAGY EGYÉNI
EGYÉNI FEJLESZTÉS	5	EGYÉNI
ZENEI NEVELÉS	2	EGYÉNI

Személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

1.1.2.4 Az óvodában a sérült gyerekek helyzetükből adódóan sok különböző akadályba ütköznek nap mint nap. Nehezíti a helyzetüket, hogy kommunikáció hiányában nem tudják szükségleteiket jelezni, kódjaik nem egyértelműek az új környezet számára.

A pedagógus türelmes kivárása és egyszerű, gesztussal megerősített beszéde, a szép esztétikus szeretetteljes környezet segíthet az első időben. Megtanul alkalmazkodni, vágyait késleltetni, az ismétlődő helyzetekben tájékozódni, megtanulja „elviselni” társait. Kezdetben elsősorban a felnőttek közeledését viselik el, egy-egy kiválasztott személyhez ragaszkodnak, tőlük fogadnak el utasításokat, kéréseket, az ő kedvükért tevékenykednek. A napirend, a foglalkozások változatos ismétlődése, a pihenés, a szabad játék, séta számtalan lehetőséget ad az együttes örömszerzésre, egymás elfogadásának segítésére. Lassan megtanulják az elemi szabályokat, mozgalmasság és csendes helyzetek váltakozását. Az óvodai programok, séták, közös vásárlások, színházlátogatások, ünnepélyek mind alkalom arra, hogy közelebb hozza egymáshoz a csoport tagjait, hogy mindennap szívesebben járjanak óvodába.

Munka jellegű tevékenységek:

A sajátos nevelésű igényű óvodások is szívesen tevékenykednek, segítenek. A gyerekek többségénél tapasztalható, hogy önmaga kiszolgálására még nem képes, de ügyesen végez irányítással vagy kis segítséggel napos feladatokat. Ennek oka, hogy a finommotorikai mozgásaik még fejletlenek, de a játékok összeszedése, tényérok kiosztása, terem átrendezése nem igényli ezen mozgások meglétét, még például az öltözködés igen. Egyéni képességekhez igazodó motivációra van szükség és nagyon fontos a szülőkkel való együttműködés, ahhoz hogy elinduljon ezen a téren is a fejlődés. A feladatvégzés a gyermek fejlődését, előrehaladását szolgálja.

Egészséges életmódra nevelés:

- Testápolás: a tisztaságiránti igény felkeltése, tisztálkodási eszközök helyes használatára nevelés.
- Étkezés: az etetéstől az önálló kanálhasználaton át, tanulják meg a villa, szalvéta pohár helyes használatát, valamint a *rágást*. Segítsenek teríteni, az asztalt leszedni, törölni, szemetet felszedni, kancsóból tölteni. Fontos a helyes mérték megtanítása mind az étkezés mennyiségét, mind a rá fordított időt illetően.
- Vetkőzés-öltözés: tanulják meg az egyes ruhadarabok levételét, majd kis segítséggel az öltözés fázisait, saját ruháik felismerését.
- Testedzés: a teremben vagy szabadlevegőn való mozgás játék, tornászás, séta, kirándulás igényére nevelés

Ellenőrzés, értékelés:

A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése:

A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága javasolja az óvodánkba való helyezést, így szakértői vélemény jelzi akkori állapotát. A javaslat tanulmányozása és a PAC vizsgálat alapján a pedagógus megfigyeléseit rögzíti és elkészíti a fejlesztési programot. A pedagógus munkáját folyamatellenőrzés jellemzi. A PAC vizsgálatot évvégén megismétli, ami jelzi a változásokat és a még fejlesztendő területeket. A csoportban dolgozó pedagógusok és segítők team munkában dolgoznak, keresik a legjobb megoldást egy-egy gyermek esetében. Szükség esetén szakorvossal, pszichológussal konzultálnak

Az ellenőrzés részben folyamatos, részben ciklusonkénti (pl.: szokások kialakítása, munkában való részvétel stb.), részben évenkénti.

Ellenőrzési formák:

- folyamatos megfigyelés
- feljegyzések készítése
- munkaközösségi megbeszélések
- a gyerekek cselekedeteinek viselkedésének elemzése
- fejlődési tesztek végzése, ill. nyomon követése.

Általános iskola

Az általános iskolai nevelés- oktatás célja, hogy a tanulók sajátítsák el a társadalmi együttéléshez szükséges magatartási normatívákat, tudjanak kevés segítséggel, irányítással az iskolában és a családban képességeikhez mérten, egyszerű önkiszolgálási munkafolyamatokat végezni és készítsen fel a készségfejlesztő szakiskolára.

Felépítése:

Bevezető szakasz: 1-2 évfolyam

Kezdő szakasz: 3-4. évfolyam

Alapozó szakasz: 5-6. évfolyam

Fejlesztő szakasz 7-8.évfolyam

Tanítási órák, óraközi szünetek

CSENGETÉSI REND	
Óra	Időpont
1.	8.00-8.45
2.	9.00-9.45
3.	10.00-10.45

4.	10.55-11.40
5.	11.45-12.30
6.	12.35-13.20
7.	13.20-14.05
8.	14.10-14.55
9.	15.05-15.50
10. (ügyelet)	16.00-16.45

Alapelvek

A tanítás – tanulás folyamatának alapelvei olyan általánosan érvényesülő tételek, körülmények, amelyek a tanítás-tanulás folyamatában legfontosabb sajátosságok, amelyeket minden nevelőnek érvényesíteni kell oktató - nevelő munkájában:

- A pedagógiai humanizmus, mint érték
- A szocializáció, mint érték
- A kommunikáció, mint érték
- A természet, a környezet szeretete, védelme, mint érték
- Az örömforrások megkeresése és kiaknázása, mint érték
- Az esztétika, mint érték
- A legteljesebb körű és mértékű egyéni differenciált bánásmód, mint érték
- Az egészségmegőrzés, mint érték
- A munka, mint érték
- Az önálló döntés képessége, mint érték
- Az alkotás képessége, mint érték
- A családi nevelés segítése, a család és iskola együttnevelésének megteremtése, illetve megerősítése, mint érték
- Esélyegyenlőség megteremtése és a társadalommal való elfogadtatás, mint érték.
- A fenti értékekre épülő speciális, gyógypedagógiai szemléletet tükröző alapelveink:
- Az érthetőség elve
- Szemléletesség elve
- Motiváció elve
- Differenciált foglalkozás elve

Tanulásszervezési formák

Egyéni fejlesztési lehetőségek előtérbe helyezése, mely páros, kiscsoportos vagy nagycsoportos munkaformákkal egészül ki. A hatékony tanulásszervezés biztosítja a fegyelmet is az osztályban. A kooperatív technikák alkalmazásakor nem az egyes gyerekekkel való bánásmódban, hanem a csoport működésének „vezénylésében” van a fegyelmezett munkavégzés kulcsa. A pedagógus viselkedésmódja, órávezetési stílusa a garancia arra, hogy a gyerekek megfelelő mennyiségű időt töltsenek a feladatvégzéssel.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

- Elemi ismeretek közvetítése, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése.
- Képesé tenni a tanulót arra, hogy a környezetben ki tudja magát ismerni.
- Tudjon a közösségben tájékozódni, alkalmazkodni, beilleszkedni, a társak közt helyt állni tudjon.
- Képesé kell a gyermeket arra, az őt körülvevő közvetlen tárgyi környezet formálja, alakítsa
- Olyan közösségfejlesztő morális magatartás és tevékenységforma alakítása, amely az értéket megőrző magatartást, segítőkészséget és fegyelmezettséget alakít ki.
- Olyan – a tanulás során alakítható – önfejlesztő, ismeretszerző tevékenység kialakítása, amely önmagukra és a környezetükre irányuló esztétikus és egészséges életmód, magatartásmód nyomait tükrözi.
- Gyermekközpontú szemlélettel a sérült gyermek személyiségfejlődésének segítése.
- A sérült képességek terápiai, kompenzáló, korrekciós nevelése, az épen maradt képességek maximális fejlesztése.
- Egyénekre szabott, differenciált speciális képességfejlesztés (logopédia, egyéni fejlesztés, tanórai differenciálás, szakköri tevékenység stb.).
- Kiemelt szerepet kell biztosítani a gyakorlat orientált ismeretnyújtásnak, munkára nevelésnek.
- A társadalmi beilleszkedés elősegítése.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A tanórák és a tanórán kívüli tevékenységek keretében az alábbi területek komplex fejlesztése történik:

Kognitív funkciók fejlesztése

- Az észlelés és megfigyelőképesség fejlesztése
- Figyelem fejlesztése
- Emlékezet fejlesztése
- Gondolkodás fejlesztése
- Az alapvető kultúrtechnikák elsajátítása, a kommunikáció fejlesztése.
- Gazdag élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez, a képességfejlesztéshez, a tartós emlékezethez.

Egészséges, kulturált életmódra nevelés

- Gondozási ismeretek elsajátítása
- Egészséges életmód és szokásrendszer kialakítása
- Önkiszolgálási képesség kialakítása
- Kulturált viselkedés elsajátítása
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése, ébren tartása.
- Egészségmegőrző, környezetóvó attitűd kialakítása.
- Testi nevelés:
- Mozgásnevelés
- Ritmusnevelés
- Korrekciós célzatú gyakorlatok

Szociális képességek fejlesztése

- Ön és emberismeret fejlesztése
- Helyes önkép kialakítása
- Törekvés a pozitív tulajdonságok felfedezésére, tudatosításukra, a megerősítésre és fejlesztésre önmaga és a csoporttársak felé is.
- Az személyiség értelmi, érzelmi, akarat oldalának erősítése, a személyre szóló fejlesztés központba állítása munkánkban.
- Érzelmek gazdagítása és megszilárdítása
- Felnőtté váláshoz szükséges képességek megalapozása
- A befogadás, az elfogadás erősítése a szülőkkel, a családdal közösen.
- A humánus magatartásminták, szokások erősítése.
- Együttműködési képesség fejlesztése
- A kulturális, szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése.
- Társas kapcsolatok erősítése az iskolán kívül is.
- A közösségi tudat erősítése.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.
- A játék megszerettetése, a szabályjátékok, didaktikai játékok örömeinek megélése, a kortárs csoport felfedezése
- Az óvodás létből az iskolai életformára történő átvezetés.
- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Speciális igényű tanulók sokrétű fejlesztése.
- Nevelést segítő gyógytestnevelői és logopédiai tevékenység biztosítása
- A gyermekekben a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékek tudatosítása.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény- elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával,
- az egészséges életvitel kialakításához az Egészségnevelési programunkban leírtakkal kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat.
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógiai elemek alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei

Nyelvi (verbális) eszközök:

- Az értelmileg akadályozott gyermekek nevelésében – oktatásában az anyanyelv, és főképpen az élőbeszéd kialakítása, fejlesztése központi nevelési feladattá lép elő.
- A beszédállapot javítása, szintjének emelése a kognitív funkciókban elfoglalt helyén túl alapvetően a szociális, az érzelmi élet, befolyásoló állapot javításának feladata.
Segítségével enyhíthető, vagy megakadályozható az izoláció a közösségben.

Nem nyelvi (nonverbális) eszközök:

A nem verbális kommunikáció a szociális érzelmek közvetítésében játszik nagy szerepet. Képesé kell tenni a gyermekeket a verbális kommunikáció használatán túl a nonverbális, metakommunikációs jelek értelmezésére, használatára is.

- Arc kifejezés
- Szemmozgás
- Tekintet
- Testközelség, távolságtartás
- Testhelyzet, testtartás
- Mozdulatok, gesztusok
- Kulturális jelzések

Módszerek, eljárások

- Gyógypedagógiai segítségnyújtás
- Egyéni fejlesztés
- Példamutatás-normakövetés

- Cselekvésbe ágyazott, konkrét gyakorlati helyzetekben történő ismeretszerzés
- Lassú haladási tempó, sok-sok gyakorlás
- Közösségi terek biztosítása
- Differenciáló pedagógia, egyéni fejlesztés
- Tanulásmódszertan alkalmazása: különféle ismeretszerzési módok és technikák
- megismerése ,elsajátítása a tanulnivaló és az egyéni adottságok függvényében
- Komplex művészeti fejlesztés
- Integráció: különböző kultúrákban szocializálódott gyerekek együttnevelése

Készségfejlesztő Iskola

Bevezető

Iskolánkban 1998. szeptember 1. óta folyik készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés. 2015-ben bevezettük a modulokból álló szakmacsoportos oktatást.

2016/2017. tanévben kifutó jelleggel indultak a korábbi képzések.

2016.szeptember 1-től Készségfejlesztő Iskola név alatt folytatódik a bekerült fiatalok számára a munkába állást lehetővé tévő, egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátíttatása.

2017. szeptember 1-jével bevezetett kerettanterv módosítására került sor 2020-ban. A korábbi anyagtárgykészítő, valamint textil és fonalmentő képzés kiegészül a kisegítő takarító szakmacsoport képzéssel. A szakmacsoportok modulokból épülnek fel. A tanulók képességeit figyelembe véve alakítottuk ki a szakmacsoportokat integrált munkavégzésre képes és integrált munkavégzésre nem képes tanulók számára. Az egyes képzési csoportokat csak megfelelő számú jelentkező esetében tudjuk indítani. Beiratkozáskor a szülőket nyilatkoztatjuk arról, hogy milyen rangsor alapján kívánnak részt venni a tanulók a képzésben, arra az esetre, ha az adott szak megfelelő számú jelentkező hiányában nem indulna.

A szakmacsoportok közül egymást követően többet is elsajátíthat a tanuló.

Intézményünk nemcsak az értelmileg akadályozott fiatalokat fogadja, hanem azokat a tanulásban akadályozott fiatalokat is, akik a 9.E. évfolyamot sikertelenül végezték el a szakiskolában.

A készségfejlesztő iskola célja: az értelmileg akadályozott fogyatékos fiatalok készség- és képességfejlesztésének biztosítása szervezett körülmények között és meghatározott program szerint.

A fiatalok személyiségének olyan fejlesztése történik, hogy az átlagos emberi élettevékenység szintjén, annak szociális normáival képességeik szerint élni tudjanak. Fizikai teherbírásuk erősítésével váljanak alkalmassá egyszerű, rendszeres munkára. A jobb képességűek sajátítsanak el az iskolában tanított népi kismesterségek közül egyet olyan szinten, hogy irányítással a munkát el tudják végezni, vagy képesek legyenek egyszerű betanított munkára.

Önkiszolgálás terén legyenek önállóak.

A családi, munkahelyi közösségekben tudjanak alkalmazkodni és közreműködni.

Szabadidejüket- irányítással- hasznosan, örömet adóan tudják eltölteni.

A gyakorlati képzések az iskola tanműhelyeiben (szövőterem, agyagos műhely, tankonyhában és tanmosodában) illetve a Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére modul keretében külső fogadó munkahelyeken zajlik.

Ezekkel a munkahelyekkel együttműködési megállapodás keretében dolgozunk.

A személyi feltételek:

A közismereti tárgyak tanítását, valamint a délutáni munka ellátását gyógypedagógusok, a gyakorlati oktatást szakoktatók végzik. A pedagógiai munkát gyógypedagógiai asszisztensek segítik.

A tanulók felvételének feltételei:

- Az értelmi fogyatékosok általános iskolája 8. évfolyamának elvégzése, ill. az általános iskola befejezését igazoló bizonyítvány.
- Bármely általános iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány elfogadható, ha pl. a tanulót baleset érte, vagy olyan betegségen esett át, mely súlyos leépülésével járt.
- Szakiskolában szerzett 9.E. évfolyam sikertelen teljesítéséről szóló bizonyítvány
- A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága által kiállított intézménykijelölő dokumentum

A tantárgyak céljait és követelményeit a helyi tanterv tartalmazza.

A képzés struktúrája

Közismereti évfolyamok : **9-10.évfolyam**

Gyakorlati évfolyamok: **11-12 évfolyam**

9-10. évfolyamokon a tanuló bővítve az általános iskolában megszerzett műveltségi és praktikus ismereteit, felkészül a gyakorlati évfolyamok tevékenységeire.

Megismerkedik a szakmák rendszerével és az intézményben elsajátítható szakmákkal.

A **készségfejlesztő iskolai** képzés tartalmában, módszereiben és eszközeiben az általános iskolai oktatás koncepcionális folytatása.

A képzés tartalmát a helyi tanterv rögzíti, melynek alapján készülnek a tanévre kidolgozott tanmenetek. Ezek meghatározzák az elméleti és gyakorlati tananyagot mely mindig figyelembe veszi az adott csoport /egyén teljesítő képességét.

A Készségfejlesztő Iskola szakmai programja

Az **9. és 10. évfolyamon** az általános iskolai ismeretek bővítése és szakmai előkészítő ismeretek oktatása folyik.

A szakmai előkészítő ismeretek oktatásánál lényeges szempont, hogy a fiatal betekinthesen a szakmák rendszerébe.

A készségtárgyak témaköreiben azokra a területekre fektetünk hangsúlyt, ahol a manuális készségfejlesztés a cél. A képzés követelményrendszere alkalmazkodik a tanulók képességeihez és érdeklődéséhez, lehetőséget teremt az életminőség javítására, hogy hasznosnak érezzék magukat a

társadalomban. Irányt kívánunk mutatni a szabadidő értelmes és hasznos eltöltéséhez a meglévő képességek kibontakoztatásával. Nem a „másság”, hanem „a valamiben való azonosság” megmutatásának a lehetősége fontos az integráció szempontjából.

A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségterületek elsajátításán, hanem a kialakított képességelőnyökre építve, az alapvető kompetenciák kialakításán van.

Fejlesztendő feladatok, kialakítandó kompetenciák:

- Ismerje a munkája során használt anyagokat, azok tulajdonságait, beszerzési lehetőségeit
- Tevékenységében alkalmazza a megszerzett elméleti tudást, rendeltetésszerűen használja a tevékenység szerszámain.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Tudjon egyéni adottságaihoz mérten segédeszközök (sablonok, minták stb.) használatával különböző használati vagy dísz tárgyakat készíteni.
- Legyen tájékozott a népi kultúra tárgykészítő hagyományainak, motívumkincsének, alapanyagainak, eszközeinek alapismeretében.
- Fejlődjön önbizalma, önállósága a tevékenység adta öröm által.
- Ismerje a balesetvédelmi szabályokat.
- Tudjon csapatban dolgozni.
- Fejlődjön együttműködése, toleranciája, empátiája.
- Fejlődjön rugalmassága, bátorsága, döntési-készsége.
- A tanulók mélyítsék ismereteiket az informatikai eszközök (számítógép, digitális tábla) használatában. Egyéni fejlődésükhöz mérten készség szintjén alkalmazzák azokat. Váljon mindennapi életük részévé az internet használat.
- Ismerje az alapvető házimunkákat (takarítás, mosás, vasalás, konyhai ismeretek), lehetőség szerint vegyen részt bennük.
- A jól szocializált, megfelelő munkakészséggel rendelkező tanulók felkészítése a munkavállalásra, a felnőtt életre.

Módszerek, eljárások:

- Cselekvésbe ágyazottan történik az ismeretek átadása (megtapasztaljuk, ha szükséges elmegyünk, megnézzük, kipróbáljuk, megfogjuk ismertettjük, megmutatjuk stb).
- Egyéni differenciált haladási tempó biztosítása.
- Kis lépésekben haladás.
- A tanuló életkorához és képességeihez igazodó pedagógusszerep: támogató, viselkedési mintát nyújtó – facilitáló szerep, partneri viszony.
- Kooperatív technikák alkalmazása.
- A tananyag egészben látását elősegítő tanulószervezési módok alkalmazása: projekt módszer: adott témájú együttműködés, iskolai időnek szokásostól eltérő kezelése.

A 11. – 12. gyakorlati évfolyam modul rendszerben feldolgozott, gyakorlati jellegű tevékenységekre épül.

A képzési tematikák, és a képzési struktúra kialakításakor figyelembe kell venni az iskola személyi és tárgyi feltételeit, az iskola társadalmi környezetének lehetőségeit, a másodlagos munkaerőpiac igényeit, az önálló életvitelt nem kezdő tanulók számára elérhető lehetőségeket.

A gyakorlati oktatás jellemzői:

- kiscsoportos tanóraszervezés szükséges, legfeljebb 3-4 tanuló alkot egy gyakorlati csoportot;
- gyakorlati képzést szakirányú gyógypedagógus szakképzettséggel, szakoktatói, szakmai végzettséggel rendelkező szakember vagy szakmunkás is elláthatja;
- a gyakorlati képzés döntően a kerettantervekben meghatározott felszereltségű iskolai tanműhelyekben zajlik.

Szakmai modulok:

- Agyagtárgy készítő
- Háztartástan 5 óra háztartási feladatok, 3 óra tankonyhai
- Textil és fonalmentés
- Udvaros (udvaron végezhető munkatevékenységek)
- Irodatechnikai eszközök használata (pl: iratmegsemmisítés)
- Kisegítő takarító (az iskolában takarítási feladatok végzése)
- Árufeltöltő
- Szövött tárgy készítő
- Habilitációs célú munkavégzés, integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére HNIM (munkafolyamatok végzése az iskolában, fóliázás)
- Habilitációs célú munkavégzés, integrált munkavégzésre képes tanulók részére

Habilitációs célú munkavégzés, integrált munkavégzésre képes tanulók részére HIM:

A gyakorlat során a tanulók az iskolai foglalkozások mellett, az oktatásba beépítve, heti egy alkalommal különböző normál munkahelyekre járnak dolgozni. Egy munkacsoport két tanulóból áll, akiket egy gyógypedagógus, vagy szakoktató kísér. Minden munkahelyen két-két hónapot dolgoznak, majd munkahelyet váltanak. Így az iskolai oktatás végére több munkahelyet és munkatípust megismernek.

Az iskola feladata:

- a kísérők biztosítása
- a tanulók és szüleik felkészítése a programra
- szükség esetén az orvosi vizsgálatok elvégztetése
- kapcsolatok tartása a programban résztvevő munkahelyekkel

Követelmény:

- ismerjék meg képességeiket és korlátaikat a gyakorlatban is
- gyakorolják az önállóságot
- ismerjenek meg különféle munkatípusokat
- sajátítsák el a társadalmi beilleszkedéshez szükséges kommunikációs és viselkedési kultúrát
- tanulják meg elfogadni a munkahelyi elvárásokat
- tapasztalják meg a munkatársi kapcsolatokat

- fejlődjön tájékozódó képességük, tanulják az önálló közlekedést, váljanak magabiztosabbá
- gyűjtsenek tapasztalatot az önálló élethez

1.Szakmacsoportok integrált munkavégzésre képes tanulók részére 11-12.évfolyam

Szakmacsoport neve	Modulok	Heti óraszám: össz.22 óra
Agyagtárgy készítő 1.	Agyagtárgy készítő	8
	Háztartástan	8
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanuló részére (HIM)	4+2
Textil és fonalmentő 1.	Textil és fonalmentés	8
	Udvaros	4
	Irodatechnikai eszközök használata	4
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanuló részére (HIM)	4+2
Kisegítő takarító 1.	Kisegítő takarító	12
	Árufeltöltő	4
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanuló részére (HIM)	4+2
Szövött-tárgy készítő	Szövött-tárgy készítő	8
	Udvaros	4
	Irodatechnikai eszközök használata	4
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes	4+2

	tanuló részére (HIM)	
--	----------------------	--

2.Szakmacsoportok integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére

Agyagtárgy készítő 2.	Agyagtárgy készítő	8
	Háztartástan - életvitel	8
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanuló (HNIM)	4+2
Textil és fonalmentő 2.	Textil és fonalmentés	8
	Udvaros	4
	Irodatechnikai eszközök	4
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanuló (HNIM)	4+2

2.Szakmacsoportok integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére

Szövött-tárgy készítő 2.	Szövött-tárgy készítő	8
	Udvaros	4
	Irodatechnikai eszközök	4
	Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanuló részére (HIM)	4+2

3.Szakmacsoport

Kisegítő takarító	Kisegítő takarító	12
2.	Mosodai kisegítő	10

A tanév szervezése:

A készségfejlesztő iskolai tanév rendje megegyezik az általános iskolai tanév rendjével. A 12 évfolyam végén a tanulók modulzáró iskolai szervezésű vizsgát tesznek, amelyre vizsga remeket készítenek.

Az ellenőrzés, értékelés elvei:

A tanítás-tanulás folyamatában mindvégig érvényesíteni kell az egyénre szabott ellenőrzést, értékelést, mely folyamatos és rendszeres.

- Az ellenőrzés fő szempontja, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jussanak el a megfelelő munkavégzéshez.
- A fiatal minden befejezett munkájáról kapjon szóbeli értékelést.

Mérés, értékelési módok:

- A fiatalok **felmérése** a tanév megkezdésekor történik megfigyeléssel, a szülővel, valamint az általános iskolai osztályfőnökkel történő beszélgetéssel.
- Az egyéni képességek ismerete nagyban hozzájárul, hogy a tananyag elsajátítását az egyéni fejlettségi szint alapján ütemezhessék, és egyéni fejlesztési tervek alapján dolgozzanak
- Diagnosztikus mérésre a P.A.C. 2-t alkalmazzuk. Felvétele tanév végén történik.

– **Az értékelés** kiemelkedő pontja a szakmai gyakorlati foglalkozásokon, a gyakorlólhelyeken végzett munka értékelése (figyelemmel a munkaidő pontos megkezdésétől a kifogástalan munkavégzés befejezéséig).

– Az értékelés differenciált és pozitív irányultságú.

– Az értékelésnek ki kell terjednie az alapvető elméleti ismeretek tudására, szakszerű gyakorlati alkalmazására, munkavédelmi szabályok ismeretére és használatára.

– A képzés gyakorlati vizsga vizsgával zárul.

Gyakorlati vizsga:

A tanulók a gyakorlati vizsgán számot adnak az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretekből, balesetvédelmi ismeretekből. A vizsgán a tanulók az adott tárgy követelményei alapján összeállított gyakorlati feladatok végzésével és az ehhez kapcsolódó szóbeli kérdések megválaszolásával adnak számot tudásukról.

– Gyakorlati vizsgán a tanult modulok mindegyikén bizonyítják az elsajátított ismeretek alkalmazásának fokát. Számot adnak a munkaműveletek pontos, biztonságos – a baleset megelőzést szolgáló előírások betartásával történő – elvégzéséről. A bírálat szempontjai között fontos a gördülékeny munkavégzés, de pl. a gyorsaság nem első-rendű szempont.

– Szóbeli vizsgán kommunikációs képességeiknek megfelelő módon kell számot adniuk a tanult témakörökben elsajátított tudásukról (adott anyagokkal, tevékenységekkel kapcsolatos ismeretek), balesetvédelmi és munkavédelmi, munkavállalási ismereteikről.

A vizsga fontos részét képezik a balesetek megelőzését célzó elméleti és gyakorlati ismeretek tudatos alkalmazása, valamint az adott munka elvégzéséhez szükséges és kötelezően alkalmazandó védőruha, védőfelszerelés kiválasztása és használata is.

A tanulók vizsgán nyújtott teljesítménye mellett javasolt figyelembe venni a képzés során kapott értékelések eredményeit is.

A vizsga szerves részét képezi a gyakorlati képzés során elkészült munkadarabok („vizsga remek” felvételtől (kép, videó) vagy valóságban) bemutatása és értékelése.

Végzettség

A készségfejlesztő iskola befejezésekor a bizonyítvány

– a tanuló azonosító adatai;

– a képző intézmény azonosító adatai, illetve annak a ténynek a feltüntetése, hogy a tanuló ismereteit készségfejlesztő iskolában szerezte;

– a képzési szakterületek és a képzési idő feltüntetése, főbb kompetenciaterületek meg-nevezése (pl. gyakorlati ismeretek, társas kapcsolatok, kommunikáció témaköreiben);

– az egyes kompetenciaterületekhez kapcsolódó tájékoztató jellegű minősítés (kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, a képzésben részt vett).

A képzés sikeres befejezését igazoló *Tanúsítvány* a résztvevő fejlődéséről ad számot. A tanúsítvány részletes képet adhat arról, hogy a képzésben résztvevő milyen munkakör betöltéséhez szükséges általános és gyakorlati kompetenciákat szerzett meg, milyen önállósági fokon foglalkoztatható.

A képzés tartalmát helyi tanterv rögzíti, a helyi tanterv és gyakorlati program alapján tanévre szóló tanmenet készül a gyakorlati és elméleti csoport és az egyéni teljesítőképesség korlátainak figyelembevételével.

Fejlesztő iskola

Törvényi háttér

- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról – 3. melléklő– A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának irányelvéről

A súlyos és halmozott fogyatékoság meghatározása

A súlyos és halmozott fogyatékoság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók – mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés – minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékoság hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszeret érintő komplex károsodás áll. A fogyatékoságok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg.

A fenti fejlődésbeli eltérések és fejlődésbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek, szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és természetbeni világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak: személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében fejlesztő iskolai oktatásra van szükségük.

A súlyos és halmozott fogyatékoság jellemzői

A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünet-együttes alakul ki, ami a személyiség fejlődésében jelentős eltéréseket, az aktivitásban súlyos akadályozottságot és a társadalmi részvételben súlyos hátrányokat okoz.

A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros (komplex mozgásminták koordinációjának zavarai, beszédszervek funkciózavarai), a kommunikációs funkciók és kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb. A motoros funkció zavarok következtében minden mozgás aktivitást feltételező tevékenység területén akadályozottság figyelhető meg. A kommunikációs funkciók területén a kifejező beszéd hiánya, a jelzések alkalmazásának bizonytalanságai, a kölcsönös kommunikációs megértés zavarát okozzák. Ebből következően a környezettel való kapcsolatfelvétel és az együttműködés nehezített, ami a társadalmi beilleszkedés szempontjából jelent hátrányt.

Mivel a halmozódó károsodások miatt a súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek aktivitásukban a fejlődés kezdeti szintjét mutatják, az értelmi funkciók eltéréseit a szenzoros

(érzékelés-észlelési) és az emocionális-szociális funkciók területén észlelhetjük. A szenzoros funkciók területén az érzékelés-észlelés organikus és pszichés kiesései okozhatnak nehézségeket. Az emocionális-szociális funkciók területén megfogalmazást nyer a több feltűnő magatartásforma, így agresszivitás, túlérzékenység, hangulati labilitás, érzelmi kitörések.

A fejlesztő iskolai oktatás alapidokumentumai

- **Rehabilitációs pedagógiai program**
- Éves tervezés: Az éves ütemezés egy **Ütemterv** elkészítéséből áll, melynek részei a heti ütemtervek. Ebben szerepelnek a tantárgyakhoz igazított tanítási célok, feladatok, tanítási tartalmak. A tanulók állapota szükségessé teszi, hogy az ütemtervet 3 havonta felülvizsgálják a pedagógusok és szükség szerint módosítsák azt.
- **Egyéni fejlesztési terv:** a gyermek pedagógiai diagnózisának eredményeiből, az individuális célkitűzésekből, valamint az egyes tartalmi egységek megvalósítása során alkalmazandó didaktikai-metodikai lépések konkrét megfogalmazásából felépített dokumentum. Szoros összhangban áll az ütemtervvel.

Egyéb dokumentumok

- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szakértői véleménye
- Mérések: a fejlesztés eredményességének, további célkitűzéseinek segítségére szolgáló standard, vagy egyedi kidolgozású mérőeszközök (TARC)
- Órarend
- Haladási és mulasztási napló

Személyi feltételek csoportonként a tagintézményben (amennyiben a személyi feltételek rendelkezésre állnak)

1 fő gyógypedagógus
0,5 fő konduktor
0,5 fő gyógypedagógiai asszisztens
0,5 fő dajka

Tárgyi feltételek

Az intézmény épülete teljes egészében komplexen akadálymentesített.

A fejlesztő iskolai oktatás-nevelés az erre a célra speciálisan kialakított fejlesztő helyiségekben folyik. A legszükségesebb felszerelések, fejlesztő eszközök, játékok, bútorok rendelkezésre állnak.

A mozgásfejlesztéshez, gyögmasszázshoz, szükséges tárgyi feltételek biztosítottak, helye lehetőség szerint a mozgásfejlesztés céljára kialakított helyiségben zajlik.

A fürdetésre külön zuhanyzó áll rendelkezésünkre.

Célok, alapelvek, feladatok

A fejlesztő iskolai oktatás-nevelés célja

A súlyosan és halmozottan sérült gyermekek intenzív komplex fejlesztése iskolarendszerű képzési formában segítse elő a gyermekekben rejlő lehetőségek és személyiségük kibontakoztatását a mozgásos aktivitáson keresztül a környezet megismerését: a társas kapcsolatok élményére alapozva a kommunikációs vágy felkeltését és az önkifejezést.

Kimeneti cél:

Fokozatosan kiteljesedő élményeik és tapasztalataik által minél tevékenyebben vegyenek részt a mindennapi életben, a saját életükben. E célok eléréséhez mindenkor fontos az egyéni adottságok figyelembe vétele, a lehetőség szerinti differenciális és egyéni bánásmód. Hatékony fejlesztésük az egész személyiségre irányul, kizárólag az egymást kiegészítő fejlesztő, gondozó módszerek alkalmazásával valósulhat meg.

Alapelvek és ebből fakadó feladatok

A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók számára kialakított iskolai szolgáltatások vonatkozásában azokat a szükségleteket kell figyelembe venni, amelyek egyfelől a gyermekek, másfelől az érintett családok irányából érkeznek.

Ennek érdekében Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról megfogalmazott elveket tartjuk szem előtt.

Feladat:

A súlyosan halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelése oktatása során a tanulás és tanítás általános felfogása nem alkalmazható.

A pedagógus elsődleges törekvése kell, hogy legyen:

- a személyes és kölcsönös kontaktus kialakítása,
- a fogyatékoság és a betegségek hatására kialakuló elszigeteltség feloldása.
- az alapszükségletek kielégítése és a szükségletek jelzésének kialakítása.

- lehetőség szerint közös étkezés,

- PEG (nem) megfelelő egészségügyi állapot esetén

- a testápolás,

- a kellemes közérzet kialakítása

- szükség szerinti fejlesztő gondozás

A mindennapokban és a pedagógiai fejlesztés folyamán a testápolás vagy az étkezés nem választható el az érzékelés-észlelés vagy a kognitív funkciók fejlesztésétől. A nevelési és fejlesztési folyamat messzemenően individuális feltételeknek megfelelő alakítása és plasztikus, rugalmas szervezése.

Az aktuális testi állapot és közérzet jelentősen befolyásolja az aktív részvétel lehetőségét, a nevelési-oktatási folyamatok nehezebben tervezhetők előre. Ezért a pedagógusoknak az előre kidolgozott tanmenetet, óratervet rugalmasan, kreatívan újra kell gondolnia, ha a gyermek más kínálatot preferál. A gyakori és intenzív testkontaktusra épülő személyes kapcsolat kialakítása és folyamatos fenntartása.

A testkontaktuson keresztül közvetített pozitív emocionális tartalmakkal, a biztonság és az elfogadás, a szeretetteljes közelséggel meg kell teremteni a fejlődés feltételeit. Kötődés a közvetlen közelben lévő dolgokhoz és a jelenhez.

A világ tárgyait elérhető közelségbe hozni és a gyermek számára is jelentéssel bíró tárgyként megmutatni azt. Fejlesztésük alapja a cselekvéses tanulás és komplex kommunikációba ágyazottság.

Minden élethelyzetben biztosítani kell a nagymozgásos vagy finommotoros részvétel lehetőségét, hogy lehetővé váljon a szemléletes-cselekvéses tanulás. A közös tevékenység során alkalmazni a személyre szabott kommunikációs stratégiák bármely formáját. Tevékenység-tanulás kis lépésekben.

A teljes tevékenységet analizálni kell, fel kell bontani olyan szakaszokra, amely a gyermek számára megérthető és végrehajtható egységekre korlátozódik. Ezeket egységesen kell tanítani, újra és újra végigjárni, s ezzel együtt az aktuálisan kiemelt részeket hangsúlyozottan kell tanítani. Tevékenység-tanulás segítségével.

A pedagógussal közösen végzett tevékenység vezet a tanuláshoz, akár ölbe véve is, a tanuló igényeihez igazítva. A motiváció fejlesztésének jelentősége a tanulásban.

A hatékony ösztönzést a cselekvés végzésének közvetlenül észlelhető-érezhető, azonnal bekövetkező kellemes hatás biztosításával kell realizálni.

A pedagógiai munka tervezésének lépései

- Új tanuló esetén beszélgetés a szülővel a gyermeke egyéni igényeiről és szükségleteiről.
- Megfigyelési időszak
- Pedagógiai diagnózis készítése
- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Tanmenet elkészítése

- Órarend és a napirend összeállítása.

A tanítás és tanulás szervezésének keretei

- Csoport
- Mikrocsoport
- Egyéni fejlesztés

A csoportos és egyéni tanórák biztosítják azt, hogy a gyermek mind a pedagógussal, mind osztálytársaival intenzív kapcsolatban legyen.

Az egyéni foglalkozások kizárólag a gyermek személyes szükségleteinek megfelelően alakíthatóak, ennek keretében kap különböző területeken különböző fejlesztéseket (bazális stimuláció, mozgásnevelés, zeneterápia).

A fejlesztő csoport tantárgyai a tagintézményben:

- Reggeli zenés kör
- Szűkebb és tágabb környezet
- Munka szabadidő játék
- Mozgásnevelés

A **Telephelyen** a tanulók fejlesztése a csoport számára biztosított 20 óraszámában, egyéni fejlesztés keretében valósul meg. A 20 órában minden tanuló a szakértői véleményben meghatározott óraszámában részesül fejlesztésben, mert állapotuk ezt teszi lehetővé. Ezért itt a tantárgyak neve **Egyéni fejlesztés**.

A tantárgyak rugalmasan a napirendhez és az önkiszolgálási tevékenységekhez alkalmazkodnak.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
-8,45	Reggeli zenés kör	Reggeli zenés kör	Reggeli zenés kör	Reggeli zenés kör	Reggeli zenés kör
-9,45	Mozgás nevelés	Mozgás nevelés	Mozgás nevelés	Mozgás nevelés	Mozgás nevelés
0-10,45	Munka szabadidő játék	Munka szabadidő játék	Munka szabadidő játék	Munka szabadidő játék	Munka szabadidő játék
0,55-11,40	Szűkebb b-tágabb környezet	Szűkebb b-tágabb környezet	Szűkebb b-tágabb környezet	Szűkebb b-tágabb környezet	Szűkebb b-tágabb környezet
1,40-12,35	Egyéni fejlesztés/Ebéd	Egyéni fejlesztés/Ebéd	Egyéni fejlesztés/Ebéd	Egyéni fejlesztés/Ebéd	Egyéni fejlesztés/Ebéd

A fejlesztési területek

- Kommunikáció (megértés, önkifejezés, interakció)
- Mozgás
- Kognitív funkciók
- Érzelmi, szociális képességek
- Általános tájékozottság
- Fejlesztő gondozás és önkiszolgálás

A fejlesztési területekből adódó feladatok

Fejlesztési terület	Feladatok	Részfeladatok
Kommunikáció	Bármely megnyilvánulás és testi (akár valamely vegetatív funkcióval összefüggő) állapot értelmes közlésként való értelmezése és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása.	A megnyilvánulások közlésként való értelmezése
		Az egészségi állapotban bekövetkező változások kommunikatív megközelítése
		Testi kommunikáció
	A tanulók és gyógypedagógus közötti kapcsolat kialakítása	Bizalmas és bensőséges kapcsolat kialakítása
		A kommunikáció folyamatossága
	Szükségletek kommunikációval kísért kielégítése	Alapszükségletek kielégítése
		Fejlesztő gondozás
	Az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása	Kapcsolatfelvétel és üdvözlés
		Mindennapos rutinhelyzetek egyezményes kifejezése
		Kommunikációs alapszabályok elsajátításának elősegítése
		Önálló döntéshozatal elősegítése
	A nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába	A nyelvi eszközök folyamatos alkalmazása
		A gyógypedagógus önkifejezése

	A kommunikációs eszköztárak egyénre szabott kiválasztása (alternatív és augmentív)	Eszköztár kiválasztása
		Konkrét helyzethez kötődő eszközök alkalmazása
		Elvont kommunikációra való eszköztár alkalmazása
	A tanulók egymás közötti kommunikációjának ösztönzése	Csoportos foglalkozások
		Az egymásra figyelés ösztönzése
		Tanulók közötti közvetlen kommunikáció támogatása
	A tágabb környezetben való kommunikáció	A tágabb világra vonatkozó tartalmak közvetítése
		Iskolán kívüli foglalkozások szervezése
		Integrált programok szervezése
Mozgás	A szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások korrigálása	Sajátos test megélése, testséma kialakítása
		Tér-és téri viszonylatok megélése, tudatosítása
		Testi kommunikáció alkalmazása
		Aktivitás felkeltése, motoros válaszadás ösztönzése
	Különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos helyzetek kialakítása	Helyes testhelyzetek felvétele
		Gyógyászati és rehab. eszközök alkalmazása
	Mozgásfejlődés elősegítése	Fej-és törzskontroll, testhelyzetek kialakítása, megtartása
		Helyzet-és helyváltogatás
	Manipulációk kialakítása és fejlesztése	A manipuláció fejlesztéséhez szükséges előfeltételek
		A kézfelület érzékelés-észlelésének fejlesztése
		Koordináció fejlesztése
		Kéz használat gyakorlása

		situációhoz kötötten
		Gyógy-és rehab. eszközök használata
	A kommunikáció motoros feltételeinek javítása, kialakítása, fejlesztése	Pozicionálás. Mozgásgyakorlatok végzése
Kognitív funkciók	Szenzomotoros funkciók fejlesztése	
	A külvilág felé való fordulás megélése	Közös irányultság egy közös világra
		Ösztönzés, aktiválás, a külvilág aktív felfedezésére
		Szenzomotoros funkciók fejlesztése
	Az önindította mozgás elősegítése, annak következményei	Szenzoros és motoros működések összekapcsolása
		A tér felfedezésének elősegítése
		Az idő strukturálásának elősegítése
		A természeti világ megismerése
	A szemiotikai funkciók megjelenésének, a valóság ábrázolásának segítése	Az utánzás tanítása, utánzásra késztetés
		Szimbolikus játékok alkalmazása
		A rajzolás elősegítése, ennek fejlesztő hatása
		verbális önkifejezés
	Az elemi gondolkodási funkciók fejlesztése	A téri megismerés interiorizálásának elősegítése
		A több-szempontú gondolkodás elősegítése
	Amennyiben képesek elemi absztrakcióra, alkalmazhatóak az értelmileg akadályozott tanulóokra vonatkozó irányelvben foglaltak.	
Kreativitásra, játékra, szabadidő tevékenységre nevelés	Elemi művészeti tapasztalatok örömforrásként megélése	Elemi esztétikai élmények
		Tevékenységből felerősített szenzoros visszajelzések

		adása
	Elemi művészeti tevékenységek végzése, közös kreativitás élményének megtapasztalása	Művészi tevékenységek hozzáférhetővé tétel
		Közös művészeti tevékenység élményadása
		A tágabb világ ez irányú hozzáférhetővé tétele
Érzelmi és szociális nevelés	„Az én” és a „nem én” elkülönülése	Az anyáról leválás segítése
		Az emberi viszonyok kialakításának segítése
		A különböző élményhelyzetekre adott érzelmi reakciók gazdagítása
	Az „én” pozitív megélésének segítése	Minden megnyilvánulás megválaszolása
		A tanuló néven szólítása
		A saját testiség megélése az „én” megtapasztalása
		Az „én” megítélése az önindította és a passzív mozgás során keletkező élményekben
		Az aktív explorációs tevékenység segítése
	A szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése	Az örömteli szociális kapcsolatok megtapasztalása
		A spontán kapcsolatfelvétel alkalmainak megteremtése
		A szociálisan elfogadható jelzések megerősítése, a nem elfogadhatók leépítése
		A tanulók egymás közötti kommunikációjának ösztönzése
	Közösségi kommunikációs formák megtanulása, ösztönzése	Figyelemfelkeltés lehetőségeinek megteremtése
		Az üdvözlés formáinak megtanulása
		A kommunikáció fenntartásának segítése
		Érzelmi megnyilvánulások

		segítése, konfliktus-kezelés
		Csoporton belüli aktivitás ösztönzése
	A szűkebb-tágabb világ kommunikációs normái	Közösségi alkalmakban való részvétel
		Megfelelő kapcsolat-teremtés
		A tágabb világ viselkedés szabályai
Fejlesztő gondozás és önkiszolgálás	Kiválasztási folyamatok (széklet, vizelet) érzékeltetése, szobatisztaságra nevelés	Megfelelő táplálék biztosítása
		Pozicionálás és masszázs
		Szobatisztaság előkészítése és kialakítása
	Testápolás, ezekkel kapcsolatos együttműködés	Tisztálkodási szituációk kialakítása
		Pozicionálás és segédeszközök alkalmazása
		A testápolás kihasználása
	Öltözködés, vetkőzés, együttműködés	Öltözés, vetkőzés, optimális körülményeinek biztosítása
		Pozicionálás, segédeszközök használata
		Öltözés, vetkőzés kihasználása
	Étkezés tevékenységeiben együttműködés	Az optimális körülmények biztosítása
		Pozicionálás, segédeszközök használata
		Az étkezés jelentősége
	Az egészséges életmódra való belső igény kialakítása, szexualitás	Az igény belsővé válásának elősegítése
		Rendszeres mozgás és sportolás
		Segítség-nyújtás a szexualitás megértése terén

Mérés, értékelés

Mérés:

- A TARC módszer felmérő lapjai eredményesen alkalmazhatóak
A méréseket tanév végén kell elvégezni.
- A mérések a gyógypedagógus által egyedileg kidolgozható feladatsorokkal is megtörténhet. Ezt az alkalmazás előtt a nevelőtestülettel véleményeztetni kell.

Értékelés:

Félévkor és évvégén írásos szöveges értékelést kell készíteni a tanuló fejlődéséről

- Az értékelés tantárgyanként tartalmazza a tanuló az egyes fejlesztési területeken elért eredményeit és nehézségeit.
- Elkészítése a Kréta felületen, mondatbank segítségével történik, melyen a csoportokban tanító pedagógusok, szakemberek állítottak össze.

A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál, a második példányt pedig át kell adni a szülőnek.

A tanulók részvétele az intézmény életében

A súlyos, halmozottan sérült tanulók minden iskolai rendezvényen lehetőség szerint részt vesznek, legyen az hagyományos, vagy rendkívüli (lehetőség szerint szüleikkel együtt).

A részvétel intenzitása és időtartama függ a tanulók pillanatnyi állapotától is.

Szolgáltatások

- Az egyedi speciális megsegítésen és terápiákon túl számukra is szervezhető kirándulás.
- Az intézménybe való bejutás a várostámogató szolgálatainak igénybevételével megoldható, ha azt a szülő igényli.

ZÁRADÉK

Legitimáció

Az Arany János EGYMI egységes Pedagógiai programja valamennyi, az intézmény sajátosságaiból adódó feladat ellátását támogató programot átfogja.

A székhelyintézmény nevelőtestülete a Pedagógiai programot megismerte és elfogadta, mely intézményi szinten az Arany János EGYMI Ezredéves Tagintézményének Pedagógiai programjával egészül ki.

Székesfehérvár, 2020. augusztus 25.

Mészárosné T. Zsuzsanna
Mészárosné Törzsök Zsuzsanna
intézményvezető

Záradék

Az Arany János EGYMI Szülői munkaközösségének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai program elfogadásához/felülvizsgálatához véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Az SZM vezetősége a Pedagógiai programot megismerte és elfogadta.

Székesfehérvár, 2020. augusztus 25.

Polák Bernadett

SZM elnök